
Ο Φεμινισμός Είναι για Όλους

Bell Hooks

Ο Φεμινισμός Είναι για Όλους: Εισαγωγή

Posted on 23/04/2013 από *kamena soutien*

1

Το *Feminism is for Everybody* της bell hooks είναι πολύ καλό εισαγωγικό εγχειρίδιο για το φεμινισμό, για τη φεμινιστική θεωρία και για το κίνημα. Απευθύνεται σε όποιον ενδιαφέρεται να μάθει για το σύγχρονο φεμινισμό, καθώς εκφράζει σε γενικές γραμμές το τρίτο κύμα και έννοιες όπως η διαθεματικότητα. Θεωρούμε πως είναι χρήσιμο να υπάρχει μεταφρασμένο στα ελληνικά και να είναι διαθέσιμο στο σάιτ μας, καθώς αναλύει με απλή, κατανοητή γλώσσα γιατί όντως ο φεμινισμός είναι για όλους. Κάθε κεφάλαιο θα αναρτάται μόλις μεταφράζεται.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Έλα πιο κοντά στο φεμινισμό

Όπου πάω λέω με περηφάνια σε όσους θέλουν να μάθουν ποια είμαι και τι κάνω ότι είμαι συγγραφέας, θεωρητική του φεμινισμού, κριτικός της κουλτούρας. Τους λέω ότι γράφω για ταινίες και την ποπ κουλτούρα, αναλύοντας το μήνυμα στο μέσο. Οι περισσότεροι το βρίσκουν αυτό συναρπαστικό και θέλουν να μάθουν περισσότερα. Όλοι βλέπουν ταινίες και τηλεόραση, χαζεύουν περιοδικά, και όλοι σκέφτονται τα μηνύματα που λαμβάνουν, τις εικόνες που βλέπουν. Είναι εύκολο για τους διάφορους ανθρώπους που συναντώ να καταλάβουν τι κάνω ως κριτικός της κουλτούρας, να καταλάβουν το πάθος μου για το γράψιμο (πολύς κόσμος θέλει να γράφει, και γράφει). Η φεμινιστική θεωρία όμως –σε αυτό το σημείο σταματούν οι ερωτήσεις. Αντί για ερωτήσεις ακούω για τα κακά του φεμινισμού και τις κακές φεμινίστριες: ότι «αυτές» μισούν τους άντρες· ότι «αυτές» θέλουν να πάνε ενάντια στη φύση –και στο θεό· ότι «αυτές» είναι όλες λεσβίες· ότι «αυτές» παίρνουν όλες τις δουλειές και κάνουν τον κόσμο δύσκολο για τις λευκές γυναίκες, που δεν έχουν καμία ελπίδα.

Όταν ρωτάω τα ίδια άτομα για τα φεμινιστικά βιβλία ή περιοδικά που διαβάζουν, όταν ρωτάω για τις φεμινιστικές συζητήσεις που έχουν ακούσει, για τις φεμινίστριες ακτιβίστριες που γνωρίζουν, απαντούν λέγοντάς μου πως ό,τι ξέρουν για το φεμινισμό ήρθε στη ζωή τους από τρίτο χέρι, ότι δεν έχουν έρθει αρκετά κοντά στο φεμινιστικό κίνημα για να ξέρουν τι συμβαίνει πραγματικά, ποιος είναι πραγματικά ο σκοπός του. Κυρίως πιστεύουν ότι ο φεμινισμός είναι θυμωμένες γυναίκες που θέλουν να γίνουν σαν τους άντρες. Δε σκέφτονται καν ότι ο φεμινισμός μιλάει για δικαιώματα –για να έχουν

ίσα δικαιώματα οι γυναίκες. Όταν μιλάω για το φεμινισμό που γνωρίζω εγώ –από κοντά και προσωπικά- ακούνε πρόθυμα, αν και όταν τελειώνουν οι συζητήσεις μας μου λένε αμέσως ότι εγώ είμαι διαφορετική, όχι σαν τις «αληθινές» φεμινίστριες που μισούν τους άντρες, που είναι θυμωμένες. Τους διαβεβαιώνω ότι είμαι όσο αληθινή και ριζοσπαστική φεμινίστρια γίνεται, και αν τολμήσουν να έρθουν πιο κοντά στο φεμινισμό θα δουν ότι δεν είναι όπως τον φαντάζονταν.

Κάθε φορά που έχω τέτοια συνάντηση θέλω να έχω εύκαιρο ένα μικρό βιβλίο ώστε να μπορώ να πω, διάβασε αυτό το βιβλίο και θα σου πει τι είναι ο φεμινισμός, ποιος είναι ο σκοπός του κινήματος. Θέλω να έχω στο χέρι μου ένα συνοπτικό, ευκολοδιάβαστο και κατανοητό βιβλίο· όχι ένα μεγάλο βιβλίο, όχι ένα βιβλίο γεμάτο δυσνόητους όρους και ακαδημαϊκή γλώσσα, αλλά ένα απλό, ξεκάθαρο βιβλίο –που να διαβάζεται εύκολα χωρίς να είναι υπεραπλουστευμένο. Από τη στιγμή που η φεμινιστική σκέψη, η φεμινιστική πολιτική και η φεμινιστική πρακτική άλλαξαν τη ζωή μου ήθελα αυτό το βιβλίο. Το ήθελα για να το δίνω σε ανθρώπους που αγαπώ ώστε να καταλάβουν καλύτερα αυτό τον αγώνα, αυτή τη φεμινιστική πολιτική στην οποία πιστεύω τόσο βαθιά, που είναι το θεμέλιο της πολιτικής ζωής μου.

Ήθελα να έχουν μια απάντηση στο ερώτημα «τι είναι φεμινισμός;» που να μην είναι ριζωμένη ούτε στο φόβο ούτε στη φαντασία. Ήθελα να έχουν αυτό τον απλό ορισμό για να τον διαβάζουν ξανά και ξανά ώστε να ξέρουν: «Ο φεμινισμός είναι ένα κίνημα για να δοθεί τέλος στο σεξισμό, στη σεξιστική εκμετάλλευση, και στην καταπίεση». Μου αρέσει πολύ αυτός ο ορισμός, τον οποίο πρότεινα πριν από πάνω από 10 χρόνια στο βιβλίο μου *Feminist Theory: From Margin to Center*. Μου αρέσει πολύ γιατί δηλώνει ξεκάθαρα ότι η θέση του κινήματος δεν είναι κατά των αντρών. Ξεκαθαρίζει ότι το πρόβλημα είναι ο σεξισμός. Αυτό το ξεκαθάρισμα μας βοηθά να θυμόμαστε ότι όλους μας, γυναίκες και άντρες, μας έχουν μάθει από τη γέννησή μας να δεχόμαστε τη σεξιστική σκέψη και πράξη. Αυτό έχει ως συνέπεια οι γυναίκες να μπορούν να είναι τόσο σεξίστριες όσο και οι άντρες. Ενώ αυτό δεν απαλλάσσει ούτε δικαιολογεί την αντρική κυριαρχία, σημαίνει ότι θα ήταν αφελές και λάθος αν οι φεμινίστριες στοχάστριες έβλεπαν το κίνημα ως απλώς υπέρ των γυναικών εναντίον των αντρών. Για να δοθεί τέλος στην πατριαρχία (ένα άλλο όνομα για το θεσμοποιημένο σεξισμό) πρέπει να είναι ξεκάθαρο ότι συμμετέχουμε όλοι στη διαιώνιση του σεξισμού μέχρι να αλλάξουμε άποψη και διάθεση, μέχρι να αφήσουμε τη σεξιστική σκέψη και πράξη και να την αντικαταστήσουμε με φεμινιστική σκέψη και πράξη.

Οι άντρες ως ομάδα έχουν επωφεληθεί και επωφελούνται περισσότερο από την πατριαρχία, από την υπόθεση ότι είναι ανώτεροι από τις γυναίκες και ότι πρέπει να μας κυβερνούν. Αυτά τα οφέλη όμως έχουν ένα τίμημα. Σε αντάλλαγμα για όλα τα καλά που λαμβάνουν οι άντρες από την πατριαρχία, πρέπει να εξουσιάζουν τις γυναίκες, να μας εκμεταλλεύονται και να μας καταπιέζουν, να χρησιμοποιούν βία αν χρειαστεί για να κρατήσουν ακέραιη την πατριαρχία. Οι περισσότεροι άντρες δυσκολεύονται να είναι πατριάρχες. Οι περισσότεροι άντρες ενοχλούνται από το μίσος και το φόβο για τις γυναίκες, από τη βία των αντρών κατά των γυναικών, ακόμη και από τους άντρες που διαιωνίζουν αυτή τη βία. Φοβούνται όμως να αφήσουν τα οφέλη. Δεν ξέρουν τι θα συμβεί στον κόσμο που γνωρίζουν τόσο καλά αν αλλάξει η πατριαρχία. Έτσι, τους είναι πιο εύκολο να υποστηρίζουν παθητικά την αντρική κυριαρχία ακόμη και όταν το μυαλό και η καρδιά τους τους λένε ότι είναι λάθος. Ξανά και ξανά μου λένε άντρες ότι δεν ξέρουν τι θέλουν οι φεμινίστριες. Τους πιστεύω. Πιστεύω ότι μπορούν να αλλάξουν και να αναπτυχθούν. Και πιστεύω πως αν ήξεραν περισσότερα για το φεμινισμό δε θα τον

φοβούνταν πια, γιατί θα έβρισκαν στο φεμινιστικό κίνημα την ελπίδα για τη δική τους απελευθέρωση από τα δεσμά της πατριαρχίας.

Γι' αυτούς τους άντρες, μικρούς και μεγάλους, και για όλους μας, έγραψα αυτό το σύντομο βιβλίο, το βιβλίο που ήλπιζα να βρω πάνω από 20 χρόνια. Έπρεπε να το γράψω γιατί δεν υπήρχε άλλος τρόπος να απευθυνθώ στις ορδές ανθρώπων σε αυτή τη χώρα που κάθε μέρα βομβαρδίζονται με αντιφεμινιστική αντίδραση, που τους λένε να μισούν και να αντιστέκονται σε ένα κίνημα για το οποίο ξέρουν ελάχιστα. Θα έπρεπε να υπάρχουν τόσο πολλά φεμινιστικά εγχειρίδια, ευκολοδιάβαστα φυλλάδια και βιβλία, που να μας μιλούν για το φεμινισμό, που αυτό το βιβλίο να ήταν απλώς άλλη μία φωνή που να μιλά με πάθος για τη φεμινιστική πολιτική. Θα έπρεπε να υπάρχουν τοιχοκολλημένες αφίσες· διαφημίσεις σε περιοδικά· διαφημίσεις σε λεωφορεία, μετρό, τρένα· τηλεοπτικές διαφημίσεις που να διαδίδουν το φεμινισμό, να ενημερώνουν τον κόσμο περισσότερο γι' αυτόν. Δεν είμαστε σε αυτό το σημείο ακόμη. Αυτό όμως πρέπει να κάνουμε για να μοιραστούμε το φεμινισμό, για να μπει το κίνημα στο μυαλό και στην καρδιά όλων. Η φεμινιστική αλλαγή επηρέασε τη ζωή όλων μας θετικά. Και όμως αγνοούμε τα θετικά όταν το μόνο που ακούμε για το φεμινισμό είναι τα αρνητικά. Όταν άρχισα να αντιστέκομαι στην αντρική κυριαρχία, να επαναστατώ ενάντια στον πατριαρχικό τρόπο σκέψης (και να εναντιώνομαι στην πιο δυνατή πατριαρχική φωνή στη ζωή μου –τη φωνή της μητέρας μου) ήμουν ακόμη έφηβη, με τάσεις αυτοκτονίας, με κατάθλιψη, αβέβαιη για το πώς θα έβρισκα νόημα στη ζωή μου και θέση για τον εαυτό μου. Χρειαζόμουν το φεμινισμό να μου δώσει ένα θεμέλιο ισότητας και δικαιοσύνης πάνω στο οποίο να σταθώ. Η μαμά πλέον σκέφτεται φεμινιστικά. Βλέπει εμένα και όλες τις κόρες της (είμαστε έξι) να ζούμε καλύτερα λόγω της φεμινιστικής πολιτικής. Βλέπει την υπόσχεση και την ελπίδα στο φεμινιστικό κίνημα. Αυτή την υπόσχεση και την ελπίδα θέλω να μοιραστώ μαζί σας σε αυτό το βιβλίο, με όλους. Φανταστείτε να ζείτε σε έναν κόσμο χωρίς κυριαρχία, όπου γυναίκες και άντρες δεν είναι ίδιοι ή ακόμη και πάντα ίσοι, αλλά όπου ένα όραμα αμοιβαιότητας είναι το ήθος που διαμορφώνει την αλληλεπίδρασή μας. Φανταστείτε να ζείτε σε έναν κόσμο όπου μπορούμε όλοι να είμαστε ο εαυτός μας, έναν κόσμο ειρήνης και δυνατότητας. Η φεμινιστική επανάσταση από μόνη της δε θα δημιουργήσει τέτοιο κόσμο· πρέπει να δώσουμε τέλος στο ρατσισμό, στον κοινωνικό ελιτισμό, στον ιμπεριαλισμό. Θα μας δώσει τη δυνατότητα όμως να είμαστε πλήρως αυτο-πραγματοποιούμενες γυναίκες και άντρες, ικανές να δημιουργούμε αγαπημένη κοινότητα, να ζούμε μαζί, να πραγματοποιούμε τα όνειρά μας για ελευθερία και δικαιοσύνη, να ζούμε την αλήθεια ότι όλοι «πλαστήκαμε ίσοι». Ελάτε πιο κοντά. Δείτε πώς μπορεί ο φεμινισμός να αγγίξει και να αλλάξει τη ζωή σας και τη ζωή όλων μας. Ελάτε πιο κοντά και δείτε από πρώτο χέρι το νόημα του φεμινιστικού κινήματος. Ελάτε πιο κοντά και θα δείτε: ο φεμινισμός είναι για όλους.

Ο Φεμινισμός Είναι για Όλους | Κεφάλαιο 1: Φεμινιστική Πολιτική

Posted on 25/04/2013 από *kamena soutien*

0

Το *Feminism is for Everybody* της bell hooks είναι πολύ καλό εισαγωγικό εγχειρίδιο για το φεμινισμό, για τη φεμινιστική θεωρία και για το κίνημα. Απευθύνεται σε όποιον ενδιαφέρεται να μάθει για το σύγχρονο φεμινισμό, καθώς εκφράζει σε γενικές γραμμές το τρίτο κύμα και έννοιες όπως η διαθεματικότητα. Θεωρούμε πως είναι χρήσιμο να υπάρχει μεταφρασμένο στα ελληνικά και να είναι διαθέσιμο στο σάιτ μας, καθώς αναλύει με απλή, κατανοητή γλώσσα γιατί όντως ο φεμινισμός είναι για όλους. Κάθε κεφάλαιο θα αναρτάται μόλις μεταφράζεται.

1

ΦΕΜΙΝΙΣΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Η Στάση Μας

Πολύ απλά, ο φεμινισμός είναι κίνημα για να δοθεί τέλος στο σεξισμό, στη σεξιστική εκμετάλλευση και την καταπίεση. Αυτός ήταν ο ορισμός του φεμινισμού που πρότεινα στο *Feminist Theory: From Marginal Center* πριν από πάνω από 10 χρόνια. Ήλπιζα τότε ότι θα γινόταν κοινός ορισμός που θα χρησιμοποιούσαν όλοι. Μου άρεσε αυτός ο ορισμός γιατί δεν υπονοούσε ότι οι άντρες είναι ο εχθρός. Ονόμαζε το σεξισμό ως το πρόβλημα και έτσι πήγαινε κατευθείαν στην καρδιά του ζητήματος. Πρακτικά, είναι ένας ορισμός που υπονοεί πως κάθε σεξιστική σκέψη και πράξη είναι το πρόβλημα, είτε όσοι τη διαιωνίζουν είναι γυναίκες είτε άντρες, παιδιά ή ενήλικες. Είναι επίσης αρκετά ευρύς ώστε να περιλαμβάνει κατανόηση του συστημικού θεσμοποιημένου σεξισμού. Ως ορισμός είναι ανοιχτός. Για την κατανόηση του φεμινισμού υπονοεί ότι είναι απαραίτητη η κατανόηση του σεξισμού.

Όπως ξέρουν όλοι οι υποστηρικτές της φεμινιστικής πολιτικής σκέψης, οι περισσότεροι δεν κατανοούν το σεξισμό, ή αν τον κατανοούν πιστεύουν ότι δεν είναι πρόβλημα.

Πλήθη ανθρώπων πιστεύουν ότι ο φεμινισμός είναι πάντα και μόνο για γυναίκες που ζητούν να είναι ίσες με τους άντρες. Και μεγάλη πλειοψηφία αυτών των ανθρώπων πιστεύει ότι ο φεμινισμός είναι κατά των αντρών. Η παρεξήγησή τους της φεμινιστικής πολιτικής αντικατοπτρίζει την πραγματικότητα ότι οι περισσότεροι μαθαίνουν για το φεμινισμό από τα πατριαρχικά μέσα μαζικής ενημέρωσης. Ο φεμινισμός για τον οποίο ακούνε περισσότερο απεικονίζεται από γυναίκες που είναι κυρίως αφοσιωμένες στην ισότητα των φύλων –ίσες αποδοχές για ίση εργασία, και μερικές φορές συμμετοχή γυναικών και αντρών στις δουλειές του σπιτιού και στην ανατροφή των παιδιών.

Βλέπουν ότι αυτές οι γυναίκες είναι συνήθως λευκές και υλιστικά προνομιούχες. Ξέρουν από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης ότι η απελευθέρωση των γυναικών επικεντρώνεται στην ελευθερία να κάνουν εκτρώσεις, να είναι λεσβίες, να αντιτίθενται στο βιασμό και την ενδοοικογενειακή βία. Από αυτά τα θέματα, πολλοί άνθρωποι συμφωνούν με την ιδέα της δικαιοσύνης στο χώρο εργασίας –ίσες αποδοχές για ίση δουλειά.

Μια που η κοινωνία μας συνεχίζει να είναι κατ' αρχάς «χριστιανική» κουλτούρα, πολλοί άνθρωποι συνεχίζουν να πιστεύουν ότι ο θεός όρισε οι γυναίκες να είναι υποδεέστερες του άντρα στο σπίτι. Αν και μεγάλος αριθμός γυναικών έχει μπει στο εργατικό δυναμικό, αν και πολλές οικογένειες έχουν γυναίκες επικεφαλής που είναι οι μόνες «κουβαλήτριες», η εικόνα της ζωής στο σπίτι που συνεχίζει να κυριαρχεί στη φαντασία του έθνους είναι αυτή στην οποία η λογική της αντρικής κυριαρχίας είναι άθικτη, είτε υπάρχουν άντρες στο σπίτι είτε όχι. Η λανθασμένη ιδέα για το φεμινιστικό κίνημα που υπονοούσε ότι ήταν κατά των αντρών έφερε μαζί της και τη λάθος υπόθεση πως κάθε γυναικείος χώρος θα ήταν αναγκαστικά ένα περιβάλλον όπου η πατριαρχία και ο

σεξιστικός τρόπος σκέψης θα απουσίαζαν. Πολλές γυναίκες, ακόμη και αυτές που συμμετείχαν στη φεμινιστική πολιτική, επιλέγουν κι αυτές να το πιστεύουν αυτό. Όντως είχαν έντονο αίσθημα κατά των αντρών οι πρώτες φεμινίστριες ακτιβίστριες που αντιδρούσαν στην αντρική κυριαρχία με θυμό. Αυτός ο θυμός για την αδικία ήταν η κινητήρια δύναμη για τη δημιουργία κινήματος για την απελευθέρωση των γυναικών. Από νωρίς οι περισσότερες φεμινίστριες ακτιβίστριες (οι περισσότερες από τις οποίες ήταν λευκές) άρχισαν να αποκτούν συνείδηση για τη φύση της αντρικής κυριαρχίας όταν δούλευαν σε περιβάλλοντα αντιρατσιστικά και κατά των κοινωνικών διακρίσεων με άντρες που μιλούσαν στον κόσμο για τη σημασία της ελευθερίας ενώ θεωρούσαν δευτερεύουσες τις γυναίκες ανάμεσά τους. Είτε ήταν λευκές γυναίκες που δούλευαν για το σοσιαλισμό, μαύρες γυναίκες που δούλευαν για τα πολιτικά δικαιώματα και τη μαύρη απελευθέρωση, είτε αυτόχθονες Αμερικανές γυναίκες που δούλευαν για τα δικαιώματα των ιθαγενών, ήταν ξεκάθαρο ότι οι άντρες ήθελαν να ηγούνται, και ήθελαν να ακολουθούν οι γυναίκες. Η συμμετοχή σε αυτούς τους ριζοσπαστικούς αγώνες για απελευθέρωση ξύπνησε το πνεύμα της επανάστασης και της αντίστασης σε προοδευτικές γυναίκες και τις ώθησε προς τη σύγχρονη γυναικεία απελευθέρωση. Καθώς προόδευε ο σύγχρονος φεμινισμός, καθώς οι γυναίκες συνειδητοποιούσαν ότι οι άντρες δεν ήταν η μόνη ομάδα στην κοινωνία μας που υποστήριζε τη σεξιστική σκέψη και συμπεριφορά –ότι και οι γυναίκες μπορούσαν να είναι σεξίστριες- το αίσθημα κατά των αντρών δε διαμόρφωνε πια τη συνείδηση του κινήματος. Η προσοχή εστιάστηκε σε ολόψυχη προσπάθεια για δημιουργία δικαιοσύνης μεταξύ των φύλων. Οι γυναίκες όμως δεν μπορούσαμε να ενωθούμε για να προάγουμε το φεμινισμό χωρίς να αντιμετωπίσουμε το σεξιστικό τρόπο σκέψης μας. Η γυναικεία αδελφοσύνη δε θα ήταν ισχυρή όσο οι γυναίκες έκαναν ανταγωνιστικό πόλεμο μεταξύ τους. Τα ουτοπικά οράματα αδελφοσύνης βασισμένα μόνο στην επίγνωση της πραγματικότητας ότι όλες οι γυναίκες με κάποιο τρόπο ήταν θύματα της αντρικής κυριαρχίας διακόπτονταν από τις συζητήσεις για την κοινωνική τάξη και τη φυλή. Οι συζητήσεις των ταξικών διαφορών γίνονταν από νωρίς στο σύγχρονο φεμινισμό, πριν από τις συζητήσεις της φυλής. Η Diana Press έκδωσε επαναστατικά, διορατικά έργα για την κοινωνική διαίρεση των γυναικών από τα μέσα της δεκαετίας του '70 στη συλλογή δοκιμίων *Class and Feminism*. Αυτές οι συζητήσεις δεν ευτέλιζαν τη φεμινιστική επιμονή ότι «η γυναικεία αδελφοσύνη είναι ισχυρή», απλώς τόνιζαν ότι μπορούμε να γίνουμε αδελφές στον αγώνα μόνο όταν αντιμετωπίζουμε τους τρόπους με τους οποίους οι γυναίκες –μέσω γένους, κοινωνικής τάξης και φυλής- εξουσιάζουν και εκμεταλλεύονται άλλες γυναίκες, και δημιούργησαν μια πολιτική πλατφόρμα που θα μιλούσε γι' αυτές τις διαφορές.

Αν και ατομικά οι μαύρες γυναίκες ήταν ενεργές στο σύγχρονο φεμινιστικό κίνημα από την έναρξή του, δεν ήταν τα άτομα που έγιναν οι «πρωταγωνίστριες» του κινήματος, που τράβηξαν την προσοχή των μέσων μαζικής ενημέρωσης. Συχνά οι μαύρες γυναίκες που ήταν ενεργές ατομικά στο φεμινιστικό κίνημα ήταν επαναστάτριες φεμινίστριες (όπως πολλές λευκές λεσβίες). Είχαν ήδη συγκρούσεις με ρεφορμίστριες φεμινίστριες που ήθελαν ανυποχώρητα να προβάλουν ένα όραμα για το κίνημα ως με μόνο σκοπό του να αποκτήσουν οι γυναίκες ισότητα με τους άντρες στο υπάρχον σύστημα. Ακόμη και πριν να αρχίσει να συζητιέται η φυλή στους φεμινιστικούς κύκλους ήταν ξεκάθαρο για τις μαύρες γυναίκες (και για τις επαναστάτριες σύμμαχους τους στον αγώνα) ότι δε θα είχαν ποτέ ισότητα στην υπάρχουσα λευκή επικυριαρχική καπιταλιστική πατριαρχία.

Από την αρχή του ξεκινήματός του το φεμινιστικό κίνημα πολώθηκε. Οι ρεφορμιστικές στοχάστριες επέλεξαν να δώσουν έμφαση στην ισότητα των φύλων. Οι επαναστάτριες στοχάστριες δεν ήθελαν μόνο να αλλάξουν το υπάρχον σύστημα ώστε οι γυναίκες να έχουν περισσότερα δικαιώματα. Θέλαμε να μεταμορφώσουμε αυτό το σύστημα, να δώσουμε τέλος στην πατριαρχία και στο σεξισμό. Εφόσον τα πατριαρχικά μέσα μαζικής ενημέρωσης δεν ενδιαφέρονταν για το πιο επαναστατικό όραμα, αυτό ποτέ δεν είχε προσοχή στο συμβατικό τύπο. Το όραμα της «απελευθέρωσης των γυναικών» που αιχμαλώτισε και ακόμη κρατά τη φαντασία του κοινού ήταν αυτό που παρουσίαζε τις γυναίκες ως ό,τι ήθελαν ό,τι είχαν οι άντρες. Και αυτό το όραμα ήταν το πιο εύκολο να πραγματοποιηθεί. Οι αλλαγές στην οικονομία της χώρας, η οικονομική ύφεση, η απώλεια εργασίας κτλ ετοίμασαν το κλίμα για να δεχτούν οι πολίτες της χώρας την ιδέα της ισότητας των φύλων στο εργατικό δυναμικό.

Δεδομένης της πραγματικότητας του ρατσισμού, ήταν λογικό οι λευκοί άντρες να ήταν πιο πρόθυμοι να συζητήσουν τα δικαιώματα των γυναικών όταν η παραχώρηση αυτών των δικαιωμάτων θα εξυπηρετούσε τα συμφέροντα της διατήρησης της λευκής επικυριαρχίας. Δεν πρέπει ποτέ να ξεχνάμε ότι οι λευκές γυναίκες άρχισαν να διεκδικούν την ανάγκη τους για ελευθερία μετά από τα πολιτικά δικαιώματα, ακριβώς τη στιγμή που δινόταν τέλος στο φυλετικό διαχωρισμό και οι μαύροι, ειδικά οι μαύροι άντρες, μπορεί να αποκτούσαν ισότητα στην εργασία με τους λευκούς άντρες. Η εστίαση του ρεφορμιστικού φεμινιστικού τρόπου σκέψης κυρίως στην ισότητα με τους άντρες στην εργασία επισκίασε τα αρχικά ριζοσπαστικά θεμέλια του σύγχρονου φεμινισμού που ζητούσε μεταρρύθμιση αλλά και συνολική αναδόμηση της κοινωνίας ώστε το έθνος μας να είναι θεμελιωδώς αντισεξιστικό.

Οι περισσότερες γυναίκες, ιδιαίτερα οι προνομιούχες λευκές γυναίκες, σταμάτησαν ακόμη και να λαμβάνουν υπόψη τα επαναστατικά φεμινιστικά οράματα μόλις άρχισαν να αποκτούν οικονομική δύναμη μέσα στην υπάρχουσα κοινωνική δομή. Κατά ειρωνεία, η επαναστατική φεμινιστική σκέψη βρήκε περισσότερη αποδοχή και ενστερνισμό στους ακαδημαϊκούς κύκλους. Σε αυτούς τους κύκλους η παραγωγή επαναστατικής φεμινιστικής θεωρίας προόδευσε, αλλά συχνά αυτή η θεωρία δεν ήταν διαθέσιμη για το κοινό. Έγινε και παραμένει προνομιακή συζήτηση διαθέσιμη σε όσους από εμάς είμαστε πολύ διαβασμένοι, έχουμε καλή μόρφωση, και συνήθως είμαστε υλικά προνομιούχοι. Έργα όπως το *Feminist Theory: From Margin to Center* που δίνουν απελευθερωτικό όραμα φεμινιστικής μεταμόρφωσης δεν έχουν ποτέ συμβατική προσοχή. Μεγάλος αριθμός ανθρώπων δεν έχει ακούσει ποτέ αυτό το βιβλίο. Δεν έχει απορρίψει το μήνυμά του· δεν ξέρει ποιο είναι το μήνυμα.

Ενώ εξυπηρετούσε το συμφέρον της συμβατικής λευκής επικυριαρχικής καπιταλιστικής πατριαρχίας να καταστέλλει την οραματική φεμινιστική σκέψη που δεν ήταν κατά των αντρών ούτε ασχολούταν με το να πάρουν οι γυναίκες το δικαίωμα να είναι όπως οι άντρες, οι ρεφορμίστριες φεμινίστριες ήταν κι αυτές πρόθυμες να σιγάσουν αυτές τις δυνάμεις. Ο ρεφορμιστικός φεμινισμός έγινε ο δρόμος τους προς την ταξική κινητικότητα. Μπορούσαν να δραπετεύσουν από την αντρική κυριαρχία στην εργασία και να αυτοπροσδιορίζονται περισσότερο στον τρόπο ζωής τους. Ενώ ο σεξισμός δεν τελείωσε, εκείνες μπορούσαν να μεγιστοποιήσουν την ελευθερία τους μέσα στο υπάρχον σύστημα. Και μπορούσαν να βασίζονται στο ότι υπήρχε μια χαμηλότερη τάξη υφιστάμενων γυναικών υπό εκμετάλλευση για να κάνει τις βρομοδουλειές που εκείνες αρνούνταν να κάνουν. Όταν αποδέχονται και συμμετέχουν στην υποτέλεια των φτωχών γυναικών και των γυναικών της εργατικής τάξης, όχι μόνο γίνονται σύμμαχοι της

υπάρχουσας πατριαρχίας και του συνακόλουθου σεξισμού της, δίνουν στον εαυτό τους το δικαίωμα να ζουν διπλή ζωή, όπου είναι ίσες με τους άντρες στην εργασία και στο σπίτι όταν θέλουν να είναι. Αν επιλέγουν το λεσβιανισμό έχουν το προνόμιο να είναι ίσες με τους άντρες στην εργασία ενώ χρησιμοποιούν την ταξική δύναμη για να δημιουργήσουν οικογενειακό τρόπο ζωής όπου μπορούν να επιλέξουν να έχουν ελάχιστη ή καθόλου επαφή με τους άντρες.

Ο φεμινισμός που εξυπηρετεί τον επιλεγμένο τρόπο ζωής (lifestyle feminism) εισήγαγε την ιδέα ότι μπορεί να υπάρχουν τόσες εκδοχές του φεμινισμού όσες και γυναίκες.

Ξαφνικά η πολιτική σκέψη αφαιρούνταν σιγά σιγά από το φεμινισμό. Και υπερίσχυσε η υπόθεση πως όποιες κι αν είναι οι πολιτικές πεποιθήσεις μιας γυναίκας, είτε ήταν συντηρητική είτε φιλελεύθερη, μπορούσε κι εκείνη να ταιριάζει το φεμινισμό στον τρόπο ζωής που είχε. Προφανώς αυτός ο τρόπος σκέψης έκανε το φεμινισμό πιο αποδεκτό επειδή η βασική του υπόθεση είναι ότι οι γυναίκες μπορούν να είναι φεμινίστριες χωρίς να αμφισβητούνται ουσιαστικά και να αλλάξουν τον εαυτό τους ή την κουλτούρα. Για παράδειγμα, ας πάρουμε το θέμα της έκτρωσης. Αν ο φεμινισμός είναι κίνημα για να δοθεί τέλος στη σεξιστική καταπίεση, και η στέρηση από τις γυναίκες του αναπαραγωγικού δικαιώματος είναι μια μορφή σεξιστικής καταπίεσης, τότε δε γίνεται κάποια να είναι κατά του δικαιώματος επιλογής και φεμινίστρια. Μια γυναίκα μπορεί να επιμένει ότι δε θα επέλεγε ποτέ να κάνει έκτρωση ενώ παράλληλα δηλώνει την υποστήριξή της για το δικαίωμα των γυναικών να επιλέγουν και να είναι υποστηρίκτρια του φεμινισμού. Ταυτόχρονα δε γίνεται να υπάρχει «φεμινισμός δύναμης» (power feminism) αν το όραμα της δύναμης που επικαλείται είναι δύναμη που κερδήθηκε με την εκμετάλλευση και την καταπίεση άλλων.

Η φεμινιστική πολιτική χάνει ορμή επειδή το φεμινιστικό κίνημα έχει χάσει τους ξεκάθαρους ορισμούς. Έχουμε αυτούς τους ορισμούς. Ας απαιτήσουμε την επιστροφή τους. Ας τους μοιραστούμε. Ας ξεκινήσουμε από την αρχή. Ας έχουμε μπλουζάκια και αυτοκόλλητα σε αυτοκίνητα και καρτ ποστάλ και μουσική χιπ χοπ, διαφημίσεις στην τηλεόραση και στο ραδιόφωνο, διαφημίσεις παντού και μεγάλες επιγραφές, και κάθε είδους έντυπο υλικό που να λέει στον κόσμο για το φεμινισμό. Μπορούμε να μοιραστούμε το απλό αλλά ισχυρό μήνυμα ότι ο φεμινισμός είναι ένα κίνημα για να δοθεί τέλος στη σεξιστική καταπίεση. Ας ξεκινήσουμε από εκεί. Ας ξεκινήσει ξανά το κίνημα.

Ο Φεμινισμός Είναι για Όλους | Κεφάλαιο 2: Καλλιέργεια Συνείδησης

Posted on 01/05/2013 από *kamena soutien*

0

Το *Feminism is for Everybody* της bell hooks είναι πολύ καλό εισαγωγικό εγχειρίδιο για το φεμινισμό, για τη φεμινιστική θεωρία και για το κίνημα. Απευθύνεται σε όποιον ενδιαφέρεται να μάθει για το σύγχρονο φεμινισμό, καθώς εκφράζει σε γενικές γραμμές το τρίτο κύμα και έννοιες όπως η διαθεματικότητα. Θεωρούμε πως είναι χρήσιμο να υπάρχει μεταφρασμένο στα ελληνικά και να είναι διαθέσιμο στο σάιτ μας, καθώς

αναλύει με απλή, κατανοητή γλώσσα γιατί όντως ο φεμινισμός είναι για όλους. Κάθε κεφάλαιο θα αναρτάται μόλις μεταφράζεται.

2

ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗΣ

Συνεχής Αλλαγή Διάθεσης

Οι φεμινίστριες γίνονται, δε γεννιούνται. Δε γίνεται καμία υποστηρίκτρια της φεμινιστικής πολιτικής επειδή απλώς έχει το προνόμιο να έχει γεννηθεί γυναίκα. Όπως με όλες τις πολιτικές θέσεις, κάποιος πιστεύει στη φεμινιστική πολιτική μέσω επιλογής και δράσης. Όταν οι γυναίκες άρχισαν να οργανώνονται σε ομάδες για να μιλούν για το θέμα του σεξισμού και της αντρικής κυριαρχίας ήξεραν ξεκάθαρα ότι οι γυναίκες ήταν εξίσου κοινωνικοποιημένες να πιστεύουν στη σεξιστική σκέψη και αξίες με τους άντρες, με μόνη διαφορά ότι απλώς οι άντρες επωφελούνταν από το σεξισμό περισσότερο από ό,τι οι γυναίκες, με συνέπεια να είναι λιγότερο πιθανό να θέλουν να αφήσουν το πατριαρχικό προνόμιο. Πριν να αλλάξουμε την πατριαρχία οι γυναίκες έπρεπε να αλλάξουμε τον εαυτό μας· έπρεπε να καλλιεργήσουμε τη συνείδησή μας.

Η καλλιέργεια επαναστατικής φεμινιστικής συνείδησης τόνιζε τη σημασία της μάθησης για την πατριαρχία ως σύστημα κυριαρχίας, πώς θεσμοποιήθηκε και πώς συνεχίζεται και διατηρείται. Η κατανόηση του πώς η αντρική κυριαρχία και ο σεξισμός εκφράζονταν στην καθημερινή ζωή έκανε τις γυναίκες να συνειδητοποιούν πώς γίνονταν θύματα και αντικείμενα εκμετάλλευσης, και, στις χειρότερες περιπτώσεις, καταπιέζονταν. Από νωρίς στο σύγχρονο φεμινιστικό κίνημα οι ομάδες καλλιέργειας συνείδησης γίνονταν συχνά πλαίσια όπου οι γυναίκες ξεσπούσαν καταπιεσμένη εχθρικότητα και οργή για τον κατατρεγμό τους, εστιάζοντας ελάχιστα ή καθόλου στις στρατηγικές παρέμβασης και μεταμόρφωσης. Σε βασικό επίπεδο πολλές πληγμένες και χρησιμοποιημένες γυναίκες χρησιμοποιούσαν θεραπευτικά την ομάδα καλλιέργειας συνείδησης. Ήταν το μέρος όπου ανακάλυπταν και αποκάλυπταν ανοιχτά το βάθος των ενδόμυχων πληγών τους. Αυτή η εξομολογητική πλευρά λειτούργησε ως γιατρεία. Μέσω της καλλιέργειας συνείδησης οι γυναίκες απέκτησαν τη δύναμη να αμφισβητήσουν τις πατριαρχικές δυνάμεις στη δουλειά και στο σπίτι.

Είναι σημαντικό όμως ότι το θεμέλιο αυτής της δουλειάς ήταν το ότι οι γυναίκες εξέταζαν τη σεξιστική σκέψη και δημιουργούσαν στρατηγικές για να αλλάξουμε τις συμπεριφορές μας και τις πεποιθήσεις μας μέσω μεταστροφής στη φεμινιστική σκέψη και αφοσίωσης στη φεμινιστική πολιτική. Είναι βασικό ότι η ομάδα καλλιέργειας συνείδησης (ΚΣ) ήταν χώρος μεταστροφής. Για να φτιάξουν μαζικό φεμινιστικό κίνημα οι γυναίκες έπρεπε να οργανωθούν. Η συνεδρία καλλιέργειας συνείδησης, που συνήθως γινόταν στο σπίτι κάποιας (και όχι σε δημόσιο χώρο, που έπρεπε να νοικιαστεί ή να παραχωρηθεί), ήταν ο τόπος συνάντησης. Ήταν το μέρος όπου έμπειρες φεμινίστριες στοχάστριες και ακτιβίστριες μπορούσαν να στρατολογήσουν νεοφώτιστες.

Κυρίως, η επικοινωνία και ο διάλογος ήταν κεντρικά στην ημερήσια διάταξη στις συνεδρίες καλλιέργειας συνείδησης. Σε πολλές ομάδες υπήρχε πολιτική που τιμούσε τη φωνή όλων. Οι γυναίκες μιλούσαν με σειρά για να διασφαλιστεί ότι θα ακούγονταν όλες. Αυτή η προσπάθεια δημιουργίας ενός μη ιεραρχικού μοντέλου συζήτησης έδινε σε κάθε γυναίκα την ευκαιρία να μιλήσει αλλά συχνά δε δημιουργούσε πλαίσιο για ζωντανό διάλογο. Παρ' όλ' αυτά στις περισσότερες περιπτώσεις γινόταν συζήτηση και υπήρχαν διαφωνίες, συνήθως αφού είχαν μιλήσει όλες τουλάχιστον μία φορά. Η διαλεκτική συζήτηση ήταν συνηθισμένη στις ομάδες ΚΣ καθώς ήταν ο τρόπος που επιχειρούσαμε να ξεκαθαρίσουμε τη συλλογική κατανόησή μας για τη φύση της

αντρικής κυριαρχίας. Μόνο μέσω της συζήτησης και της διαφωνίας θα μπορούσαμε να ξεκινήσουμε να βρίσκουμε ρεαλιστική άποψη για την έμφυλη εκμετάλλευση και καταπίεση.

Καθώς η φεμινιστική σκέψη, που εμφανίστηκε πρώτα στο πλαίσιο μικρών ομάδων όπου τα άτομα συχνά γνωρίζονταν μεταξύ τους (μπορεί να δούλευαν μαζί και/ή να ήταν φίλες), άρχιζε να εκφράζεται ως θεωρία σε έντυπα ώστε να φτάσει σε πιο ευρύ κοινό, οι ομάδες διαλύθηκαν. Η δημιουργία των γυναικείων σπουδών ως ακαδημαϊκού κλάδου παρείχε άλλον ένα χώρο όπου οι γυναίκες μπορούσαν να ενημερώνονται για τη φεμινιστική σκέψη και τη φεμινιστική θεωρία. Πολλές γυναίκες που πρωτοστάτησαν στην εισαγωγή των μαθημάτων γυναικείων σπουδών στα κολέγια και σε πανεπιστήμια ήταν ριζοσπαστικές ακτιβίστριες στους αγώνες για τα πολιτικά δικαιώματα, για τα δικαιώματα των ομοφυλόφιλων, και στο πρώιμο φεμινιστικό κίνημα. Πολλές από αυτές δεν είχαν διδακτορικό, που σήμαινε ότι έμπαιναν σε ακαδημαϊκούς θεσμούς με κατώτερο μισθό και με περισσότερες ώρες δουλειάς από ό,τι οι συνάδελφοί τους σε άλλους κλάδους. Όταν νεότερες πτυχιούχοι άρχισαν να συμμετέχουν στην προσπάθεια νομιμοποίησης της φεμινιστικής επιστημοσύνης στην ακαδημία ξέραμε ότι ήταν σημαντικό να παίρνουμε πιο υψηλά πτυχία. Οι περισσότερες θεωρούσαμε την αφοσίωσή μας στις γυναικείες σπουδές πολιτική δράση· ήμασταν έτοιμες να θυσιάσουμε για να δημιουργηθεί ακαδημαϊκή βάση για το φεμινιστικό κίνημα. Στα τέλη της δεκαετίας του '70 είχε δρομολογηθεί η αποδοχή των γυναικείων σπουδών ως ακαδημαϊκός κλάδος. Αυτός ο θρίαμβος επισκίασε το γεγονός ότι πολλές από τις γυναίκες που είχαν ανοίξει το δρόμο για τη θεσμοποίηση των γυναικείων σπουδών απολύθηκαν επειδή είχαν μάστερ και όχι διδακτορικό. Ενώ μερικές από εμάς επέστρεψαν στο μεταπτυχιακό για να πάρουμε διδακτορικό, μερικές από τις καλύτερες και πιο έξυπνες ανάμεσά μας δεν το έκαναν λόγω πλήρους απομυθοποίησης του πανεπιστημίου και εξάντλησης από τον υπερβολικό φόρτο εργασίας, και επειδή είχαν απογοητευτεί και εξοργιστεί που η ριζοσπαστική πολιτική που υποστήριζε τις γυναικείες σπουδές αντικαθιστούνταν από φιλελεύθερο ρεφορμισμό. Σύντομα το μάθημα των γυναικείων σπουδών είχε αντικαταστήσει την ανοιχτή σε όλες ομάδα καλλιέργειας συνείδησης. Ενώ στις ομάδες καλλιέργειας συνείδησης βρίσκονταν γυναίκες από διάφορα υπόβαθρα, αυτές που δούλευαν μόνο ως νοικοκυρές ή σε δουλειές εξυπηρέτησης, και επιτυχημένες επαγγελματίες, η ακαδημία ήταν και παραμένει χώρος ταξικού προνομίου. Συχνά προβάλλονταν προνομιούχες λευκές μεσοαστές γυναίκες που ήταν η αριθμητική πλειοψηφία αλλά όχι απαραίτητα οι ριζοσπαστικές ηγέτιδες του σύγχρονου φεμινιστικού κινήματος επειδή σε αυτή την ομάδα εστίαζαν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης ως εκπροσώπους του αγώνα. Γυναίκες με επαναστατική φεμινιστική συνείδηση, πολλές από αυτές λεσβίες και από την εργατική τάξη, συχνά δε φαίνονταν καθώς το κίνημα τραβούσε τη γενική προσοχή. Η εκτόπισή τους έγινε ολοκληρωτική μόλις οι γυναικείες σπουδές εδραιώθηκαν στα κολέγια και στα πανεπιστήμια που είναι συντηρητικές συγκροτημένες δομές. Μόλις το μάθημα των γυναικείων σπουδών αντικατέστησε την ομάδα καλλιέργειας συνείδησης ως βασικός χώρος μετάδοσης της φεμινιστικής σκέψης και των στρατηγικών για κοινωνική αλλαγή το κίνημα έχασε τη δυνατότητα μαζικής βάσης του.

Ξαφνικά όλο και περισσότερες γυναίκες άρχισαν είτε να αυτοαποκαλούνται «φεμινίστριες» είτε να χρησιμοποιούν τη ρητορική της διάκρισης φύλων για να αλλάξουν την οικονομική τους κατάσταση. Η θεσμοποίηση των φεμινιστικών σπουδών δημιούργησε ένα σώμα εργασιών στον κόσμο της ακαδημίας και των εκδόσεων. Αυτές

οι αλλαγές βασισμένες στη σταδιοδρομία οδήγησαν σε μορφές επαγγελματικής καιροσκοπίας καθώς γυναίκες που δεν είχαν αφοσιωθεί ποτέ πολιτικά στο μαζικό φεμινιστικό αγώνα υιοθετούσαν τη στάση και την ορολογία του φεμινισμού όταν ωφελούσε την ταξική κινητικότητά τους. Η διάλυση των ομάδων καλλιέργειας συνείδησης σχεδόν εξάλειψε την ιδέα ότι για να γίνει κανείς υποστηρικτής του φεμινισμού έπρεπε να μάθει για το φεμινισμό και να επιλέξει συνειδητά να υιοθετήσει τη φεμινιστική πολιτική.

Χωρίς την ομάδα καλλιέργειας συνείδησης ως χώρο όπου οι γυναίκες αντιμετώπιζαν το δικό τους σεξισμό προς άλλες γυναίκες, η κατεύθυνση του φεμινιστικού κινήματος μπορούσε να αλλάξει προς την εστίαση στην ισότητα στην εργασία και την αντιμετώπιση της αντρικής κυριαρχίας. Με την έντονη εστίαση στην έννοια της γυναίκας ως «θύμα» της ισότητας φύλων που άξιζε αποζημίωση (είτε μέσω αλλαγών στις νομικές διακρίσεις είτε μέσω πολιτικών θετικής δράσης) ξεχάστηκε η ιδέα ότι οι γυναίκες έπρεπε πρώτα να αντιμετωπίσουν τον εσωτερικευμένο σεξισμό τους για να γίνουν φεμινίστριες. Γυναίκες κάθε ηλικίας φέρονταν λες και η ανησυχία ή η οργή για την αντρική κυριαρχία ή την ισότητα των φύλων ήταν το μόνο που χρειαζόταν για να γίνει κάποια «φεμινίστρια». Χωρίς να αντιμετωπίζουν τον εσωτερικευμένο σεξισμό, οι γυναίκες που σήκωναν το φεμινιστικό λάβαρο συχνά πρόδιδαν το σκοπό του αγώνα με τη συμπεριφορά τους προς άλλες γυναίκες.

Στις αρχές της δεκαετίας του '80 η επίκληση πολιτικοποιημένης γυναικείας αδελφοσύνης, που ήταν τόσο κρίσιμη στο ξεκίνημα του φεμινιστικού κινήματος, έχασε το νόημά της καθώς το έδαφος της ριζοσπαστικής φεμινιστικής πολιτικής επισκιάστηκε από ένα φεμινισμό που βασιζόταν στον τρόπο ζωής, ο οποίος έλεγε ότι κάθε γυναίκα μπορούσε να είναι φεμινίστρια άσχετα από τις πολιτικές πεποιθήσεις της. Δε χρειάζεται να πούμε ότι αυτός ο τρόπος σκέψης έχει υπονομεύσει τη φεμινιστική θεωρία και την πρακτική, τη φεμινιστική πολιτική. Όταν το φεμινιστικό κίνημα ανανεωθεί, ενισχύοντας ξανά και ξανά τις στρατηγικές που θα επιτρέψουν ένα μαζικό κίνημα για το τέλος του σεξισμού και της σεξιστικής εκμετάλλευσης και καταπίεσης για όλους, η καλλιέργεια συνείδησης θα αποκτήσει ξανά την αρχική σπουδαιότητά της.

Αντιγράφοντας αποτελεσματικά το μοντέλο των συναντήσεων των Ανώνυμων Αλκοολικών, θα γίνονται ομάδες καλλιέργειας φεμινιστικής συνείδησης σε κοινότητες, προσφέροντας το μήνυμα της φεμινιστικής σκέψης σε όλους ασχέτως τάξης, φυλής, ή φύλου. Ενώ μπορεί να εμφανιστούν συγκεκριμένες ομάδες βασισμένες σε κοινές ταυτότητες, στο τέλος κάθε μήνα τα άτομα θα είναι σε μικτές ομάδες.

Η καλλιέργεια φεμινιστικής συνείδησης για τους άντρες είναι τόσο βασική για το επαναστατικό κίνημα όσο οι γυναικείες ομάδες. Αν είχε δοθεί έμφαση σε ομάδες αντρών που θα μάθαιναν σε αγόρια και σε άντρες τι είναι ο σεξισμός και πώς μπορεί να μεταμορφωθεί, θα ήταν αδύνατο τα μέσα μαζικής ενημέρωσης να παρουσιάσουν το κίνημα ως κατά των αντρών. Αυτό επίσης θα προλάβαινε το σχηματισμό αντιφεμινιστικού αντρικού κινήματος. Στον απόηχο του σύγχρονου φεμινισμού σχηματίζονταν συχνά αντρικές ομάδες που δε συζητούσαν με κανένα τρόπο τα θέματα του σεξισμού και της αντρικής κυριαρχίας. Όπως ο φεμινισμός που βασίζεται στον επιλεγμένο τρόπο ζωής (lifestyle-based feminism) που απευθυνόταν σε γυναίκες, αυτές οι ομάδες συχνά γίνονταν θεραπευτικοί χώροι για να αντιμετωπίσουν τα τραύματά τους οι άντρες χωρίς κριτική για την πατριαρχία ή βήμα αντίστασης στην αντρική κυριαρχία. Το μελλοντικό φεμινιστικό κίνημα δε θα κάνει αυτό το λάθος. Άντρες κάθε ηλικίας χρειάζονται περιβάλλοντα όπου η αντίστασή τους στο σεξισμό δηλώνεται και χαιρεί

εκτίμησης. Χωρίς τους άντρες ως συμμάχους στον αγώνα το φεμινιστικό κίνημα δε θα προχωρήσει. Ήδη έχουμε να κάνουμε πολλή δουλειά για να διορθώσουμε την υπόθεση, που είναι βαθιά ριζωμένη στη νοοτροπία της κουλτούρας μας, ότι ο φεμινισμός είναι κατά των αντρών. Ο φεμινισμός είναι κατά του σεξισμού. Ένας άντρας που έχει αποβάλει το αντρικό προνόμιο, που έχει ασπαστεί τη φεμινιστική πολιτική, είναι άξιος σύμμαχος στον αγώνα και δεν είναι με κανένα τρόπο απειλή για το φεμινισμό, ενώ η διείσδυση στο φεμινιστικό κίνημα μιας γυναίκας που επιμένει στη σεξιστική σκέψη και συμπεριφορά είναι επικίνδυνη απειλή. Είναι σημαντικό ότι η πιο ισχυρή παρέμβαση που έκαναν οι ομάδες καλλιέργειας συνείδησης ήταν η απαίτηση από όλες τις γυναίκες να αντιμετωπίσουν τον εσωτερικευμένο σεξισμό τους, την αφοσίωσή τους στην πατριαρχική σκέψη και πράξη, και τη δέσμευσή τους στη φεμινιστική μεταστροφή. Χρειαζόμαστε ακόμα αυτή την παρέμβαση. Παραμένει το απαραίτητο βήμα για όποιον επιλέγει τη φεμινιστική πολιτική. Πρέπει να μεταμορφωθεί ο εχθρός μέσα μας για να μπορέσουμε να αντιμετωπίσουμε τον εχθρό έξω. Η απειλή, ο εχθρός, είναι η σεξιστική σκέψη και συμπεριφορά. Όσο οι γυναίκες σηκώνουν το λάβαρο της φεμινιστικής πολιτικής χωρίς να ασχολούνται με το δικό τους σεξισμό και να τον μεταμορφώνουν, τελικά το κίνημα υπονομεύεται.

Ο Φεμινισμός Είναι για Όλους | Κεφάλαιο 3: Η γυναικεία αδελφοσύνη είναι ακόμα ισχυρή

Posted on 03/05/2013 από *kamena soutien*

0

Το *Feminism is for Everybody* της bell hooks είναι πολύ καλό εισαγωγικό εγχειρίδιο για το φεμινισμό, για τη φεμινιστική θεωρία και για το κίνημα. Απευθύνεται σε όποιον ενδιαφέρεται να μάθει για το σύγχρονο φεμινισμό, καθώς εκφράζει σε γενικές γραμμές το τρίτο κύμα και έννοιες όπως η διαθεματικότητα. Θεωρούμε πως είναι χρήσιμο να υπάρχει μεταφρασμένο στα ελληνικά και να είναι διαθέσιμο στο σάιτ μας, καθώς αναλύει με απλή, κατανοητή γλώσσα γιατί όντως ο φεμινισμός είναι για όλους. Κάθε κεφάλαιο θα αναρτάται μόλις μεταφράζεται.

3

Η ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΑΔΕΛΦΟΣΥΝΗ ΕΙΝΑΙ ΑΚΟΜΑ ΙΣΧΥΡΗ

Όταν πρωτοχρησιμοποιήθηκε το σύνθημα «η γυναικεία αδελφοσύνη είναι ισχυρή» ήταν εκπληκτικό. Ξεκίνησα την ολοκληρωτική συμμετοχή μου στο φεμινιστικό κίνημα όταν ήμουν δευτεροετής στο κολέγιο. Καθώς φοίτησα σε κολέγιο θηλέων ένα χρόνο πριν μεταφερθώ στο Πανεπιστήμιο Στάνφορντ, ήξερα από πρώτο χέρι τη διαφορά στην αυτοπεποίθηση και στην επιβολή των γυναικών σε αίθουσες με άτομα ίδιου φύλου και σε αίθουσες όπου υπήρχαν άντρες. Στο Στάνφορντ οι άντρες κυριαρχούσαν σε κάθε αίθουσα. Οι γυναίκες μιλούσαν λιγότερο, έπαιρναν λιγότερες πρωτοβουλίες, και συχνά όταν μιλούσαν μετά βίας άκουγες τι έλεγαν. Η φωνή τους δεν είχε δύναμη και σιγουριά. Και ακόμη χειρότερα οι άντρες καθηγητές μας έλεγαν ξανά και ξανά ότι δεν ήμασταν τόσο έξυπνες όσο οι άντρες, ότι δε θα μπορούσαμε να γίνουμε «σπουδαίες» στοχάστριες, συγγραφείς, και τα λοιπά. Αυτές οι συμπεριφορές με σόκαραν μια που

είχα έρθει από περιβάλλον μόνο με γυναίκες, όπου η πνευματική αξία μας και η πνευματική εκτίμηση επιβεβαιώνονταν συνεχώς από το πρότυπο ακαδημαϊκής διάκρισης που έθεταν οι κυρίως γυναίκες καθηγήτριές μας για εμάς και για τον εαυτό τους.

Ήμουν υπόχρεη στην αγαπημένη μου λευκή καθηγήτρια αγγλικής φιλολογίας που πίστευε ότι δεν έπαιρνα την ακαδημαϊκή καθοδήγηση που χρειαζόμουν στο κολέγιο θηλέων μας επειδή δεν είχε πρόγραμμα εντατικής συγγραφής. Με παρότρυνε να πάω στο Στάνφορντ. Πίστευε ότι κάποτε θα ήμουν σημαντική στοχάστρια και συγγραφέας. Στο Στάνφορντ η ικανότητά μου αμφισβητούνταν συνεχώς. Άρχισα να έχω αμφιβολίες για τον εαυτό μου. Τότε το φεμινιστικό κίνημα συντάραξε την πανεπιστημιούπολη. Φοιτήτριες και καθηγήτριες απαιτούσαν να δοθεί τέλος στη διάκριση με βάση το φύλο εντός και εκτός της αίθουσας διδασκαλίας. Πω πω, ήταν έντονη και καταπληκτική περίοδος. Εκεί παρακολούθησα τα πρώτα μου μαθήματα γυναικείων σπουδών με τη συγγραφέα Τίλι Όλσεν (Tillie Olsen), που υποχρέωνε τους φοιτητές της να σκέφτονται πρώτα τη μοίρα των γυναικών της εργατικής τάξης. Εκεί η λόγια και μελλοντική βιογράφος της Αν Σέξτον (Anne Sexton), η Νταϊάν Μίντλμπρουκ (Diane Middlebrook), έδωσε ένα ποίημά μου χωρίς όνομα στους φοιτητές στο μάθημα σύγχρονης ποίησης και μας ζήτησε να προσδιορίσουμε αν το άτομο που το έγραψε ήταν άντρας ή γυναίκα, ένα πείραμα που μας έκανε να σκεφτούμε κριτικά την εκτίμηση της συγγραφής με βάση τις προκαταλήψεις για το φύλο. Εκεί άρχισα να γράφω το πρώτο μου βιβλίο στα 19 μου, το *Ain't I a Woman: Black Woman and Feminism*. Καμία από αυτές τις υπέροχες μεταμορφώσεις δε θα γινόταν χωρίς να δημιουργήσει το φεμινιστικό κίνημα ένα θεμέλιο αλληλεγγύης μεταξύ των γυναικών.

Αυτό το θεμέλιο βασιζόταν στην κριτική μας για αυτό που τότε λέγαμε «εχθρό μέσα μας», που αναφερόταν στον εσωτερικευμένο σεξισμό μας. Όλες ξέραμε από πρώτο χέρι ότι είχαμε μάθει ως γυναίκες από την πατριαρχική σκέψη να βλέπουμε τον εαυτό μας ως κατώτερες των αντρών, να βλέπουμε τον εαυτό μας ως πάντα και μόνο σε ανταγωνισμό η μία με την άλλη για την πατριαρχική έγκριση, να κοιτάζουμε η μία την άλλη με ζήλια, φόβο, και μίσος. Η σεξιστική σκέψη μάς έκανε να κρίνουμε η μία την άλλη χωρίς συμπόνια και να τιμωρούμε η μία την άλλη σκληρά. Η φεμινιστική σκέψη μάς βοήθησε να ξεμάθουμε το γυναικείο μίσος για τον εαυτό μας. Μας επέτρεψε να απελευθερωθούμε από τη λαβή της πατριαρχικής σκέψης στη συνείδησή μας.

Το αντρικό δέσιμο πάντα ήταν αποδεκτό και επικυρωμένη πλευρά της πατριαρχικής κουλτούρας. Θεωρούταν δεδομένο ότι οι άντρες σε ομάδες θα έμεναν ενωμένοι, θα στήριζαν ο ένας τον άλλον, θα ήταν ομαδικοί παίκτες, θα έβαζαν το καλό της ομάδας πάνω από το ατομικό όφελος και την αναγνώριση. Το γυναικείο δέσιμο δεν ήταν δυνατό μέσα στην πατριαρχία· ήταν προδοσία. Το φεμινιστικό κίνημα δημιούργησε το πλαίσιο για το γυναικείο δέσιμο. Δε δυνάμασταν ενάντια στους άντρες, δυνάμασταν για να προστατεύσουμε τα συμφέροντά μας ως γυναίκες. Όταν εναντιωνόμασταν στους καθηγητές που δε δίδασκαν βιβλία από γυναίκες δεν το κάναμε επειδή δε συμπαθούσαμε αυτούς τους καθηγητές (συχνά τους συμπαθούσαμε)· θέλαμε να δοθεί τέλος στις προκαταλήψεις για το φύλο στην αίθουσα διδασκαλίας και στο πρόγραμμα σπουδών.

Η φεμινιστικές μεταμορφώσεις που γίνονταν στο μικτό κολέγιό μας στις αρχές της δεκαετίας του '70 γίνονταν και στον κόσμο του σπιτιού και της δουλειάς. Καταρχάς το φεμινιστικό κίνημα παρότρυνε τις γυναίκες να μη βλέπουμε πια τον εαυτό μας και το σώμα μας ως ιδιοκτησία των αντρών. Για να απαιτήσουμε έλεγχο της σεξουαλικότητάς

μας, δικαίωμα στην αποτελεσματική αντισύλληψη και στην αναπαραγωγή, τέλος στο βιασμό και στη σεξουαλική παρενόχληση, έπρεπε να έχουμε αλληλεγγύη. Για να αλλάξουμε οι γυναίκες τις διακρίσεις στην εργασία έπρεπε να ασκούμε πίεση ως ομάδα για να αλλάξει η δημόσια πολιτική. Η αμφισβήτηση και η αλλαγή του γυναικείου σεξιστικού τρόπου σκέψης ήταν το πρώτο βήμα για τη δημιουργία της ισχυρής γυναικείας αδελφοσύνης που τελικά θα συγκλόνιζε το έθνος.

Ακριβώς μετά από την επανάσταση των πολιτικών δικαιωμάτων το φεμινιστικό κίνημα τη δεκαετία του '70 και του '80 άλλαξε την εικόνα του έθνους μας. Οι φεμινίστριες ακτιβίστριες που έκαναν δυνατές αυτές τις αλλαγές νοιάζονταν για την ευημερία όλων των γυναικών. Καταλαβαίναμε ότι η πολιτική αλληλεγγύη μεταξύ των γυναικών που εκφράζεται στην αδελφοσύνη είναι κάτι παραπάνω από τη θετική αναγνώριση των εμπειριών των γυναικών, ακόμη και από την κοινή συμπόνια για τα κοινά δεινά. Η φεμινιστική γυναικεία αδελφοσύνη έχει τις ρίζες της στην κοινή δέσμευση να παλέψουμε ενάντια στην πατριαρχική αδικία, ό,τι μορφή κι αν έχει αυτή η αδικία. Η πολιτική αλληλεγγύη μεταξύ των γυναικών πάντα υπονομεύει το σεξισμό και ετοιμάζει το έδαφος για την ανατροπή της πατριαρχίας. Είναι σημαντικό ότι η γυναικεία αδελφοσύνη δε θα ήταν ποτέ δυνατή πέρα από τα σύνορα της φυλής και της τάξης αν οι γυναίκες ατομικά δεν ήταν διατεθειμένες να αποβάλουν τη δύναμή τους να κυριαρχούν και να εκμεταλλεύονται υφιστάμενες ομάδες γυναικών. Όσο οι γυναίκες χρησιμοποιούν τη δύναμη της τάξης ή της φυλής για να εξουσιάζουν άλλες γυναίκες, η φεμινιστική γυναικεία αδελφοσύνη δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί πλήρως.

Καθώς περισσότερες γυναίκες αρχίζουν να διεκδικούν καιροσκοπικά το φεμινισμό τη δεκαετία του '80 χωρίς να περνούν από τη φεμινιστική καλλιέργεια συνείδησης που θα τους έδινε τη δυνατότητα να αποβάλουν το σεξισμό τους, η πατριαρχική υπόθεση ότι οι ισχυροί πρέπει να κυβερνούν τους αδύναμους διαπότιζε τις σχέσεις τους με τις άλλες γυναίκες. Καθώς οι γυναίκες, ιδιαίτερα οι προνομιούχες λευκές γυναίκες που πριν δεν είχαν πολιτικά δικαιώματα, άρχισαν να αποκτούν ταξικό προνόμιο χωρίς να αποβάλουν τον εσωτερικευμένο σεξισμό τους, η διάσπαση μεταξύ των γυναικών έγινε πιο έντονη. Όταν οι έγχρωμες γυναίκες σχολίαζαν κριτικά το ρατσισμό μέσα στην κοινωνία ως σύνολο και τραβούσαν την προσοχή στους τρόπους με τους οποίους ο ρατσισμός είχε διαμορφώσει και είχε εμποτίσει τη φεμινιστική θεωρία και πρακτική, πολλές λευκές γυναίκες γύρισαν απλώς την πλάτη στο όραμα της γυναικείας αδελφοσύνης, κλείνοντας το νου και την καρδιά τους. Αυτό ίσχυε εξίσου στο θέμα του ταξικού διαχωρισμού μεταξύ των γυναικών.

Θυμάμαι τότε που φεμινίστριες, κυρίως λευκές γυναίκες με ταξικό προνόμιο, συζητούσαν το θέμα της πρόσληψης οικιακής βοηθού, προσπαθώντας να βρουν τρόπο να μη συμμετέχουν στην υπαγωγή και τη στέρηση του ανθρωπισμού λιγότερο προνομιούχων γυναικών. Μερικές από αυτές τις γυναίκες δημιούργησαν με επιτυχία θετικούς δεσμούς με τις γυναίκες που προσλάμβαναν ώστε να υπάρχει αμοιβαία πρόοδος σε πιο ευρύ πλαίσιο ανισότητας. Αντί να εγκαταλείψει κάποια το όραμα της γυναικείας αδελφότητας επειδή δεν μπορούσε να πραγματοποιήσει κάποια ουτοπική κατάσταση, αρκούσε να λάβει υπόψη τις ανάγκες όλων όσων αφορούσε η συζήτηση. Αυτή ήταν η δύσκολη δουλειά της φεμινιστικής αλληλεγγύης μεταξύ των γυναικών. Δυστυχώς, καθώς εντεινόταν ο καιροσκοπισμός μέσα στο φεμινισμό, καθώς τα φεμινιστικά οφέλη έγιναν κοινά και επομένως θεωρούνταν δεδομένα, πολλές γυναίκες δεν ήθελαν να δουλέψουν σκληρά για να δημιουργήσουν και να διατηρήσουν αλληλεγγύη.

Μεγάλος αριθμός γυναικών εγκατέλειψε απλώς την ιδέα της γυναικείας αδελφοσύνης. Γυναίκες που κάποτε σχολίαζαν κριτικά και αμφισβητούσαν την πατριαρχία παρατάχθηκαν ξανά με τους σεξιστές άντρες. Ριζοσπάστριες που ένιωθαν προδομένες από τον άγριο αρνητικό ανταγωνισμό μεταξύ των γυναικών συχνά αποσύρονταν. Σε αυτό το σημείο το φεμινιστικό κίνημα, που είχε στόχο τη θετική μεταμόρφωση της ζωής όλων των γυναικών, έγινε πιο στρωματοποιημένο. Το όραμα της αδελφοσύνης που ήταν η κραυγή συγκέντρωσης του κινήματος φαινόταν σε πολλές γυναίκες ότι δεν είχε πια σημασία. Η πολιτική αλληλεγγύη μεταξύ των γυναικών που ήταν η δύναμη που έφερνε τη θετική αλλαγή υπονομευόταν και απειλούταν συνεχώς, όπως γίνεται και τώρα. Η συνέπεια είναι να χρειαζόμαστε τώρα ανανεωμένη δέσμευση στην πολιτική αλληλεγγύη μεταξύ των γυναικών όσο τη χρειαζόμασταν όταν ξεκίνησε το σύγχρονο φεμινιστικό κίνημα.

Όταν ξεκίνησε το σύγχρονο φεμινιστικό κίνημα είχαμε ένα όραμα γυναικείας αδελφοσύνης χωρίς συγκεκριμένη κατανόηση της δουλειάς που θα χρειαζόταν να κάνουμε για να πραγματοποιήσουμε την πολιτική αλληλεγγύη. Μέσω εμπειρίας και σκληρής δουλειάς και, ναι, με το να μαθαίνουμε από τις αποτυχίες και τα λάθη μας, τώρα έχουμε θεωρητικό υλικό και κοινή πρακτική που μπορεί να μάθει σε όσες έκαναν μεταστροφή στη φεμινιστική πολιτική τι πρέπει να γίνει για να δημιουργήσουμε, να συντηρήσουμε και να προστατεύσουμε την αλληλεγγύη μας. Εφόσον μεγάλος αριθμός νέων γυναικών γνωρίζει ελάχιστα για το φεμινισμό και πολλές υποθέτουν λανθασμένα ότι ο σεξισμός δεν είναι πλέον το πρόβλημα, η φεμινιστική εκπαίδευση για κριτική συνείδηση πρέπει να είναι συνεχής. Οι πιο παλιές φεμινίστριες στοχάστριες δεν πρέπει να υποθέτουν ότι οι νέες γυναίκες θα αποκτήσουν γνώση για το φεμινισμό καθώς θα ενηλικιώνονται. Χρειάζονται καθοδήγηση. Γενικά οι γυναίκες στην κοινωνία μας ξεχνούν την αξία και τη δύναμη της γυναικείας αδελφοσύνης. Το ανανεωμένο φεμινιστικό κίνημα πρέπει να σηκώνει ξανά ψηλά το λάβαρο και να φωνάζει ξανά «η γυναικεία αδελφοσύνη είναι ισχυρή».

Ριζοσπαστικές ομάδες γυναικών συνεχίζουν τη δέσμευσή μας να χτίσουμε αδελφοσύνη, να κάνουμε τη φεμινιστική πολιτική αλληλεγγύη μεταξύ των γυναικών διαρκή πραγματικότητα. Συνεχίζουμε τη δουλειά του δεσίματος πέρα από τα όρια της φυλής και της τάξης. Συνεχίζουμε να εφαρμόζουμε την αντισεξιστική σκέψη και πράξη που δηλώνει την πραγματικότητα ότι οι γυναίκες μπορούν να καταφέρουν την αυτοπραγμάτωση και την επιτυχία χωρίς να υπερισχύουν η μία της άλλης. Και έχουμε την τύχη να ξέρουμε κάθε μέρα της ζωής μας ότι η αδελφοσύνη είναι απτή δυνατότητα, ότι η γυναικεία αδελφοσύνη είναι ακόμη ισχυρή.

Ο Φεμινισμός Είναι για Όλους | Κεφάλαιο 4: Φεμινιστική μόρφωση για κριτική συνείδηση

*Posted on 02/09/2013 από **kamena soutien***

5

Το *Feminism is for Everybody* της bell hooks είναι πολύ καλό εισαγωγικό εγχειρίδιο για το φεμινισμό, για τη φεμινιστική θεωρία και για το κίνημα. Απευθύνεται σε όποιον ενδιαφέρεται να μάθει για το σύγχρονο φεμινισμό, καθώς εκφράζει σε γενικές γραμμές το τρίτο κύμα και έννοιες όπως η διαθεματικότητα. Θεωρούμε πως είναι χρήσιμο να

υπάρχει μεταφρασμένο στα ελληνικά και να είναι διαθέσιμο στο σάιτ μας, καθώς αναλύει με απλή, κατανοητή γλώσσα γιατί όντως ο φεμινισμός είναι για όλους. Κάθε κεφάλαιο θα αναρτάται μόλις μεταφράζεται.

4

ΦΕΜΙΝΙΣΤΙΚΗ ΜΟΡΦΩΣΗ ΓΙΑ ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ

Πριν από τα μαθήματα των γυναικείων σπουδών, πριν από τη φεμινιστική φιλολογία, οι γυναίκες μάθαιναν για το φεμινισμό σε ομάδες. Οι γυναίκες σε αυτές τις ομάδες ήταν οι πρώτες που άρχισαν να δημιουργούν φεμινιστική θεωρία που περιλάμβανε και ανάλυση του σεξισμού, στρατηγικές για αντιμετώπιση της πατριαρχίας, και νέα μοντέλα κοινωνικής αλληλεπίδρασης. Ό,τι κάνουμε στη ζωή έχει τις ρίζες του στη θεωρία. Είτε εξερευνούμε συνειδητά τους λόγους για τους οποίους έχουμε μια συγκεκριμένη άποψη είτε κάνουμε μια συγκεκριμένη δράση υπάρχει ως θεμέλιο και ένα σύστημα που διαμορφώνει τη σκέψη και την πρακτική. Στην έναρξή της η φεμινιστική θεωρία είχε ως πρωταρχικό της ρόλο να εξηγήσει στις γυναίκες και στους άντρες πώς λειτουργεί η σεξιστική σκέψη και πώς μπορούμε να την αντιμετωπίσουμε και να την αλλάξουμε. Εκείνη την εποχή οι περισσότεροι είχαμε μάθει από τους γονείς και την κοινωνία να δεχόμαστε το σεξιστικό τρόπο σκέψης. Δεν είχαμε αφιερώσει χρόνο στην εξερεύνηση της ρίζας των αντιλήψεών μας. Η φεμινιστική σκέψη και η φεμινιστική θεωρία μας παρότρυναν να το κάνουμε αυτό. Αρχικά η φεμινιστική θεωρία γινόταν διαθέσιμη από στόμα σε στόμα ή από προχειροφτιαγμένα δελτία και φυλλάδια. Η ανάπτυξη των γυναικείων εκδόσεων (όπου οι γυναίκες έγραφαν, τύπωναν, και έλεγχαν την παραγωγή σε όλα τα επίπεδα, συμπεριλαμβανομένου του μάρκετινγκ) έγινε το μέσο διάδοσης της φεμινιστικής σκέψης. Ενώ το πρώτο μου βιβλίο,

το *Ain't I a Woman: Black Women and Feminism*, που γράφτηκε τη δεκαετία του '70 και εκδόθηκε το 1981, ήταν παραγωγή μιας μικρής σοσιαλιστικής κολεκτίβας, της South End Press, τουλάχιστον τα μισά της μέλη ήταν φεμινίστριες γυναίκες, και όλα τα μέλη της ήταν αντισεξιστές.

Η παραγωγή όγκου φεμινιστικής φιλολογίας μαζί με τη ζήτηση για την αποκατάσταση της ιστορίας των γυναικών ήταν μια από τις πιο δυνατές και επιτυχημένες επεμβάσεις του σύγχρονου φεμινισμού. Σε όλους τους τομείς της φιλολογικής συγγραφής και ακαδημαϊκής λογιότητας τα έργα από γυναίκες ιστορικά λάμβαναν ελάχιστη ή καθόλου προσοχή ως συνέπεια της διάκρισης βάσει φύλου. Αξιοσημείωτο είναι το ότι όταν το φεμινιστικό κίνημα πρόβαλε τις προκαταλήψεις στο πρόγραμμα σπουδών, μεγάλο μέρος αυτού του ξεχασμένου και αγνοημένου έργου ανακαλύφθηκε ξανά. Ο σχηματισμός προγραμμάτων γυναικείων σπουδών σε κολέγια και πανεπιστήμια παρείχε θεσμική νομιμοποίηση της ακαδημαϊκής εστίασης σε έργα γυναικών. Μετά από το ξεκίνημα των σπουδών των μαύρων, οι γυναικείες σπουδές έγιναν ο χώρος όπου μπορούσε κανείς να μάθει για το φύλο, για τις γυναίκες, από μη προκατειλημμένη άποψη.

Σε αντίθεση με τα δημοφιλή στερεότυπα, οι καθηγητές στα μαθήματα γυναικείων σπουδών δε μιλούσαν και δε μιλούν άσχημα για τα έργα αντρών· επεμβαίνουμε στη σεξιστική σκέψη δείχνοντας ότι τα έργα των γυναικών είναι συχνά το ίδιο καλά, το ίδιο ενδιαφέροντα, με τα έργα των αντρών, αν όχι περισσότερο. Η λεγόμενη σπουδαία λογοτεχνία από άντρες κρίνεται μόνο για να φανούν οι προκαταλήψεις στην εκτίμηση της αισθητικής αξίας. Δεν έχω παρακολουθήσει ποτέ μάθημα γυναικείων σπουδών και δεν έχω ακούσει ποτέ για ένα όπου τα έργα αντρών θεωρούνται ασήμαντα ή άσχετα. Οι φεμινιστικές κριτικές σε φιλολογικά ή λογοτεχνικά σύνολα έργων αποκλειστικά αντρών

εκθέτουν τις προκαταλήψεις με βάση το φύλο. Κυρίως, αυτές οι εκθέσεις ήταν βασικές στη δημιουργία θέσης για την αποκατάσταση του έργου των γυναικών και μιας σύγχρονης θέσης για την παραγωγή νέου έργου από και για τις γυναίκες. Το φεμινιστικό κίνημα πήρε φόρα όταν κατάφερε να μπει στην ακαδημία. Σε αίθουσες διδασκαλίας σε όλη τη χώρα τα νεαρά μυαλά μπορούσαν να μάθουν για τη φεμινιστική σκέψη, να διαβάσουν τη θεωρία και να τη χρησιμοποιήσουν στις ακαδημαϊκές εξερευνήσεις τους. Όταν ήμουν πτυχιούχα και ετοιμαζόμουν να γράψω διατριβή, η φεμινιστική σκέψη μου επέτρεψε να επιλέξω να γράψω για μια μαύρη συγγραφέα που δε διαβαζόταν ευρέως τότε, την Τόνι Μόρισον (Toni Morrison). Είχε γίνει ελάχιστη σοβαρή λογοτεχνική έρευνα σε έργα μαύρων γυναικών συγγραφέων πριν το φεμινιστικό κίνημα. Όταν η Άλις Γουόκερ (Alice Walker) έγινε γνωστή, συμμετείχε στην αποκατάσταση του έργου της συγγραφέα Ζόρα Νιλ Χέρστον (Zora Neale Hurston), που για λίγο έγινε η πιο καθιερωμένη μαύρη γυναίκα συγγραφέας στην αμερικανική λογοτεχνία. Το φεμινιστικό κίνημα δημιούργησε επανάσταση όταν απαίτησε σεβασμό για το ακαδημαϊκό έργο των γυναικών, αναγνώριση γι' αυτό το έργο στο παρελθόν και στο παρόν, και τέλος στις προκαταλήψεις με βάση το φύλο στο πρόγραμμα σπουδών και στην παιδαγωγία.

Η θεσμοποίηση των γυναικείων σπουδών βοήθησε στην εξάπλωση του φεμινισμού. Ήταν αυθεντικό μέρος αφύπνισης παρέχοντας σταθερό σώμα ανοιχτών μυαλών. Οι μαθητές που παρακολουθούσαν μαθήματα γυναικείων σπουδών ήταν εκεί για να μάθουν. Ήθελαν να μάθουν περισσότερα για τη φεμινιστική σκέψη. Και σε αυτά τα μαθήματα πολλές από εμάς αφυπνίστηκαν πολιτικά. Εγώ είχα έρθει στη φεμινιστική σκέψη αμφισβητώντας την αντρική κυριαρχία στο πατριαρχικό σπίτι μου. Το να είμαστε όμως απλώς θύμα ενός συστήματος εκμετάλλευσης ή καταπίεσης και ακόμη και το να αντιστεκόμαστε σε αυτό δε σημαίνει ότι καταλαβαίνουμε γιατί υπάρχει ή πώς να το αλλάξουμε. Η μεταστροφή μου στη φεμινιστική πολιτική είχε γίνει πολύ καιρό πριν πάω στο κολέγιο, αλλά η φεμινιστική αίθουσα διδασκαλίας ήταν το μέρος όπου έμαθα τη φεμινιστική σκέψη και τη φεμινιστική θεωρία. Και σε αυτό το χώρο πήρα την ενθάρρυνση να σκέφτομαι κριτικά και να γράφω για την εμπειρία των μαύρων γυναικών.

Σε όλη τη διάρκεια της δεκαετίας του '70 η παραγωγή φεμινιστικής σκέψης και θεωρίας ήταν έργο συνεργασίας με την έννοια ότι οι γυναίκες έκαναν συνεχώς διάλογο για ιδέες, δοκίμαζαν και άλλαζαν τα πρότυπά μας. Όντως, όταν οι μαύρες γυναίκες και άλλες μη λευκές γυναίκες έθιξαν το θέμα των φυλετικών προκαταλήψεων ως παράγοντα που διαμορφώνει τη φεμινιστική σκέψη υπήρχε αρχικά αντίσταση στην ιδέα ότι μεγάλο μέρος αυτού που οι γυναίκες της προνομιούχας τάξης θεωρούσαν αληθινό για τη γυναικεία εμπειρία μπορεί να είναι λάθος, αλλά με τον καιρό η φεμινιστική θεωρία άλλαξε. Αν και πολλές λευκές στοχάστριες αναγνώρισαν τις προκαταλήψεις τους χωρίς να κάνουν τη δουλειά της επανεξέτασης, και πάλι ήταν σημαντική αλλαγή. Μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του '80 το μεγαλύτερο μέρος της φεμινιστικής λογικότητας αντικατόπτριζε επίγνωση των φυλετικών και ταξικών διαφορών. Οι λόγιες που ήταν πραγματικά αφοσιωμένες στο φεμινιστικό κίνημα και τη φεμινιστική αλληλεγγύη ήταν πρόθυμες να παράγουν θεωρία που θα απευθυνόταν στην πραγματικότητα των περισσότερων γυναικών.

Ενώ η ακαδημαϊκή νομιμοποίηση ήταν πολύ σημαντική στην πρόοδο της φεμινιστικής σκέψης, δημιούργησε νέες δυσκολίες. Ξαφνικά η φεμινιστική σκέψη που είχε εμφανιστεί κατευθείαν από τη θεωρία και την πράξη λάμβανε λιγότερη προσοχή από

ό,τι η θεωρία που ήταν μεταγλωσσική, και δημιουργούσε αποκλειστική ορολογία· ήταν γραμμένη αποκλειστικά για ακαδημαϊκό κοινό. Ήταν λες και ένα μεγάλο μέρος φεμινιστικών στοχαστριών συνασπίστηκαν και δημιούργησαν μια ελίτ που έγραφε θεωρία που ήταν κατανοητή μόνο από ένα κατατοπισμένο κοινό.

Οι γυναίκες και οι άντρες έξω από την ακαδημαϊκή σφαίρα δε θεωρούνταν πια σημαντικό κοινό. Η φεμινιστική σκέψη και θεωρία δε συνδέονταν πια με το φεμινιστικό κίνημα. Η ακαδημαϊκή πολιτική και ο καριερισμός επισκίασαν τη φεμινιστική πολιτική. Η φεμινιστική θεωρία άρχισε να στεγάζεται σε ένα ακαδημαϊκό γκέτο με ελάχιστη σύνδεση με τον έξω κόσμο. Παραγόταν και παράγεται έργο στην ακαδημία που συχνά είναι διορατικό, αλλά αυτή η οξυδέρκεια σπάνια φτάνει πολλούς ανθρώπους. Αυτό έχει συνέπεια η ακαδημοποίηση της φεμινιστικής σκέψης με αυτό τον τρόπο να υπονομεύει το φεμινιστικό κίνημα με απο-πολιτικοποίηση. Αποριζοσταστικοποιημένο, είναι σαν κάθε άλλο ακαδημαϊκό κλάδο με μόνη διαφορά την επικέντρωση στο φύλο.

Η φιλολογία που βοηθά στην ενημέρωση μεγάλου αριθμού ανθρώπων, που βοηθά τα άτομα να καταλαβαίνουν τη φεμινιστική σκέψη και τη φεμινιστική πολιτική, πρέπει να γράφεται σε διάφορα ύφη και μορφές. Χρειαζόμαστε έργο που να απευθύνεται συγκεκριμένα στην κουλτούρα των νέων. Κανείς δεν παράγει τέτοιο έργο σε ακαδημαϊκούς χώρους. Χωρίς να εγκαταλείψουμε τα προγράμματα γυναικείων σπουδών, που ήδη κινδυνεύουν σε κολέγια και πανεπιστήμια, καθώς οι συντηρητικοί θέλουν να ακυρώσουν τις αλλαγές που δημιούργησαν οι αγώνες για τη δικαιοσύνη στα φύλα, χρειαζόμαστε φεμινιστικές σπουδές που να βασίζονται στην κοινότητα. Φανταστείτε ένα φεμινιστικό κίνημα με μαζική βάση, όπου ο κόσμος μοιράζει κείμενα από πόρτα σε πόρτα, και αφιερώνει χρόνο (όπως κάνουν θρησκευτικές ομάδες) να εξηγεί στους ανθρώπους τι είναι ο φεμινισμός.

Όταν το σύγχρονο φεμινιστικό κίνημα ήταν στο απόγειό του, κατακρίνονταν οι σεξιστικές προκαταλήψεις σε παιδικά βιβλία. Γράφτηκαν βιβλία «για ελεύθερα παιδιά». Μόλις σταματήσαμε να είμαστε σε κριτική επιφυλακή, ο σεξισμός άρχισε να επανεμφανίζεται. Η παιδική λογοτεχνία είναι από τους πιο σημαντικούς χώρους για φεμινιστική μόρφωση για κριτική συνείδηση, ακριβώς επειδή ακόμη διαμορφώνονται οι πεποιθήσεις και οι ταυτότητες. Και συχνά η στενόμυαλη σκέψη σχετικά με το φύλο συνεχίζεται στην παιδική χαρά. Η δημόσια εκπαίδευση των παιδιών πρέπει να είναι ένα μέρος όπου οι φεμινίστριες ακτιβίστριες συνεχίζουν να δουλεύουν για να δημιουργήσουν πρόγραμμα μαθημάτων χωρίς προκαταλήψεις.

Το μελλοντικό φεμινιστικό κίνημα πρέπει απαραίτητα να θεωρεί τη φεμινιστική μόρφωση σημαντική στη ζωή όλων. Παρά τα οικονομικά οφέλη των φεμινιστριών ατομικά, τις πολλές γυναίκες που συγκέντρωσαν πλούτο ή δέχτηκαν τη συμβολή πλούσιων αντρών, που είναι σύμμαχοί μας στον αγώνα, δεν έχουμε δημιουργήσει σχολεία βασισμένα σε φεμινιστικές αρχές για κορίτσια και για αγόρια, για γυναίκες και για άντρες. Με την αποτυχία μας να δημιουργήσουμε μαζικό μορφωτικό κίνημα που να διδάσκει σε όλους για το φεμινισμό επιτρέπουμε στα παραδοσιακά πατριαρχικά μέσα ενημέρωσης να παραμένουν η βασική πηγή από όπου ο κόσμος μαθαίνει για το φεμινισμό, και τα περισσότερα από αυτά που μαθαίνει είναι αρνητικά. Η διδασκαλία της φεμινιστικής σκέψης και θεωρίας σε όλους σημαίνει ότι πρέπει να φτάσουμε πέρα από τον ακαδημαϊκό και ακόμη και το γραπτό λόγο. Μεγάλος αριθμός ανθρώπων δεν έχει τις ικανότητες να διαβάσει τα περισσότερα φεμινιστικά βιβλία. Ηχογραφημένα βιβλία, τραγούδια, ραδιόφωνο και τηλεόραση είναι τρόποι διάδοσης της φεμινιστικής γνώσης. Και φυσικά χρειαζόμαστε ένα φεμινιστικό τηλεοπτικό δίκτυο, που δεν είναι το

ίδιο με ένα δίκτυο για γυναίκες. Η συγκέντρωση πόρων για τη δημιουργία φεμινιστικού τηλεοπτικού δικτύου θα μας βοηθούσε στη διάδοση της φεμινιστικής σκέψης παγκοσμίως. Αν δεν μπορούμε να έχουμε δικό μας δίκτυο, ας πληρώνουμε για χρόνο σε ήδη υπάρχον δίκτυο. Μετά από χρόνια ιδιοκτησίας από άντρες που δεν ήταν όλοι αντισεξιστές, το περιοδικό Ms. τώρα ανήκει σε γυναίκες που είναι όλες βαθιά αφοσιωμένες στις φεμινιστικές αρχές. Αυτό είναι ένα βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση. Αν δε δουλέψουμε για να δημιουργήσουμε ένα μαζικό κίνημα που να προσφέρει φεμινιστική μόρφωση σε όλους, γυναίκες και άντρες, η φεμινιστική θεωρία και πρακτική θα υπονομεύεται πάντα από την αρνητική πληροφόρηση των περισσότερων συμβατικών μέσων ενημέρωσης. Οι πολίτες αυτού του έθνους δε θα ξέρουν τη θετική συμβολή του φεμινιστικού κινήματος στη ζωή όλων μας αν δεν τονίσουμε αυτά τα οφέλη. Συχνά η κυρίαρχη κουλτούρα σφετερίζεται την εποικοδομητική φεμινιστική συμβολή στην ευημερία των κοινοτήτων και των κοινωνιών μας, και μετά προβάλλει αρνητική εικόνα του φεμινισμού. Οι περισσότεροι δεν καταλαβαίνουν τους πολλούς τρόπους με τους οποίους ο φεμινισμός άλλαξε θετικά τη ζωή όλων μας. Η διάδοση της φεμινιστικής σκέψης και πράξης συντηρεί το φεμινιστικό κίνημα. Η φεμινιστική γνώση είναι για όλους.

Ο Φεμινισμός Είναι για Όλους | Κεφάλαιο 5: Δικό μας σώμα, δικός μας εαυτός

Posted on 13/10/2013 από *kamena soutien*

1

Το *Feminism is for Everybody* της bell hooks είναι πολύ καλό εισαγωγικό εγχειρίδιο για το φεμινισμό, για τη φεμινιστική θεωρία και για το κίνημα. Απευθύνεται σε όποιον ενδιαφέρεται να μάθει για το σύγχρονο φεμινισμό, καθώς εκφράζει σε γενικές γραμμές το τρίτο κύμα και έννοιες όπως η διαθεματικότητα. Θεωρούμε πως είναι χρήσιμο να υπάρχει μεταφρασμένο στα ελληνικά και να είναι διαθέσιμο στο σάιτ μας, καθώς αναλύει με απλή, κατανοητή γλώσσα γιατί όντως ο φεμινισμός είναι για όλους. Κάθε κεφάλαιο θα αναρτάται μόλις μεταφράζεται.

5

ΔΙΚΟ ΜΑΣ ΣΩΜΑ, ΔΙΚΟΣ ΜΑΣ ΕΑΥΤΟΣ

Αναπαραγωγικά δικαιώματα

Όταν ξεκίνησε το σύγχρονο φεμινιστικό κίνημα τα προβλήματα που προβάλλονταν ως πιο ουσιαστικά ήταν αυτά που συνδέονταν άμεσα με τις εμπειρίες των πολύ μορφωμένων λευκών γυναικών (οι περισσότερες από τις οποίες ήταν υλικά προνομιούχες). Εφόσον το φεμινιστικό κίνημα ακολούθησε τα ίχνη των πολιτικών δικαιωμάτων και της σεξουαλικής απελευθέρωσης φαινόταν ταιριαστό τότε να μπουν στο προσκήνιο θέματα γύρω από το θηλυκό σώμα. Σε αντίθεση με την εικόνα που παρουσίαζαν στον κόσμο τα μέσα ενημέρωσης, ενός φεμινιστικού κινήματος που ξεκινούσε με γυναίκες να καίνε σουτιέν σε καλλιστεία για τη Μis Αμερική, και αργότερα τις εικόνες γυναικών που επιδίωκαν εκτρώσεις, ένα από τα πρώτα θέματα που λειτούργησαν ως καταλύτης για το σχηματισμό του κινήματος ήταν η σεξουαλικότητα –

το θέμα αυτό ήταν τα δικαιώματα των γυναικών να επιλέγουν πότε και με ποιον θα είχαν σεξουαλική επαφή. Η σεξουαλική εκμετάλλευση των σωμάτων των γυναικών ήταν κάτι συνηθισμένο στα ριζοσπαστικά κινήματα για κοινωνική δικαιοσύνη είτε επρόκειτο για σοσιαλιστικό κίνημα είτε για το κίνημα πολιτικών δικαιωμάτων κτλ.

Όταν η λεγόμενη σεξουαλική επανάσταση ήταν στο αποκορύφωμά της το θέμα του ελεύθερου έρωτα (που συνήθως σήμαινε να κάνει κανείς όσο σεξ θέλει με όποιο άτομο επιθυμούσε) έφερε τις γυναίκες πρόσωπο με πρόσωπο με το θέμα της ανεπιθύμητης εγκυμοσύνης. Πριν να υπάρξει δικαιοσύνη μεταξύ των φύλων στο θέμα του ελεύθερου έρωτα οι γυναίκες χρειάζονταν πρόσβαση σε ασφαλή, αποτελεσματική αντισύλληψη και σε εκτρώσεις. Ενώ ατομικά οι λευκές γυναίκες με ταξικό προνόμιο συχνά είχαν πρόσβαση και στα δύο αυτά προστατευτικά μέτρα, οι περισσότερες γυναίκες δεν είχαν. Συχνά οι γυναίκες με ταξικό προνόμιο ντρέπονταν πολύ για τις ανεπιθύμητες εγκυμοσύνες για να αξιοποιήσουν την πιο άμεση πρόσβαση που είχαν στην υπεύθυνη ιατρική φροντίδα. Οι γυναίκες στα τέλη της δεκαετίας του '60 και στις αρχές της δεκαετίας του '70 που φώναζαν για εκτρώσεις είχαν δει την τραγωδία των παράνομων εκτρώσεων, τη δυστυχία των γάμων εξ αναγκασμού ως συνέπεια ανεπιθύμητης εγκυμοσύνης. Πολλές από εμάς ήταν απρομελέτητα παιδιά ταλαντούχων, δημιουργικών γυναικών των οποίων η ζωή άλλαξε από απρομελέτητες και ανεπιθύμητες εγκυμοσύνες· είδαμε την πικρία τους, την οργή τους, την απογοήτευσή τους με τη ζωή τους. Και ξέραμε ξεκάθαρα ότι δεν μπορεί να υπάρξει πραγματική σεξουαλική απελευθέρωση για τις γυναίκες και τους άντρες χωρίς καλύτερη, πιο ασφαλή αντισύλληψη – χωρίς το δικαίωμα σε ασφαλή, νόμιμη έκτρωση.

Εκ των υστέρων είναι προφανές ότι η έμφαση στην έκτρωση αντί για τα αναπαραγωγικά δικαιώματα ως σύνολο αντικατόπτριζε τις ταξικές προκαταλήψεις των γυναικών που ήταν στην πρώτη γραμμή του κινήματος. Ενώ το θέμα της έκτρωσης ήταν και παραμένει σημαντικό για όλες τις γυναίκες, υπήρχαν άλλα αναπαραγωγικά θέματα που ήταν εξίσου σημαντικά, τα οποία χρειάζονταν προσοχή και μπορεί να εξυπηρετούσαν στην αφύπνιση του κόσμου. Αυτά τα θέματα ποίκιλλαν από τη βασική σεξουαλική διαπαιδαγώγηση, τη φροντίδα πριν τον τοκετό, την προληπτική ιατρική φροντίδα που θα βοηθούσε τις γυναίκες να καταλάβουν πώς λειτουργεί το σώμα τους, μέχρι την αναγκαστική στειρώση, τις περιττές καισαρικές τομές και/ή τις υστερεκτομές, και τις ιατρικές επιπλοκές που άφηναν αυτές. Από όλα αυτά τα θέματα οι λευκές γυναίκες με ταξικό προνόμιο ταυτίζονταν πιο στενά με τον πόνο της ανεπιθύμητης εγκυμοσύνης. Και έδωσαν έμφαση στο θέμα της έκτρωσης. Σε καμία περίπτωση δεν ήταν η μόνη ομάδα που χρειαζόταν πρόσβαση σε ασφαλείς, νόμιμες εκτρώσεις. Όπως ειπώθηκε ήδη, ήταν πολύ πιο πιθανό να έχουν τα μέσα να κάνουν έκτρωση από ό,τι οι φτωχές γυναίκες και οι γυναίκες της εργατικής τάξης. Εκείνη την εποχή οι φτωχές γυναίκες, συμπεριλαμβανομένων των μαύρων γυναικών, συχνά αναζητούσαν παράνομες εκτρώσεις. Το δικαίωμα στην έκτρωση δεν ήταν θέμα μόνο των λευκών γυναικών· απλώς δεν ήταν το μόνο ή ακόμη το πιο σημαντικό αναπαραγωγικό μέλημα για μεγάλο αριθμό Αμερικανίδων.

Η ανάπτυξη αποτελεσματικών αν και όχι εντελώς ασφαλών αντισυλληπτικών χαπιών (τα οποία δημιούργησαν άντρες επιστήμονες, οι περισσότεροι από τους οποίους δεν ήταν αντισεξιστές) πραγματικά άνοιξε το δρόμο για τη γυναικεία σεξουαλική απελευθέρωση περισσότερο από ό,τι το δικαίωμα στην έκτρωση. Οι γυναίκες σαν εμένα, που ήμασταν στα τέλη της εφηβείας όταν το χάπι πρωτοέγινε διαθέσιμο ευρέως, γλυτώσαμε από το φόβο και την ντροπή της ανεπιθύμητης εγκυμοσύνης. Η υπεύθυνη

αντισύλληψη απελευθέρωσε πολλές γυναίκες σαν εμένα που ήταν υπέρ της επιλογής αλλά όχι απαραίτητα υπέρ της έκτρωσης για τον εαυτό τους από το να πρέπει να αντιμετωπίσουμε προσωπικά το θέμα. Αν και εγώ ποτέ δεν είχα ανεπιθύμητη εγκυμοσύνη στο απόγειο της σεξουαλικής απελευθέρωσης, πολλές γυναίκες σαν εμένα έβλεπαν την έκτρωση ως καλύτερη επιλογή από τη συνειδητή, προσεκτική χρήση των αντισυλληπτικών χαπιών. Και χρησιμοποιούσαν συχνά την έκτρωση ως μέσο ελέγχου γεννήσεων. Η χρήση του χαπιού σήμαινε ότι μια γυναίκα αντιμετώπιζε άμεσα την επιλογή της να είναι σεξουαλικά ενεργή. Οι γυναίκες που ήταν πιο ευσυνείδητες για την αντισύλληψη συχνά θεωρούνταν σεξουαλικά έκλυτες από τους άντρες. Ήταν πιο εύκολο για μερικές γυναίκες να αφήνουν απλώς τα πράγματα να συμβαίνουν σεξουαλικά και μετά να κανονίζουν το «πρόβλημα» αργότερα με εκτρώσεις. Τώρα ξέρουμε ότι οι επαναλαμβανόμενες εκτρώσεις ή η παρατεταμένη χρήση αντισυλληπτικών χαπιών με υψηλά επίπεδα οιστρογόνου δεν είναι χωρίς κίνδυνο. Και όμως οι γυναίκες ήταν διατεθειμένες να ρισκάρουν για να έχουν σεξουαλική ελευθερία –να έχουν το δικαίωμα να επιλέγουν.

Το θέμα της έκτρωσης τράβηξε την προσοχή των μέσων ενημέρωσης επειδή άλλαξε το φονταμενταλιστικό τρόπο σκέψης του χριστιανισμού. Άλλαξε άμεσα την ιδέα ότι ο λόγος ύπαρξης μιας γυναίκας ήταν να γεννά παιδιά. Κάλεσε την προσοχή του έθνους στο γυναικείο σώμα όπως δε θα μπορούσε να κάνει κανένα άλλο θέμα. Ήταν απευθείας πρόκληση για την Εκκλησία. Αργότερα όλα τα άλλα θέματα αναπαραγωγής στα οποία καλούσαν προσοχή οι φεμινίστριες στοχάστριες συχνά αγνοούνταν από τα μέσα ενημέρωσης. Τα μακροπρόθεσμα ιατρικά προβλήματα από τις καισαρικές τομές και τις υστερεκτομές δεν ήταν ζουμερά θέματα για τα μέσα ενημέρωσης· καλούσαν προσοχή σε ένα καπιταλιστικό, πατριαρχικό ιατρικό σύστημα όπου κυριαρχούσαν οι άντρες, που έλεγχε το σώμα των γυναικών και έκανε με αυτό ό,τι ήθελαν εκείνοι να κάνουν. Η εστίαση στη δικαιοσύνη για τα φύλα σε αυτούς τους τομείς θα ήταν πολύ ριζοσπαστική για τα μέσα ενημέρωσης που παραμένουν βαθιά συντηρητικά και κατά το μεγαλύτερο μέρος αντιφεμινιστικά.

Καμία φεμινίστρια ακτιβίστρια στα τέλη της δεκαετίας του '60 και στις αρχές της δεκαετίας του '70 δε φανταζόταν ότι θα έπρεπε να δώσουμε μάχη για τα αναπαραγωγικά δικαιώματα των γυναικών στη δεκαετία του '90. Μόλις το φεμινιστικό κίνημα δημιούργησε την πολιτιστική επανάσταση που έκανε τη χρήση των σχετικά ασφαλών αντισυλληπτικών αποδεκτή και το δικαίωμα για ασφαλή, νόμιμη έκτρωση δυνατό, οι γυναίκες απλώς υπέθεσαν ότι αυτά τα δικαιώματα δε θα αμφισβητούνταν πια. Η παρακμή ενός οργανωμένου, ριζοσπαστικού φεμινιστικού πολιτικού κινήματος με μαζική βάση μαζί με την αντιφεμινιστική αντίδραση από οργανωμένο δεξιό πολιτικό μέτωπο που βασίζεται σε φονταμενταλιστικές ερμηνείες της θρησκείας έβαλαν ξανά την έκτρωση στην πολιτική ημερήσια διάταξη. Τώρα αμφισβητείται το δικαίωμα των γυναικών να επιλέγουν.

Δυστυχώς η διακήρυξη κατά των εκτρώσεων στοχοποιεί πολύ επιθετικά τις φθηνές, χρηματοδοτούμενες από την πολιτεία και, όταν χρειάζεται, τις δωρεάν εκτρώσεις. Το αποτέλεσμα είναι γυναίκες όλων των φυλών που έχουν ταξικό προνόμιο να συνεχίζουν να έχουν πρόσβαση σε ασφαλείς εκτρώσεις –να συνεχίζουν να έχουν το δικαίωμα να επιλέγουν- ενώ οι μη προνομιούχες υλικά γυναίκες να υποφέρουν. Πολλές φτωχές γυναίκες και γυναίκες της εργατικής τάξης χάνουν την πρόσβαση στην έκτρωση ενώ δεν υπάρχει κυβερνητική χρηματοδότηση για ιατρική περίθαλψη σχετική με τα αναπαραγωγικά δικαιώματα. Οι γυναίκες με ταξικό προνόμιο δε νιώθουν να

απειλούνται όταν είναι δυνατή η έκτρωση μόνο όταν κάποια έχει πολλά χρήματα, επειδή και πάλι μπορούν να κάνουν έκτρωση. Πολλές γυναίκες όμως δεν έχουν ταξική δύναμη. Περισσότερες γυναίκες από ποτέ πριν μπαίνουν στην κατηγορία των φτωχών. Χωρίς το δικαίωμα για ασφαλείς, ανέξοδες, και δωρεάν εκτρώσεις χάνουν κάθε έλεγχο του σώματός τους. Αν επιστρέψουμε σε έναν κόσμο όπου πρόσβαση σε εκτρώσεις έχουν μόνο οι γυναίκες με πολλά χρήματα ρισκάρουμε να επιστρέψει η πολιτική που θα έχει στόχο να κάνει παράνομη την έκτρωση. Συμβαίνει ήδη σε πολλές συντηρητικές πολιτείες. Γυναίκες κάθε τάξης πρέπει να συνεχίσουν να κάνουν τις εκτρώσεις ασφαλείς, νόμιμες και οικονομικές.

Το δικαίωμα των γυναικών να επιλέγουν αν θα κάνουν έκτρωση είναι μόνο μία πλευρά της αναπαραγωγικής ελευθερίας. Ανάλογα την ηλικία και τις περιστάσεις ζωής μιας γυναίκας η πλευρά των αναπαραγωγικών δικαιωμάτων που μετράει περισσότερο θα αλλάζει. Μια σεξουαλικά ενεργή γυναίκα μεταξύ 20 και 40 χρονών που θεωρεί μη ασφαλή τα αντισυλληπτικά χάπια μπορεί κάποτε να αντιμετωπίσει ανεπιθύμητη εγκυμοσύνη και το δικαίωμα να κάνει νόμιμη, ασφαλή, οικονομική έκτρωση μπορεί να είναι το αναπαραγωγικό θέμα που την απασχολεί περισσότερο. Όταν όμως είναι στην εμμηνόπαυση και οι γιατροί την ενθαρρύνουν να κάνει υστερεκτομή αυτό ίσως είναι το θέμα αναπαραγωγικών δικαιωμάτων που την απασχολεί.

Καθώς προσπαθούμε να αναζωπυρώσουμε τις φλόγες ενός φεμινιστικού κινήματος με μαζική βάση τα αναπαραγωγικά δικαιώματα θα παραμείνουν κεντρικό φεμινιστικό θέμα συζήτησης. Αν οι γυναίκες δεν έχουμε το δικαίωμα να επιλέγουν τι θα συμβεί στο σώμα μας ρισκάρουμε να παραιτηθούμε από δικαιώματα σε άλλους τομείς της ζωής μας. Στο ανανεωμένο φεμινιστικό κίνημα το γενικό θέμα των αναπαραγωγικών δικαιωμάτων θα έχει προτεραιότητα από κάθε μεμονωμένο θέμα. Αυτό δε σημαίνει ότι η πίεση για νόμιμες, ασφαλείς, οικονομικές εκτρώσεις δε θα παραμείνει κεντρικό, απλώς δε θα είναι το μόνο θέμα που θεωρείται κεντρικό. Αν η σεξουαλική διαπαιδαγώγηση, η προληπτική ιατρική φροντίδα, και η εύκολη πρόσβαση σε αντισυλληπτικά προσφέρονται σε κάθε γυναίκα, λιγότερες από εμάς θα έχουν ανεπιθύμητες εγκυμοσύνες. Το αποτέλεσμα θα είναι να μειωθεί η ανάγκη για εκτρώσεις.

Το χάσιμο εδάφους στο θέμα της ασφαλούς, νόμιμης, οικονομικής έκτρωσης σημαίνει ότι οι γυναίκες χάνουν έδαφος σε όλα τα αναπαραγωγικά θέματα. Το κίνημα κατά της επιλογής είναι κατ' ουσία αντιφεμινιστικό. Ενώ είναι δυνατόν οι γυναίκες να επιλέγουν ατομικά να μην κάνουν ποτέ έκτρωση, η δέσμευση στη φεμινιστική πολιτική σημαίνει ότι και πάλι είναι υπέρ της επιλογής, ότι υποστηρίζουν το δικαίωμα των γυναικών που χρειάζονται εκτρώσεις να επιλέγουν αν θα τις κάνουν. Οι νεαρές γυναίκες που είχαν πάντα πρόσβαση σε αποτελεσματική αντισύλληψη –που δεν έχουν δει ποτέ τις τραγωδίες που προκαλούν οι παράνομες εκτρώσεις- δεν έχουν εμπειρία του πόσο ανίσχυρες και ευάλωτες στην εκμετάλλευση θα είναι πάντα οι γυναίκες αν δεν έχουν αναπαραγωγικά δικαιώματα.

Η συνεχής συζήτηση για το μεγάλο εύρος θεμάτων που συμπεριλαμβάνονται στα αναπαραγωγικά δικαιώματα είναι απαραίτητο ώστε οι γυναίκες κάθε ηλικίας και οι άντρες σύμμαχοί μας στον αγώνα να καταλάβουν γιατί είναι σημαντικά αυτά τα δικαιώματα. Αυτή η κατανόηση είναι η βάση της δέσμευσής μας για τη διατήρηση των αναπαραγωγικών δικαιωμάτων ως πραγματικότητα για όλες τις γυναίκες. Η φεμινιστική εστίαση στα αναπαραγωγικά δικαιώματα είναι απαραίτητη για να προστατεύσουμε και να διατηρήσουμε την ελευθερία μας.

Posted on 02/02/2014 από *kamena soutien*

0

Το *Feminism is for Everybody* της bell hooks είναι πολύ καλό εισαγωγικό εγχειρίδιο για το φεμινισμό, για τη φεμινιστική θεωρία και για το κίνημα. Απευθύνεται σε όποιον ενδιαφέρεται να μάθει για το σύγχρονο φεμινισμό, καθώς εκφράζει σε γενικές γραμμές το τρίτο κύμα και έννοιες όπως η διαθεματικότητα. Θεωρούμε πως είναι χρήσιμο να υπάρχει μεταφρασμένο στα ελληνικά και να είναι διαθέσιμο στο σάιτ μας, καθώς αναλύει με απλή, κατανοητή γλώσσα γιατί όντως ο φεμινισμός είναι για όλους. Κάθε κεφάλαιο θα αναρτάται μόλις μεταφράζεται.

6

ΟΜΟΡΦΙΑ ΜΕΣΑ ΚΑΙ ΕΞΩ

Η αντιπαράθεση στο σεξιστικό τρόπο σκέψης σχετικά με το γυναικείο σώμα ήταν μια από τις πιο ισχυρές παρεμβάσεις που έκανε το σύγχρονο φεμινιστικό κίνημα. Πριν από την απελευθέρωση των γυναικών όλες οι γυναίκες, νέες και μεγαλύτερες, μαθαίναμε από τη σεξιστική σκέψη να πιστεύουμε ότι η αξία μας εξαρτάται μόνο από την εμφάνιση και από το αν θεωρούμασταν ευπαρουσίαστες, ειδικά από τους άντρες. Οι φεμινίστριες στοχάστριες, που καταλάβαιναν ότι οι γυναίκες δε θα απελευθερωνόμασταν ποτέ αν δεν αναπτύσσαμε υγιή αυτοπεποίθηση και αγάπη για τον εαυτό μας, πήγαν κατευθείαν στην καρδιά του ζητήματος –στην κριτική εξέταση του πώς νιώθουμε και σκεφτόμαστε για το σώμα μας και στην πρόταση εποικοδομητικών στρατηγικών για αλλαγή. Τώρα, μετά από χρόνια που νιώθω άνετα να επιλέξω αν θα φορέσω σουτιέν, θυμάμαι πόσο σημαντική απόφαση ήταν αυτό πριν από 30 χρόνια. Το ότι οι γυναίκες απάλλαξαν τα σώματά τους από ανθυγιεινά και άβολα, ασφυκτικά ρούχα –σουτιέν, ζώνες κορσέ, κορσέδες, ζώνες για καλτσοδέτες κτλ– ήταν τελετουργική, ριζοσπαστική ανάκτηση της υγείας και του μεγαλείου του γυναικείου σώματος. Οι γυναίκες σήμερα που δεν έχουν ζήσει τέτοιους περιορισμούς μπορούν μόνο να μας εμπιστεύονται όταν λέμε ότι αυτή η ανάκτηση ήταν πολύ σημαντική.

Σε βαθύτερο επίπεδο αυτό το τελετουργικό ισχυροποίησε τις γυναίκες που φορούσαν άνετα ρούχα σε όλα τα επίπεδα της ζωής. Η δυνατότητα να φοράνε παντελόνι στη δουλειά ήταν εκπληκτική για πολλές γυναίκες, η δουλειά των οποίων απαιτούσε να είναι συνεχώς σκυμμένες. Για τις γυναίκες που δεν ένιωθαν ποτέ άνετα με τα φορέματα και τις φούστες όλες αυτές οι αλλαγές ήταν συναρπαστικές. Σήμερα φαίνονται ασημένιες στις γυναίκες που μπορούν να διαλέξουν ελεύθερα τι θέλουν να φοράνε από την παιδική ηλικία και μετά. Πολλές ενήλικες γυναίκες που ασπάζονται το φεμινισμό σταμάτησαν να φοράνε περιοριστικά, άβολα παπούτσια με ψηλό τακούνι. Αυτές οι αλλαγές οδήγησαν τη βιομηχανία παραγωγής παπουτσιών να σχεδιάζει άνετα χαμηλά παπούτσια για γυναίκες. Καθώς δεν αναγκάζομασταν πλέον από τη σεξιστική παράδοση να βάζουμε μακιγιάζ, οι γυναίκες κοιταζόμασταν στον καθρέφτη και μαθαίναμε να βλέπουμε τον εαυτό μας όπως είμαστε.

Τα ρούχα και η επανάσταση που δημιουργήθηκαν από τις φεμινιστικές παρεμβάσεις έδειξαν στις γυναίκες ότι η σάρκα μας άξιζε αγάπη και λατρεία στη φυσική της κατάσταση· τίποτα δε χρειαζόταν να προστεθεί εκτός αν η γυναίκα επέλεγε επιπλέον στολισμό. Αρχικά οι καπιταλιστές επενδύτες στη βιομηχανία των καλλυντικών και της μόδας φοβούνταν ότι ο φεμινισμός θα κατέστρεφε τη δουλειά τους. Έριχναν τα χρήματά τους σε καμπάνιες στα μέσα ενημέρωσης που παρουσίαζαν ως επιπόλαιη την απελευθέρωση των γυναικών δείχνοντας εικόνες των φεμινιστριών ως μεγαλόσωμων, υπεραρσενικών και πολύ απλά άσχημων. Στην πραγματικότητα οι γυναίκες στο φεμινιστικό κίνημα ήταν κάθε σχήματος και μεγέθους. Είχαμε μεγάλη ποικιλία. Και πόσο συναρπαστικό ήταν να είμαστε ελεύθερες να εκτιμάμε τις διαφορές μας χωρίς κρίση και ανταγωνισμό.

Υπήρχε μια περίοδος στις πρώτες μέρες του φεμινισμού που πολλές ακτιβίστριες απαρνήθηκαν κάθε ενδιαφέρον για τη μόδα και για την εμφάνιση. Αυτά τα άτομα συχνά κατέκριναν αυστηρά κάθε γυναίκα που έδειχνε ενδιαφέρον για τα διακοσμημένα θηλυκά ρούχα ή για το μακιγιάζ. Οι περισσότερες από εμάς ήμασταν ενθουσιασμένες που είχαμε επιλογές. Και όταν είχαμε την επιλογή, συνήθως τείναμε προς την άνεση και την ευκολία. Ποτέ δεν ήταν απλό θέμα για τις γυναίκες να ενώσουν την αγάπη για την ομορφιά και το στιλ με την άνεση και την ευκολία. Οι γυναίκες έπρεπε να απαιτήσουν η βιομηχανία της μόδας (στην οποία εκείνη την εποχή κυριαρχούσαν πλήρως οι άντρες) να δημιουργήσει διάφορα στιλ ρούχων. Τα περιοδικά άλλαξαν (οι φεμινίστριες ακτιβίστριες καλούσαν για περισσότερες γυναίκες συγγραφείς και άρθρα για σοβαρά θέματα). Για πρώτη φορά στην ιστορία της Αμερικής οι γυναίκες αναγκάστηκαν να αναγνωρίσουν τη δύναμη του καταναλωτικού χρήματός μας, και χρησιμοποίησαν αυτή τη δύναμη για να δημιουργήσουν θετική αλλαγή.

Η αντιπαράθεση στη βιομηχανία της μόδας που οριζόταν από σεξισμό άνοιξε χώρο για τις γυναίκες να εξετάσουμε πρώτη φορά στη ζωή μας τις παθολογικές, επικίνδυνες πλευρές της εμμονής με την εμφάνιση. Τονίζονταν η παρορμητική κατανάλωση τροφής και η παρορμητική στέρηση τροφής. Αν και δημιουργούσαν διαφορετική «εμφάνιση», αυτοί οι εθισμοί που ήταν επικίνδυνοι για την υγεία είχαν την ίδια ρίζα. Το φεμινιστικό κίνημα ανάγκασε το σεξιστικό ιατρικό κατεστημένο να προσέξει αυτά τα θέματα. Αρχικά αυτό το κατεστημένο αγνόησε τη φεμινιστική κριτική. Όταν όμως οι φεμινίστριες άρχισαν να δημιουργούν κέντρα υγείας, που παρείχαν ένα χώρο για θετικές υπηρεσίες υγείας που εστίαζαν στη γυναίκα, η ιατρική βιομηχανία συνειδητοποίησε ότι, όπως με τη μόδα, μεγάλος αριθμός γυναικών θα έπαιρνε το καταναλωτικό χρήμα του και θα πήγαινε προς αυτούς τους χώρους υπηρεσιών υγείας που παρείχαν καλύτερη φροντίδα, άνεση και σεβασμό για το γυναικείο σώμα. Όλες οι θετικές αλλαγές στην αντιμετώπιση του γυναικείου σώματος, της γυναικείας περιθάλψης, από το ιατρικό κατεστημένο, είναι άμεσο αποτέλεσμα του φεμινιστικού αγώνα. Στο θέμα της ιατρικής φροντίδας, της σοβαρής αντιμετώπισης του σώματός μας, οι γυναίκες συνεχίζουμε να αμφισβητούμε και να ερχόμαστε σε αντιπαράθεση με την ιατρική βιομηχανία. Αυτός είναι ένας από τους ελάχιστους τομείς όπου ο φεμινιστικός αγώνας έχει μαζική υποστήριξη από τις γυναίκες, είτε είναι είτε δεν είναι αφοσιωμένες στη φεμινιστική πολιτική. Βλέπουμε τη συλλογική δύναμη των γυναικών όσον αφορά τα γυναικολογικά θέματα, τους τύπους καρκίνου (ιδιαίτερα τον καρκίνο του στήθους) που απειλούν τις γυναίκες περισσότερο από τους άντρες, και πιο πρόσφατα το θέμα των καρδιακών παθήσεων.

Ο φεμινιστικός αγώνας για να δοθεί τέλος στις διατροφικές διαταραχές ήταν συνεχής μάχη επειδή η εμμονή της χώρας μας να κρίνει τις γυναίκες όλων των ηλικιών με βάση την εμφάνιση δεν εξαφανίστηκε ποτέ εντελώς. Συνεχίζει να αιχμαλωτίζει την πολιτιστική φαντασία μας. Στα τέλη της δεκαετίας του '80 πολλές γυναίκες έφευγαν από το φεμινισμό. Ενώ όλες οι γυναίκες επωφελούνταν από τις φεμινιστικές επεμβάσεις, όλο και περισσότερες γυναίκες δέχονταν ξανά ιδέες για την ομορφιά που ορίζονταν από το σεξισμό. Γυναίκες που ήταν λίγο παραπάνω από 20 ετών όταν ξεκίνησε το σύγχρονο φεμινιστικό κίνημα ήταν τώρα 45 με 50 ετών. Αν και οι φεμινιστικές αλλαγές στο πώς βλέπουμε το γυναικείο σώμα έχουν κάνει τη γήρανση πολύ πιο θετική εμπειρία για τις γυναίκες, η αντιμετώπιση της πραγματικότητας της γήρανσης στην πατριαρχική κοινωνία, ειδικά της πραγματικότητας του να μην μπορούν πλέον βιολογικά να γεννήσουν παιδιά, οδήγησε πολλές γυναίκες στο να υιοθετήσουν ξανά τις παλιές σεξιστικές ιδέες για τη γυναικεία ομορφιά.

Σήμερα, περισσότερο από ποτέ πριν στην ιστορία της χώρας μας, τεράστιος αριθμός ετεροφυλόφιλων γυναικών άνω των 40 ετών ήταν και είναι ακόμη χωρίς σύντροφο. Καθώς βρίσκονται σε ανταγωνισμό με νεότερες γυναίκες (πολλές από τις οποίες δεν είναι και δε θα γίνουν ποτέ φεμινίστριες) για την προσοχή των αντρών συχνά μιμούνται σεξιστικές εκπροσωπήσεις της γυναικείας ομορφιάς. Οπωσδήποτε συνέφερε τη ρατσιστική καπιταλιστική πατριαρχική βιομηχανία της μόδας και των καλλυντικών να δώσει ξανά αίγλη στις ιδέες για την ομορφιά που ορίζονταν από το σεξισμό. Τα ΜΜΕ ακολούθησαν το παράδειγμά της. Στις ταινίες, στην τηλεόραση και σε διαφημίσεις εικόνες πολύ αδύνατων, βαμμένων ξανθών γυναικών που φαίνονταν ότι θα σκότωναν για ένα καλό γεύμα έχουν γίνει ο κανόνας. Οι σεξιστικές εικόνες της γυναικείας ομορφιάς επέστρεψαν δριμύτερες, είναι άφθονες και απειλούν να ακυρώσουν μεγάλο μέρος της πρόόδου που έχουν κάνει οι φεμινιστικές παρεμβάσεις.

Είναι τραγικό ότι, αν και οι γυναίκες έχουν περισσότερη επίγνωση από ποτέ πριν για το εκτεταμένο πρόβλημα των επικίνδυνων διατροφικών διαταραχών στην ιστορία της χώρας μας, μεγάλος αριθμός γυναικών από πολύ νεαρές έως πολύ ηλικιωμένες λιμοκτονούν για να είναι αδύνατες. Η ασθένεια της ανορεξίας έχει γίνει συνηθισμένη, θέμα βιβλίων, ταινιών κτλ. Καμία σοβαρή προειδοποίηση όμως δεν αποτρέπει αποτελεσματικά τις γυναίκες που πιστεύουν ότι η εκτίμηση, η ομορφιά και η εγγενής αξία τους κρίνεται από το αν είναι αδύνατες. Τα σημερινά περιοδικά μόδας μπορεί να έχουν ένα άρθρο για τους κινδύνους της ανορεξίας ενώ βομβαρδίζουν τις αναγνώστριες με εικόνες ισχνών νεαρών σωμάτων που εκπροσωπούν το απόγειο της ομορφιάς και της επιθυμητότητας. Το μπερδεμένο μήνυμα κάνει μεγαλύτερη ζημιά στις γυναίκες που ποτέ δεν ασχολήθηκαν με τη φεμινιστική πολιτική. Παρ' όλ' αυτά υπάρχουν πρόσφατες φεμινιστικές επεμβάσεις με στόχο την ανανέωση των προσπαθειών μας να δηλώσουμε τη φυσική ομορφιά των γυναικείων σωμάτων.

Τα κορίτσια σήμερα μισούν το σώμα τους όσο και τα αντίστοιχα κορίτσια πριν το φεμινισμό. Ενώ το φεμινιστικό κίνημα παρήγαγε πολλά είδη περιοδικών υπέρ του φεμινισμού, κανένα περιοδικό μόδας που κινούνταν προς το φεμινισμό δε φαινόταν να δίνει σε όλες τις γυναίκες εναλλακτικές εικόνες για την ομορφιά. Η κριτική των σεξιστικών εικόνων χωρίς να προσφέρονται εναλλακτικές εικόνες είναι ελλιπής παρέμβαση. Η κριτική από μόνη της δεν οδηγεί στην αλλαγή. Μάλιστα, μεγάλο μέρος της φεμινιστικής κριτικής για την ομορφιά έχει απλώς αφήσει τις γυναίκες μπερδεμένες για το τι είναι η υγιής επιλογή. Ως μεσήλικη γυναίκα που έχει πάρει περισσότερο βάρος από ό,τι ποτέ άλλοτε στη ζωή μου, θέλω να κάνω προσπάθεια για να χάσω βάρος χωρίς

να αναπτύξω σεξιστικό μίσος για το σώμα μου για να το κάνω αυτό. Αυτές τις μέρες σε έναν κόσμο μόδας, ειδικά στην πλευρά των καταναλωτών, όπου ρούχα που φαίνονται σαν να σχεδιάστηκαν μόνο για το σώμα των πολύ λεπτών έφηβων κοριτσιών είναι ο κανόνας, όλες οι γυναίκες ασχέτως ηλικίας μαθαίνουν να έχουν είτε συνειδητά είτε ασυνείδητα άγχος για το σώμα τους, να βλέπουν τη σάρκα ως προβληματική. Ενώ έχουμε την τύχη μερικά καταστήματα να έχουν όμορφα ρούχα για γυναίκες κάθε μεγέθους και σχήματος, συχνά αυτά τα ρούχα είναι πολύ πιο ακριβά από ό,τι τα πιο φτηνά ρούχα που προωθεί η βιομηχανία της μόδας για το ευρύ κοινό. Όλο και περισσότερο τα περιοδικά μόδας σήμερα μοιάζουν με τα περιοδικά του παρελθόντος. Όλο και περισσότερα άρθρα έχουν την υπογραφή αντρών. Σπάνια τα άρθρα έχουν φεμινιστική άποψη ή φεμινιστικό περιεχόμενο. Και οι μόδες που απεικονίζονται τείνουν να αντανakλούν σεξιστική καλαισθησία.

Αυτές οι αλλαγές δεν έχουν αναγνωριστεί δημοσίως επειδή πολλές από τις φεμινίστριες που είναι πλέον ώριμες ενήλικες ασκούν την ελευθερία επιλογής τους και αναζητούν υγιή εναλλακτικά πρότυπα ομορφιάς. Όμως αν εγκαταλείψουμε τον αγώνα να απαλειφθούν εντελώς οι ιδέες για την ομορφιά που ορίζονται από σεξισμό, κινδυνεύουμε να υπονομεύσουμε όλες τις θαυμάσιες φεμινιστικές παρεμβάσεις που μας επέτρεψαν να δεχτούμε και να αγαπήσουμε το σώμα μας και τον εαυτό μας. Αν και όλες οι γυναίκες έχουν περισσότερη επίγνωση των παγίδων και των κινδύνων της αποδοχής σεξιστικών ιδεών για τη γυναικεία ομορφιά, δεν κάνουμε αρκετά για να εξαλείψουμε αυτούς τους κινδύνους – να δημιουργήσουμε εναλλακτικές εικόνες.

Οι νέες κοπέλες και οι έφηβες δε θα ξέρουν ότι οι φεμινίστριες στοχάστριες αναγνωρίζουν την αξία της ομορφιάς και του καλλωπισμού αν συνεχίσουμε να επιτρέπουμε στην πατριαρχική καλαισθησία να εμποτίζει τη βιομηχανία της ομορφιάς σε όλους τους τομείς. Η αυστηρή φεμινιστική απόρριψη της γυναικείας επιθυμίας για ομορφιά έχει υπομονεύσει τη φεμινιστική πολιτική. Ενώ αυτή η καλαισθησία είναι πιο ασυνήθιστη, συχνά παρουσιάζεται από τα μέσα ενημέρωσης ως ο τρόπος σκέψης των φεμινιστριών. Μέχρι οι φεμινίστριες να μπου ξανά στη βιομηχανία της ομορφιάς, να μπου ξανά στη μόδα, και να δημιουργήσουν μια συνεχή, διατηρούμενη επανάσταση, δε θα είμαστε ελεύθερες. Δε θα ξέρουμε πώς να αγαπάμε το σώμα μας όπως και τον εαυτό μας.

Ο Φεμινισμός Είναι για Όλους | Κεφάλαιο 7: Φεμινιστικός και ταξικός αγώνας

Posted on 12/02/2014 από *kamena soutien*

0

Το *Feminism is for Everybody* της bell hooks είναι πολύ καλό εισαγωγικό εγχειρίδιο για το φεμινισμό, για τη φεμινιστική θεωρία και για το κίνημα. Απευθύνεται σε όποιον ενδιαφέρεται να μάθει για το σύγχρονο φεμινισμό, καθώς εκφράζει σε γενικές γραμμές το τρίτο κύμα και έννοιες όπως η διαθεματικότητα. Θεωρούμε πως είναι χρήσιμο να υπάρχει μεταφρασμένο στα ελληνικά και να είναι διαθέσιμο στο σάιτ μας, καθώς

αναλύει με απλή, κατανοητή γλώσσα γιατί όντως ο φεμινισμός είναι για όλους. Κάθε κεφάλαιο θα αναρτάται μόλις μεταφράζεται.

7

ΦΕΜΙΝΙΣΤΙΚΟΣ ΤΑΞΙΚΟΣ ΑΓΩΝΑΣ

Η ταξική διαφορά και ο τρόπος με τον οποίο χωρίζει τις γυναίκες ήταν ένα θέμα για το οποίο μιλούσαν οι γυναίκες στο φεμινιστικό κίνημα πολύ πιο πριν από τη φυλή. Στους κυρίως λευκούς κύκλους του νεοσχηματισμένου κινήματος γυναικείας απελευθέρωσης ο πιο έντονος διαχωρισμός μεταξύ των γυναικών ήταν αυτός της τάξης. Οι λευκές γυναίκες της εργατικής τάξης αναγνώριζαν ότι υπήρχαν ταξικές ιεραρχίες μέσα στο κίνημα. Εμφανίστηκαν συγκρούσεις ανάμεσα στο ρεφορμιστικό όραμα της γυναικείας απελευθέρωσης που βασικά απαιτούσε ίσα δικαιώματα για τις γυναίκες μέσα στην υπάρχουσα ταξική δομή, και των πιο ριζοσπαστικών και/ή επαναστατικών μοντέλων, που ζητούσαν θεμελιακή αλλαγή στην υπάρχουσα δομή ώστε τα μοντέλα της αμοιβαιότητας και της ισότητας να αντικαταστήσουν τα παλιά πρότυπα. Όμως, καθώς το φεμινιστικό κίνημα προόδευε και οι προνομιούχες ομάδες μορφωμένων γυναικών άρχισαν να έχουν ίση πρόσβαση στην ταξική δύναμη με τους αντίστοιχους άντρες, ο φεμινιστικός ταξικός αγώνας δε θεωρούνταν πια σημαντικός.

Από την αρχή του κινήματος οι γυναίκες των προνομιούχων τάξεων μπορούσαν να κάνουν αυτά που τις απασχολούσαν τα κεντρικά θέματα που έχρηζαν εστίασης εν μέρει επειδή αυτή ήταν η ομάδα γυναικών που είχε την προσοχή του κοινού. Εκείνες έλκυαν τα μέσα ενημέρωσης. Τα θέματα που απασχολούσαν περισσότερο τις εργαζόμενες γυναίκες ή μεγάλο αριθμό γυναικών δεν τονίστηκαν ποτέ από τα συμβατικά μέσα ενημέρωσης. Το “The Feminist Mystique” της Betty Friedan προσδιόρισε «το πρόβλημα που δεν έχει όνομα» ως τη δυσαρέσκεια που ένιωθαν οι γυναίκες για το ότι περιορίζονταν και υποτάσσονταν στο σπίτι ως νοικοκυρές. Ενώ αυτό το θέμα παρουσιαζόταν ως κρίση για τις γυναίκες στην πραγματικότητα ήταν κρίση μόνο για μια μικρή ομάδα μορφωμένων λευκών γυναικών. Ενώ εκείνες παραπονούνταν για τους κινδύνους του περιορισμού στο σπίτι μια μεγάλη πλειοψηφία γυναικών στη χώρα ήταν στο εργατικό δυναμικό. Και πολλές από αυτές τις εργαζόμενες γυναίκες, που δούλευαν πολλές ώρες για χαμηλό μισθό ενώ και πάλι έκαναν όλη τη δουλειά στο νοικοκυριό, θα θεωρούσαν το δικαίωμα να μείνουν σπίτι «ελευθερία».

Δεν ήταν η διάκριση με βάση το φύλο ή η σεξιστική καταπίεση αυτό που εμπόδιζε τις προνομιούχες γυναίκες κάθε φυλής από το να δουλεύουν εκτός σπιτιού, ήταν το γεγονός ότι οι δουλειές που ήταν διαθέσιμες σε αυτές ήταν η ίδια χαμηλόμισθη ανειδίκευτη εργασία που ήταν ανοιχτή σε όλες τις εργαζόμενες γυναίκες. Μια ελίτ πολύ μορφωμένων γυναικών έμενε σπίτι αντί να κάνει το είδος δουλειάς που έκανε μεγάλος αριθμός γυναικών της μικρομεσαίας και εργατικής τάξης. Πού και πού μερικές από αυτές τις γυναίκες αφηφούσαν τη συμβατικότητα και δούλευαν εκτός σπιτιού, κάνοντας εργασία πολύ κατώτερη της μόρφωσής τους και αντιμετωπίζοντας αντίσταση από τους συζύγους και την οικογένεια. Αυτή η αντίσταση κατέστησε το ζήτημα της εργασίας τους εκτός σπιτιού ζήτημα διάκρισης με βάση το φύλο και έκανε την καταπολέμηση της πατριαρχίας και την πάλη για ίσα δικαιώματα με τους άντρες της τάξης τους την πολιτική πλατφόρμα που επέλεξε το φεμινισμό αντί για την ταξική πάλη.

Από την αρχή, οι ρεφορμίστριες λευκές γυναίκες με ταξικό προνόμιο γνώριζαν καλά ότι η δύναμη και η ελευθερία που ήθελαν ήταν η ελευθερία που αντιλαμβάνονταν ότι απολάμβαναν οι άντρες της τάξης τους. Η αντίστασή τους στην πατριαρχική αντρική κυριαρχία στο νοικοκυριό τούς έδωσε μια σύνδεση την οποία μπορούσαν να

χρησιμοποιήσουν για να ενωθούν διαταξικά με άλλες γυναίκες που ήταν επιφυλακτικές με την αντρική κυριαρχία. Μόνο οι προνομιούχες γυναίκες όμως είχαν την πολυτέλεια να φανταστούν ότι η δουλειά έξω από το σπίτι θα τους έδινε πραγματικά ένα εισόδημα το οποίο θα τους έδινε τη δυνατότητα να είναι οικονομικά αυτόνομες. Οι γυναίκες της εργατικής τάξης ήξεραν ήδη ότι ο μισθός που έπαιρναν δε θα τις απελευθέρωνε.

Οι ρεφορμιστικές προσπάθειες από προνομιούχες ομάδες γυναικών για αλλαγή στην εργασία ώστε οι εργάτριες να πληρώνονται περισσότερο και να αντιμετωπίζουν λιγότερες διακρίσεις με βάση το φύλο και παρενόχληση στη δουλειά τους είχε θετική επίδραση στη ζωή όλων των γυναικών. Και αυτά τα οφέλη είναι σημαντικά. Όμως το γεγονός ότι οι προνομιούχες απέκτησαν μεγαλύτερη ταξική δύναμη ενώ μεγάλος αριθμός γυναικών ακόμη δεν έχει ισότιμο μισθό με τους άντρες δείχνει τον τρόπο με τον οποίο τα ταξικά συμφέροντα εκτόπισαν τις φεμινιστικές προσπάθειες για αλλαγή στην εργασία ώστε οι γυναίκες να έχουν ίσο μισθό για ίση εργασία.

Οι λεσβίες φεμινίστριες στοχάστριες ήταν από τις πρώτες ακτιβίστριες που έθεσαν το ζήτημα της τάξης στο φεμινιστικό κίνημα εκφράζοντας τις οπτικές τους με προσιτή γλώσσα. Ήταν μια ομάδα γυναικών που δεν είχαν φανταστεί ότι θα μπορούσαν να εξαρτώνται από συζύγους που θα τις υποστήριζαν. Και συχνά είχαν πολύ μεγαλύτερη επίγνωση από τις στρέιτ αντίστοιχες γυναίκες των δυσκολιών που αντιμετώπιζαν όλες οι γυναίκες στην εργασία. Στις αρχές της δεκαετίας του '70 ανθολογίες όπως το "Class and Feminism", με επιμέλεια των Charlotte Bunch και Nancy Myron, εξέδιδαν έργα γραμμένα από γυναίκες από διάφορα ταξικά περιβάλλοντα που αντιμετώπιζαν το ζήτημα στους φεμινιστικούς κύκλους. Κάθε δοκίμιο τόνιζε το γεγονός ότι η τάξη δεν ήταν απλώς θέμα χρημάτων. Στο "The Last Straw" η Rita Mae Brown (που τότε δεν ήταν διάσημη συγγραφέας) δήλωσε ξεκάθαρα:

Η τάξη είναι κάτι πολύ περισσότερο από τον ορισμό του Μαρξ της σχέσης με το μέσο παραγωγής. Η τάξη είχε να κάνει με τη συμπεριφορά σου, με τα καθήκοντά σου, με το πώς μάθαινες να συμπεριφέρεσαι, με το τι περιμένεις από τον εαυτό σου και από τους άλλους, με την αντίληψή σου για το μέλλον, με το πώς καταλαβαίνεις τα προβλήματα και τα λύνεις, με το πώς σκέφτεσαι, νιώθεις, πράττεις.

Αυτές οι γυναίκες που έμπαιναν σε φεμινιστικές ομάδες που αποτελούνταν από διάφορες τάξεις ήταν από τις πρώτες που είδαν ότι το όραμα μιας γυναικείας αδελφοσύνης με πολιτική βάση, όπου όλες οι γυναίκες θα ενώνονταν για να πολεμήσουν την πατριαρχία, δε θα μπορούσε να υπάρξει μέχρι να αντιμετωπιστεί το θέμα της τάξης. Η αντιμετώπιση της τάξης ως φεμινιστικό ζήτημα άνοιξε το χώρο όπου έγιναν εμφανείς οι διασταυρώσεις της τάξης και της φυλής. Μέσα στο θεσμοποιημένο κοινωνικό σύστημα φυλής, φύλου, τάξης στην κοινωνία μας οι μαύρες γυναίκες ήταν ξεκάθαρα στον πάτο της οικονομικής ιεραρχίας. Αρχικά οι μορφωμένες λευκές γυναίκες από περιβάλλον εργατικής τάξης ήταν πιο ορατές από ό,τι οι μαύρες γυναίκες κάθε τάξης στο φεμινιστικό κίνημα. Ήταν μειονότητα μέσα στο κίνημα, αλλά η δική τους φωνή ήταν η φωνή της εμπειρίας. Ήξεραν καλύτερα από ό,τι οι συντρόφισσές τους της προνομιούχας τάξης κάθε φυλής το τίμημα της αντίστασης στην κυριαρχία φυλής, τάξης και φύλου. Ήξεραν πώς ήταν να παλεύεις να αλλάξεις την οικονομική σου κατάσταση. Μεταξύ αυτών και των συντροφισσών τους της προνομιούχας τάξης υπήρχαν συνεχείς συγκρούσεις για αρμόζουσα συμπεριφορά, για τα θέματα που θα παρουσιάζονταν ως θεμελιώδη φεμινιστικά μελήματα. Μέσα στο φεμινιστικό κίνημα γυναίκες από την προνομιούχα τάξη που δεν είχαν συμμετέχει ποτέ πριν στον αριστερό αγώνα για

ελευθερία έμαθαν τη χειροπιαστή πολιτική του ταξικού αγώνα, αντιμετωπίζοντας τα θέματα που έθεταν οι λιγότερο προνομιούχες γυναίκες, και επίσης μαθαίνοντας στην πορεία πώς να είναι δυναμικές και εποικοδομητικούς τρόπους για να αντιμετωπίζουν τις συγκρούσεις. Παρά την εποικοδομητική επέμβαση πολλές προνομιούχες λευκές γυναίκες συνέχισαν να φέρονται λες και ο φεμινισμός τούς ανήκε, λες και εκείνες ήταν αρχηγοί.

Η συμβατική πατριαρχία ενίσχυε την ιδέα ότι τα ζητήματα που απασχολούσαν τις γυναίκες από ομάδες της προνομιούχας τάξης ήταν τα μόνα που άξιζαν να έχουν προσοχή. Η φεμινιστική μεταρρύθμιση είχε σκοπό να κερδίσει κοινωνική ισότητα για τις γυναίκες μέσα στην υπάρχουσα δομή. Οι προνομιούχες γυναίκες ήθελαν ισότητα με τους άντρες της τάξης τους. Παρά το σεξισμό μέσα στην τάξη τους, δε θα ήθελαν να έχουν την τύχη των αντρών της εργατικής τάξης. Οι φεμινιστικές προσπάθειες για να έχουν οι γυναίκες κοινωνική ισότητα με τους άντρες της τάξης τους συνέπεσε βολικά με τους ρατσιστικούς καπιταλιστικούς πατριαρχικούς φόβους ότι η δύναμη των λευκών θα μειωθεί αν μη λευκοί άνθρωποι αποκτήσουν ίση πρόσβαση στην οικονομική δύναμη και στο προνόμιο. Η υποστήριξη αυτού που ουσιαστικά έγινε ο ρεφορμιστικός φεμινισμός λευκής κυριαρχίας επέτρεψε στη συμβατική ρατσιστική πατριαρχία να υποστυλώσει τη δύναμή της ενώ ταυτόχρονα να υπονομεύει τη ριζοσπαστική πολιτική του φεμινισμού. Μόνο επαναστάτριες φεμινίστριες στοχάστριες εξέφρασαν οργή για αυτή την ιδιοποίηση του φεμινιστικού κινήματος. Η κριτική και η οργή μας είχαν ακρόαση στον εναλλακτικό τύπο. Στη συλλογή δοκιμίων της “The Coming of Black Genocide” η ριζοσπαστική λευκή ακτιβίστρια Mary Barfoot δήλωσε θαρραλέα:

Υπάρχουν λευκές γυναίκες, πληγωμένες και θυμωμένες, που πίστευαν ότι το γυναικείο κίνημα της δεκαετίας του '70 σήμαινε γυναικεία αδελφοσύνη, και που νιώθουν προδομένες από τις γυναίκες που ανήλθαν. Από τις γυναίκες που επέστρεψαν στην πατριαρχία. Το γυναικείο κίνημα όμως ποτέ δεν έφυγε από το πλευρό του πατέρα Ντικ ... Δεν έγινε πόλεμος. Και δεν έγινε απελευθέρωση. Πήραμε μερίδιο από τα κέρδη της γενοκτονίας και μας άρεσε. Είμαστε Αδελφές της Πατριαρχίας, και πραγματικές υποστηρίκτριες της εθνικής και της ταξικής καταπίεσης. Η πατριαρχία στην ανώτερη μορφή της είναι ευρω-ιμπεριαλισμός σε παγκόσμια κλίμακα. Αν είμαστε η αδελφή του Ντικ και θέλουμε όσα έχει αυτός, τότε στο τέλος στηρίζουμε το σύστημα από το οποίο εκείνος τα πήρε όλα.

Όντως, πολλές ακόμη φεμινίστριες το έβρισκαν και το βρίσκουν πιο εύκολο να στερηθούν τον τρόπο σκέψης της λευκής κυριαρχίας παρά εκείνον του ταξικού ελιτισμού τους.

Καθώς οι προνομιούχες γυναίκες αποκτούσαν μεγαλύτερη πρόσβαση στην οικονομική δύναμη των αντρών της τάξης τους οι φεμινιστικές συζητήσεις για την τάξη δεν ήταν πια συνηθισμένες. Αντί γι' αυτό οι γυναίκες ενθαρρύνονταν να βλέπουν τα οικονομικά οφέλη των εύπορων γυναικών ως θετικό σημάδι για όλες τις γυναίκες. Στην πραγματικότητα αυτά τα οφέλη σπάνια άλλαζαν τη ζωή των φτωχών γυναικών και των γυναικών της εργατικής τάξης. Και μια που οι προνομιούχοι άντρες δεν έγιναν ισότιμοι στη φροντίδα του νοικοκυριού, η ελευθερία των γυναικών της προνομιούχας τάξης όλων των φυλών χρειάστηκε την ενισχυμένη υποταγή των γυναικών της εργατικής τάξης και των φτωχών γυναικών. Τη δεκαετία του '90 η συνεργασία με την υπάρχουσα κοινωνική δομή ήταν το τίμημα για την «απελευθέρωση των γυναικών». Τελικά η ταξική δύναμη

αποδείχτηκε πολύ πιο σημαντική από το φεμινισμό. Και αυτή η συνεργασία βοήθησε στην αποσταθεροποίηση του φεμινιστικού κινήματος.

Όταν οι γυναίκες απέκτησαν μεγαλύτερο ταξικό κύρος και δύναμη χωρίς να έχουν διαφορετική συμπεριφορά από τους άντρες υπονομεύτηκε η φεμινιστική πολιτική. Πολλές γυναίκες ένιωσαν προδομένες. Οι γυναίκες της μεσαίας και της μικρομεσαίας τάξης που ξαφνικά τους επιβλήθηκε από το φεμινιστικό ήθος του φεμινισμού να μπουν στο εργατικό δυναμικό δεν ένιωθαν απελευθερωμένες όταν αντιμετώπισαν τη σκληρή αλήθεια ότι η δουλειά έξω από το σπίτι δε σήμαινε ότι η δουλειά μέσα στο σπίτι θα ήταν εξίσου μοιρασμένη με τους άντρες συντρόφους. Το διαζύγιο χωρίς απαίτηση απόδειξης αδικοπραγίας αποδείχτηκε πιο ωφέλιμο οικονομικά για τους άντρες από ό,τι για τις γυναίκες. Καθώς πολλές μαύρες/μη λευκές γυναίκες έβλεπαν τις λευκές γυναίκες των προνομιούχων τάξεων να επωφελούνται οικονομικά περισσότερο από ό,τι άλλες ομάδες από όσα κέρδισε ο ρεφορμιστικός φεμινισμός, από την προσάρτηση του φύλου στη φυλετική θετική δράση, απλώς επιβεβαιώθηκε ο φόβος τους ότι ο φεμινισμός ασχολούταν στην πραγματικότητα με την αύξηση της δύναμης των λευκών. Η πιο βαθιά προδοσία των φεμινιστικών ζητημάτων ήταν η έλλειψη μαζικής φεμινιστικής διαμαρτυρίας κατά της επίθεσης της κυβέρνησης στις ανύπαντρες μητέρες και της διάλυσης του συστήματος πρόνοιας. Οι προνομιούχες γυναίκες, πολλές από τις οποίες αυτοαποκαλούνταν φεμινίστριες, έχουν γυρίσει την πλάτη στη «γυναικοποίηση της φτώχειας».

Οι φωνές του φεμινισμού που εστιάζει στη δύναμη (power feminism) τείνουν να υπερτονίζονται στα μέσα ενημέρωσης πολύ περισσότερο από ό,τι οι φωνές φεμινιστριών γυναικών που έχουν αποκτήσει ταξική δύναμη χωρίς να προδίδουν την αλληλεγγύη μας προς εκείνες τις ομάδες χωρίς ταξικό προνόμιο. Καθώς είμαστε πιστές στη φεμινιστική πολιτική, οι στόχοι μας ήταν και είναι να γίνουμε οικονομικά αυτόρκες και να βρούμε τρόπους να βοηθάμε άλλες γυναίκες στην προσπάθειά τους να βελτιωθούν οικονομικά. Οι εμπειρίες μας αντιτίθενται στην υπόθεση ότι οι γυναίκες μπορούν να επωφεληθούν οικονομικά μόνο αν συνεργάζονται με την υπάρχουσα καπιταλιστική πατριαρχία. Σε όλη τη χώρα φεμινίστριες με ταξική δύναμη που στηρίζουν ένα επαναστατικό όραμα κοινωνικής αλλαγής μοιραζόμαστε μέσα και χρησιμοποιούμε τη δύναμή μας για να βοηθήσουμε μεταρρυθμίσεις που θα βελτιώσουν τη ζωή των γυναικών ασχέτως τάξης.

Η μόνη πραγματική ελπίδα της φεμινιστικής απελευθέρωσης είναι το όραμα κοινωνικής αλλαγής που αντιτίθεται στον ταξικό ελιτισμό. Οι δυτικές γυναίκες έχουν αποκτήσει ταξική δύναμη και μεγαλύτερη ανισότητα φύλων επειδή μια παγκόσμια ρατσιστική πατριαρχία σκλαβώνει και/ή υποτάσσει μεγάλο αριθμό γυναικών του τρίτου κόσμου. Σε αυτή τη χώρα η συνδυασμένη δύναμη της ακμάζουσας βιομηχανίας φυλακών και της ανταποδοτικής κρατικής πρόνοιας σε σύμπραξη με τη συντηρητική μεταναστευτική πολιτική δημιουργούν και εγκρίνουν τις συνθήκες για συμφωνημένη δουλειά. Το τέλος της κρατικής πρόνοιας θα δημιουργήσει μια νέα κατώτατη τάξη γυναικών και παιδιών που θα κακοποιούνται και θα υφίστανται εκμετάλλευση από τις υπάρχουσες δομές κυριαρχίας.

Με την αλλαγή της πραγματικότητας της τάξης στη χώρα μας, με το άνοιγμα των κενών μεταξύ πλούσιων και φτωχών, και με τη συνεχιζόμενη γυναικοποίηση της φτώχειας, χρειαζόμαστε απεγνωσμένα ένα μαζικό ριζοσπαστικό φεμινιστικό κίνημα που να μπορεί να χτίσει στα θεμέλια της δύναμης του παρελθόντος, συμπεριλαμβάνοντας τα θετικά οφέλη που έφεραν οι μεταρρυθμίσεις, ενώ θα προσφέρει ουσιαστική εξέταση της

υπάρχουσας φεμινιστικής θεωρίας που έκανε απλώς λάθος όταν μας προσέφερε νέες στρατηγικές. Το σημαντικό είναι ότι ένα ιδανικό κίνημα θα βάσιζε τη δουλειά του στις απτές συνθήκες των γυναικών της εργατικής τάξης και των φτωχών γυναικών. Αυτό σημαίνει δημιουργία ενός κινήματος που ξεκινά τη μόρφωση για κριτική συνείδηση εκεί όπου οι γυναίκες, οι φεμινίστριες με ταξική δύναμη, χρειάζεται να φτιάξουν οικονομική στέγαση που να μπορούν να έχουν οι γυναίκες. Η δημιουργία συνεταιρισμών στέγασης με φεμινιστικές αρχές θα έδειχνε τους τρόπους με τους οποίους ο φεμινιστικός αγώνας συνδέεται με τη ζωή όλων των γυναικών.

Όταν οι γυναίκες με ταξική δύναμη χρησιμοποιούν καιροσκοπικά μια φεμινιστική πλατφόρμα ενώ υπονομεύουν τη φεμινιστική πολιτική και βοηθούν στη διατήρηση ενός πατριαρχικού συστήματος που τελικά θα τις υποτάξει ξανά, δεν προδίδουν μόνο το φεμινισμό· προδίδουν τον εαυτό τους. Επιστρέφοντας στη συζήτηση για την τάξη, οι φεμινίστριες και οι φεμινιστές θα αποκαταστήσουν τους όρους που είναι απαραίτητοι για αλληλεγγύη. Τότε θα μπορέσουμε να οραματιστούμε καλύτερα έναν κόσμο όπου τα αγαθά είναι κοινά και οι ευκαιρίες για προσωπική ανάπτυξη αφθονούν για όλους ασχέτως τάξης.

Ο Φεμινισμός Είναι για Όλους | Κεφάλαιο 8: Παγκόσμιος φεμινισμός

Posted on 13/06/2014 από *kamena soutien*

0

Το *Feminism is for Everybody* της bell hooks είναι πολύ καλό εισαγωγικό εγχειρίδιο για το φεμινισμό, για τη φεμινιστική θεωρία και για το κίνημα. Απευθύνεται σε όποιον ενδιαφέρεται να μάθει για το σύγχρονο φεμινισμό, καθώς εκφράζει σε γενικές γραμμές το τρίτο κύμα και έννοιες όπως η διαθεματικότητα. Θεωρούμε πως είναι χρήσιμο να υπάρχει μεταφρασμένο στα ελληνικά και να είναι διαθέσιμο στο σάιτ μας, καθώς αναλύει με απλή, κατανοητή γλώσσα γιατί όντως ο φεμινισμός είναι για όλους. Κάθε κεφάλαιο θα αναρτάται μόλις μεταφράζεται.

8

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΦΕΜΙΝΙΣΜΟΣ

Γυναίκες μαχήτριες για την ελευθερία σε όλο τον κόσμο έχουν παλέψει μόνες τους ενάντια στην πατριαρχία και την αντρική κυριαρχία. Μια που οι πρώτοι άνθρωποι στη Γη δεν ήταν λευκοί είναι απίθανο οι λευκές γυναίκες να ήταν οι πρώτες γυναίκες που επαναστάτησαν ενάντια στη αντρική κυριαρχία. Στη ρατσιστική καπιταλιστική πατριαρχική δυτική κουλτούρα ο νεοαποικιοκρατικός τρόπος σκέψης δίνει το ρυθμό για πολλές πολιτιστικές πρακτικές. Αυτός ο τρόπος σκέψης πάντα εστιάζει στο ποιος έχει κατακτήσει μια περιοχή, ποιος έχει ιδιοκτησία, ποιος έχει δικαίωμα να κυβερνά. Η σύγχρονη φεμινιστική πολιτική δεν εμφανίστηκε ως ριζοσπαστική απάντηση στη νεοαποικιοκρατία.

Οι λευκές γυναίκες της προνομιούχας τάξης γρήγορα δήλωσαν την «ιδιοκτησία» τους του κινήματος, βάζοντας της λευκές γυναίκες της εργατικής τάξης, τις λευκές φτωχές γυναίκες, και όλες τις μη λευκές γυναίκες στη θέση των ακολούθων. Δεν είχε σημασία

πόσες λευκές γυναίκες της εργατικής τάξης ή μεμονωμένες μαύρες γυναίκες πρωτοστάτησαν προς ριζοσπαστικές κατευθύνσεις στο γυναικείο κίνημα. Στο τέλος οι λευκές γυναίκες με ταξική δύναμη δήλωναν ότι τους ανήκε το κίνημα, ότι αυτές ήταν οι αρχηγοί και οι υπόλοιποι απλώς ακόλουθοι. Οι παρασιτικές ταξικές σχέσεις έχουν επισκιάσει θέματα φυλής, έθνους και φύλου στη νεοαποικιοκρατία. Και ο φεμινισμός δεν κράτησε απόσταση από αυτή τη δυναμική.

Αρχικά όταν οι φεμινίστριες ηγέτιδες στις ΗΠΑ διακήρυσσαν την ανάγκη για ισότητα των φύλων εδώ δεν επιζητούσαν να μάθουν αν υπήρχαν αντίστοιχα κινήματα μεταξύ γυναικών σε όλο τον κόσμο. Αντί γι' αυτό δήλωναν απελευθερωμένες και επομένως σε θέση να απελευθερώσουν τις λιγότερο τυχερές αδελφές τους, ιδιαίτερα αυτές του «τρίτου κόσμου». Αυτός ο νεοαποικιακός πατερναλισμός είχε ήδη θεσπιστεί για να κρατήσει τις μη λευκές γυναίκες στο παρασκήνιο ώστε μόνο οι συντηρητικές/φιλελεύθερες λευκές γυναίκες να ήταν οι αυθεντικές εκπρόσωποι του φεμινισμού. Υπήρχε η τάση οι ριζοσπάστριες λευκές γυναίκες να μην «εκπροσωπούνται» και, αν υπήρχε καμία εκπροσώπηση, απεικονίζονταν ως περιθωριακό, ιδιόρρυθμο στοιχείο. Δεν είναι να απορεί κανείς τότε που ο φεμινισμός που εστιάζει στη δύναμη (power feminism) της δεκαετίας του '90 παρουσιάζει τις πλούσιες λευκές ετεροφυλόφιλες γυναίκες ως τα παραδείγματα φεμινιστικής επιτυχίας. Στην πραγματικότητα η ηγεμονική κατάληψη της φεμινιστικής ρητορικής για την ισότητα από αυτές βοήθησε στη συγκάλυψη της αφοσίωσής τους στις άρχουσες τάξεις μέσα στη ρατσιστική καπιταλιστική πατριαρχία. Οι ριζοσπάστριες φεμινίστριες θορυβούνταν που έβλεπαν τόσες γυναίκες (κάθε φυλής) να ιδιοποιούνται τη φεμινιστική ορολογία ενώ διατηρούσαν την αφοσίωσή τους στο δυτικό ιμπεριαλισμό και στο διεθνικό καπιταλισμό. Ενώ οι φεμινίστριες στις Ηνωμένες Πολιτείες είχαν δικίο που τραβούσαν προσοχή στην ανάγκη για παγκόσμια ισότητα για τις γυναίκες, εμφανίστηκαν προβλήματα καθώς αυτές οι μεμονωμένες φεμινίστριες με ταξική δύναμη προέβαλλαν ιμπεριαλιστικές φαντασιώσεις στις γυναίκες παγκοσμίως, με την κυρίαρχη φαντασίωση να είναι ότι οι γυναίκες στις ΗΠΑ έχουν περισσότερα δικαιώματα από οποιαδήποτε ομάδα γυναικών παγκοσμίως, είναι «ελεύθερες» αν θέλουν να είναι, και επομένως έχουν το δικαίωμα να ηγούνται του φεμινιστικού κινήματος και να ορίζουν τους φεμινιστικούς στόχους για όλες τις άλλες γυναίκες στον κόσμο, ιδιαίτερα τις γυναίκες σε χώρες του τρίτου κόσμου. Τέτοιος τρόπος σκέψης απλώς αντικατοπτρίζει τον ιμπεριαλιστικό ρατσισμό και το σεξισμό των κυρίαρχων ομάδων δυτικών αντρών.

Οι περισσότερες γυναίκες στις ΗΠΑ δεν ξέρουν καν ούτε χρησιμοποιούν τους όρους αποικιοκρατία και νεοαποικιοκρατία. Οι περισσότερες Αμερικανές, ιδιαίτερα οι λευκές γυναίκες, δεν έχουν ανεξαρτητοποιήσει τον τρόπο σκέψης τους ούτε σε σχέση με το ρατσισμό και τον ταξικό ελιτισμό που έχουν προς λιγότερο ισχυρές ομάδες γυναικών σε αυτή την κοινωνία ούτε προς τις γυναίκες παγκοσμίως. Όταν αδιαφώτιστες μεμονωμένες φεμινίστριες στοχάστριες συζητούσαν παγκόσμια θέματα εκμετάλλευσης και καταπίεσης φύλου το έκαναν και το κάνουν από νεοαποικιοκρατική άποψη. Σημασία έχει ότι οι ριζοσπάστριες λευκές γυναίκες που γράφουν στο «Night Vision: Illuminating War and Class on the Neo-Colonial Terrain» τονίζουν την πραγματικότητα του ότι «όταν δεν καταλαβαίνεις τη νεοαποικιοκρατία δε ζεις πλήρως στο παρόν». Εφόσον οι αδιαφώτιστες λευκές φεμινίστριες δεν ήταν διατεθειμένες να αναγνωρίσουν τους τομείς του αμερικανικού τρόπου ζωής όπου δρούσαν και δρουν σε συνεργία με την ιμπεριαλιστική ρατσιστική καπιταλιστική πατριαρχία, οι συνεχείς διαμαρτυρίες και η

αντίσταση εκ μέρους των μαύρων γυναικών/των μη λευκών γυναικών και των ριζοσπαστριών λευκών αδελφών μας ήταν απαραίτητες για να σπάσει το τείχος της άρνησης.

Και όμως ακόμη και όταν μεγάλος αριθμός φεμινιστριών ακτιβιστριών υιοθέτησε μια άποψη που περιλάμβανε τη φυλή, το κοινωνικό φύλο, την τάξη και την εθνικότητα, οι λευκές «power φεμινίστριες» συνέχισαν να προβάλλουν μια εικόνα του φεμινισμού που συνέδεε και συνδέει την ισότητα των γυναικών με τον ιμπεριαλισμό. Παγκόσμια γυναικεία θέματα όπως η εξαναγκαστική κλειτοριδεκτομή, τα σεξουαλικά κέντρα στην Ταϊλάνδη, η κάλυψη των γυναικών στην Αφρική, στην Ινδία, στη Μέση Ανατολή και στην Ευρώπη, και η θανάτωση των θηλυκών παιδιών στην Κίνα, παραμένουν σημαντικά μελήματα. Οι φεμινίστριες όμως στη Δύση παλεύουν ακόμη να ανεξαρτητοποιήσουν τη φεμινιστική σκέψη και πρακτική ώστε αυτά τα θέματα να συζητηθούν με τρόπο που να μην επανεισάγει το δυτικό ιμπεριαλισμό. Σκεφτείτε πώς έχουν αντιμετωπίσει πολλές δυτικές γυναίκες, λευκές και μαύρες, το θέμα της κλειτοριδεκτομής στην Αφρική και στη Μέση Ανατολή. Συνήθως αυτές οι χώρες απεικονίζονται «βάρβαρες και απολίτιστες», ο σεξισμός εκεί απεικονίζεται ως πιο βάνανσος και πιο επικίνδυνος για τις γυναίκες από ό,τι ο σεξισμός εδώ στις ΗΠΑ.

Μια ανεξαρτητοποιημένη φεμινιστική σκοπιά πρώτα θα εξέταζε πώς συνδέονται παγκοσμίως οι σεξιστικές πρακτικές σε σχέση με το σώμα των γυναικών. Για παράδειγμα: η σύνδεση της κλειτοριδεκτομής με πιθανώς θανάσιμες διατροφικές διαταραχές (που είναι απευθείας συνέπεια μιας κουλτούρας που επιβάλλει το λεπτό σώμα ως ιδανικό ομορφιάς) ή με κάθε πιθανώς θανάσιμη αισθητική χειρουργική επέμβαση θα τόνιζε ότι ο σεξισμός, ο μισογυνισμός, που αποτελεί τη βάση αυτών των πρακτικών παγκοσμίως καθρεφτίζει το σεξισμό εδώ, σε αυτή τη χώρα. Όταν τα θέματα συζητούνται με αυτό τον τρόπο ο δυτικός ιμπεριαλισμός δεν επανεισάγεται και ο φεμινισμός δεν μπορεί να γίνει αντικείμενο ιδιοποίησης από το διεθνικό καπιταλισμό ως άλλο ένα προϊόν πολυτελείας από τη Δύση που πρέπει να παλέψουν για να έχουν το δικαίωμα να καταναλώσουν οι γυναίκες άλλων κουλτούρων.

Μέχρι οι ριζοσπάστριες γυναίκες στις ΗΠΑ να αντιταχθούν στις ομάδες γυναικών που παριστάνουν τις φεμινίστριες προς το συμφέρον του ταξικού καιροσκοπισμού, το ύφος του παγκόσμιου φεμινισμού θα συνεχίσει να ορίζεται από εκείνες με τη μεγαλύτερη ταξική δύναμη, που έχουν παλιές προκαταλήψεις. Το ριζοσπαστικό φεμινιστικό έργο καθημερινά σε όλο τον κόσμο δυναμώνει την πολιτική αλληλεγγύη μεταξύ των γυναικών πέρα από τα όρια της φυλής/της εθνότητας και της εθνικότητας. Τα συμβατικά μέσα ενημέρωσης σπάνια εστιάζουν σε αυτές τις θετικές παρεμβάσεις. Στο «Hatreds: Racialized and Sexualized Conflicts in the 21st Century» η Zillah Eisenstein μοιράζεται την παρατήρηση:

Ο φεμινισμός (ή οι φεμινισμοί) ως διεθνικός –αντιληπτός ως απόρριψη των ψεύτικων ορίων φυλής/φύλου και του απατηλά κατασκευασμένου «άλλου»- είναι μεγάλη πρόκληση για το μασκουλινιστικό εθνικισμό, τις διαστρεβλώσεις του συγκεντρωτικού κομμουνισμού και της παγκοσμιοποίησης της «ελεύθερης» αγοράς. Είναι ένας φεμινισμός που αναγνωρίζει την ατομική διαφορετικότητα, και ελευθερία, και ισότητα, όπως ορίζονται μέσα και πέρα από το διάλογο βορρά/δύσης και νότου/ανατολής.

Κανείς που έχει μελετήσει την ανάπτυξη του παγκόσμιου φεμινισμού δεν μπορεί να αρνηθεί το σημαντικό έργο που κάνουν οι γυναίκες για να διασφαλίσουν την ελευθερία μας. Κανείς δεν μπορεί να αρνηθεί ότι οι δυτικές γυναίκες, ιδιαίτερα οι γυναίκες στις

ΗΠΑ, έχουν συμβάλει πολλά απαραίτητα σε αυτό τον αγώνα και πρέπει να συμβάλουν περισσότερα. Ο στόχος του παγκόσμιου φεμινισμού είναι να προσεγγίσει και να συνδράμει στους παγκόσμιους αγώνες για το τέλος του σεξισμού, της σεξιστικής εκμετάλλευσης, και της καταπίεσης.

Ο Φεμινισμός Είναι για Όλους | Κεφάλαιο 9: Γυναίκες και εργασία

Posted on 15/12/2016 από *50ft queenie*

0

Το *Feminism is for Everybody* της bell hooks είναι πολύ καλό εισαγωγικό εγχειρίδιο για το φεμινισμό, για τη φεμινιστική θεωρία και για το κίνημα. Απευθύνεται σε όποιον ενδιαφέρεται να μάθει για το σύγχρονο φεμινισμό, καθώς εκφράζει σε γενικές γραμμές το τρίτο κύμα και έννοιες όπως η διαθεματικότητα. Θεωρούμε πως είναι χρήσιμο να υπάρχει μεταφρασμένο στα ελληνικά και να είναι διαθέσιμο στο σάιτ μας, καθώς αναλύει με απλή, κατανοητή γλώσσα γιατί όντως ο φεμινισμός είναι για όλους. Κάθε κεφάλαιο θα αναρτάται μόλις μεταφράζεται.

9

ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑ

Περισσότερες από τις μισές γυναίκες στην Αμερική εργάζονται. Όταν το σύγχρονο φεμινιστικό κίνημα βρισκόταν στην αρχή του, η αγορά εργασίας αποτελούσαν ήδη κατά το 1/3 από γυναίκες. Έτσι, όταν οι μεταρρυθμίστριες προέβαλλαν την εργασία ως το μέσο απελευθέρωσης των γυναικών από την αντρική εξουσία, κατέκριναν την πρόταση μέσα και από την οπτική μου ως μαύρη (οι περισσότερες γυναίκες που γνώριζα ήδη εργάζονταν). Πάνω από 10 χρόνια πριν* έγραφα στο βιβλίο μου *Feminist theory: From margin to center*:

«Η αντιμετώπιση της εργασίας ως το κλειδί της απελευθέρωσης των γυναικών οδήγησε πολλές λευκές φεμινίστριες ν' αντιμετωπίζουν τις γυναίκες που ήδη εργάζονταν ως απελευθερωμένες. Μ' αυτόν τον τρόπο ήταν σαν να λένε στις εργαζόμενες 'το φεμινιστικό κίνημα δεν είναι για σένα'.»

Εγώ ήξερα από πρώτο χέρι ότι το να εργάζεται κάποια σε χαμηλόμισθη θέση δεν απελευθέρωσε τις φτωχές γυναίκες και τις γυναίκες της εργατικής τάξης από την αντρική εξουσία. Όταν οι μεταρρυθμίστριες από προνομιούχα ταξικά στρώματα εξίσωναν την εργασία με την απελευθέρωση, ουσιαστικά εννοούσαν τις υψηλόμισθες καριέρες. Η οπτική τους για την εργασία δεν είχε καμία σχέση με την εμπειρία της πλειονότητας των γυναικών.

Ένα από τα πιο σημαντικά σημεία της φεμινιστικής πολιτικής για την εργασία που πράγματι επηρέασε όλες τις γυναίκες, ήταν το αίτημα της ίδιας αμοιβής για ίδια εργασία. Οι γυναίκες κέρδισαν περισσότερα δικαιώματα σχετικά με τους μισθούς και τις εργασιακές θέσεις μέσα από τα αιτήματα του φεμινιστικού κινήματος αλλά οι διακρίσεις βάσει φύλου στον εργασιακό χώρο δεν έχουν ακόμη εξαλειφθεί. Στις περισσότερες αίθουσες πανεπιστημίων, φοιτητές και φοιτήτριες συνήθως εκφράζουν την άποψη ότι το φεμινιστικό κίνημα είναι σήμερα άχρηστο μιας και ήδη έχουμε

ισότητα' χωρίς να γνωρίζουν πως ακόμη οι περισσότερες γυναίκες δεν αμοιβονται με ίδια αμοιβή για ίδια εργασία και πως οι γυναίκες κερδίζουν 73 σεντς για κάθε 1 δολάριο που κερδίζουν οι άντρες.

Γνωρίζουμε πλέον πως η εργασία δεν απελευθερώνει τις γυναίκες και μάλιστα υπάρχουν πολλές υψηλόμισθες, πλούσιες επαγγελματίες οι οποίες βρίσκονται σε σχέσεις όπου η αντρική κυριαρχία είναι η νόρμα. Το θετικό είναι πως όταν οι γυναίκες έχουν οικονομική ανεξαρτησία έχουν πολύ μεγαλύτερες πιθανότητες να φύγουν από τέτοιες σχέσεις όταν επιλέξουν την απελευθέρωση. Φεύγουν γιατί μπορούν. Υπάρχουν όμως και πολλές γυναίκες που σκέφτονται φεμινιστικά, που επιλέγουν για τις εαυτές τους την απελευθέρωση αλλά είναι οικονομικά εξαρτημένες από πατριαρχικούς άντρες, γεγονός που κάνει την έξοδό τους από τέτοιες σχέσεις ιδιαιτέρως δύσκολη ή και αδύνατη.

Πλέον οι περισσότερες γυναίκες καταλαβαίνουν αυτό που κάποιες από εμάς βλέπαμε και στην αρχή του κινήματος, ότι δηλαδή δεν μας απελευθερώνει η εργασία αλλά η οικονομική ανεξαρτησία η οποία είναι απαραίτητη προϋπόθεση στις συζητήσεις σχετικά με την απελευθέρωση. Κι όταν αυτό πια είναι δεδομένο, τότε οδηγούμαστε ένα βήμα παραπέρα, στη συζήτηση σχετικά με το ποιο είδος εργασίας είναι αυτό που στηρίζει την απελευθέρωση. Προφανώς, καλά αμοιβόμενες θέσεις με άνετα ωράρια είναι αυτές που δίνουν τη μεγαλύτερη ελευθερία στις εργαζόμενες.

Πολλές γυναίκες αισθάνονται θυμό γιατί ο φεμινισμός τους καλλιέργησε την ιδέα ότι θα έβρισκαν απελευθέρωση μέσα από την εργασία ενώ στην πραγματικότητα απλώς εργάζονται πολλές ώρες στο σπίτι και πολλές ώρες στις δουλειές τους. Βέβαια, οι ανάγκες μιας οικονομίας σε ύφεση, έσπρωχναν τις γυναίκες στην εργασία έξω από το σπίτι πολλά χρόνια πριν εισάγει την ιδέα το φεμινιστικό κίνημα. Ακόμη κι αν το σύγχρονο κίνημα δεν είχε ποτέ συμβεί, μάζες γυναικών θα είχαν μπει στην αγορά εργασίας απλώς δεν θα είχαν τα δικαιώματα που έχουμε επειδή το φεμινιστικό κίνημα απαίτησε την κατάλυση των έμφυλων διακρίσεων.

Είναι λάθος που μερικές γυναίκες κατηγορούν τον φεμινισμό επειδή θεωρούν πως το κίνημα ουσιαστικά τις ανάγκασε να εργάζονται. Η αλήθεια είναι πως ο καπιταλισμός ήταν ο πραγματικός λόγος που οι γυναίκες μπήκαν στην αγορά εργασίας. Η ύφεση της οικονομίας σήμαινε πως πολλές λευκές μεσοαστικές οικογένειες δεν θα μπορούσαν να διατηρήσουν το ταξικό τους στάτους και τον τρόπο ζωής τους, αν οι γυναίκες της οικογένειας που παλαιότερα ονειρεύονταν μόνο ζωές ως νοικοκυρές, δεν έβγαιναν στην αγορά εργασίας.

Φεμινίστριες ακαδημαϊκές έχουν καταγράψει ότι τα θετικά αποτελέσματα που έχουν βιώσει μάζες γυναικών ως αποτέλεσμα της εισόδου τους στην αγορά εργασίας, στην πραγματικότητα έχουν να κάνουν με την αύξηση της αυτοεκτίμησης και τη θετική συμμετοχή στα κοινά. Ασχέτως τάξης, οι γυναίκες που έμεναν στο σπίτι ως νοικοκυρές συνήθως βίωναν απομόνωση, μοναξιά και κατάθλιψη.

Παρ' ό,τι οι περισσότερες@ εργαζόμενες@ αισθάνονται ανασφάλεια στη δουλειά, αισθάνονται πως ανήκουν σε κάτι μεγαλύτερο από τ@ς ίδι@ς ως μονάδες. Ενώ τα προβλήματα στο σπίτι δημιουργούν περισσότερο άγχος και είναι πιο δύσκολο να επιλυθούν, τα προβλήματα στη δουλειά τα μοιράζονται όλ@ και η προσπάθεια επίλυσής τους είναι κοινή και συλλογική. Όταν εργάζονταν κυρίως οι άντρες, οι γυναίκες μοχλούσαν να μετατρέψουν το σπίτι σε έναν χώρο άνεσης και χαλάρωσης για τους άντρες. Το σπίτι ήταν χαλαρωτικό για τις γυναίκες μόνον όταν οι άντρες και τα παιδιά έλειπαν. Όταν οι γυναίκες περνούν όλον τον χρόνο στο σπίτι ικανοποιώντας τις ανάγκες

των άλλων, τότε το σπίτι είναι για κείνη εργασιακό περιβάλλον, όχι χώρος χαλάρωσης, άνεσης ή ευχαρίστησης.

Η εργασία έξω από το σπίτι έχει υπάρξει ιδιαιτέρως απελευθερωτική για τις γυναίκες (έτερο- ή όμο- φυλόφιλες) που δεν βρίσκονται σε σχέση, πολλές εκ των οποίων ζουν μόνες. Οι περισσότερες γυναίκες δεν καταφέρνουν να βρουν ικανοποιητικές καριέρες και η συμμετοχή τους στην αγορά εργασίας έχει επίσης μειώσει την ποιότητα ζωής τους στο σπίτι.

Κάποιες πολύ μορφωμένες, προνομιούχες γυναίκες που παλαιότερα δεν εργάζονταν, κατάφεραν χάρη στις αλλαγές που έφερε ο φεμινισμός, να έχουν πρόσβαση σε εργασία που ικανοποιεί και δημιουργεί συνθήκες για οικονομική ανεξαρτησία, αλλά αυτό δεν ισχύει για τις μεγάλες μάζες των γυναικών. Και πάλι, στο βιβλίο *Feminist theory: From margin to center* έγραφα:

«Ο φεμινισμός θα γινόταν αντιληπτός ως κίνημα για όλες τις γυναίκες μόνον αν η ατζέντα σχετικά με την εργασία περιλάμβανε όχι μόνο τη βελτίωση των εργασιακών συνθηκών, αλλά και αγώνες για καλύτερους μισθούς για όλους τους τύπους εργασίας και δουλειές για τις άνεργες όλων των τάξεων. Η εμμονή του φεμινισμού με τις καριέρες και τις υψηλά αμοιβόμενες, εξειδικευμένες θέσεις έχει αποξενώσει μάζες γυναικών από τον αγώνα, αλλά επίσης έχει επιτρέψει στις φεμινίστριες ακτιβίστριες ν' αγνοήσουν το γεγονός ότι η αύξηση των μπουρζουά γυναικών στην αγορά εργασίας δεν είναι σημάδι ότι αυξάνεται η οικονομική δύναμη όλων των γυναικών ως σύνολο. Αν έβλεπαν την οικονομική κατάσταση των φτωχών και εργαζόμενων γυναικών θα είχαν συνειδητοποιήσει το αυξανόμενο πρόβλημα της ανεργίας και της φτωχοποίησης πολλών γυναικών.»

Η φτώχεια έχει γίνει κεντρικό γυναικείο ζήτημα. Η απόπειρα της λευκής καπιταλιστικής πατριαρχίας να διαλύσει το το σύστημα κοινωνικής πρόνοιας, θα στερήσει από τις φτωχές γυναίκες πρόσβαση στα πιο βασικά πράγματα: τροφή και στέγαση. Οι συντηρητικοί πολιτικοί, αγνοώντας την πραγματικότητα της ανεργίας για γυναίκες και άντρες, προτείνουν ουσιαστικά την επιστροφή στο πατριαρχικό νοικοκυριό όπου ο άντρας παρέχει τα πάντα παρ' ό,τι δεν υπάρχουν ούτως ή άλλως θέσεις εργασίας και παρ' ό,τι πολλοί άντρες δεν θέλουν να μπουν σ' αυτήν τη θέση.

Δεν υπάρχει ακόμη κάποια φεμινιστική πρόταση που να δίνει στις γυναίκες μια διέξοδο -έναν καινούργιο τρόπο αντιμετώπισης της εργασίας. Μιας και το κόστος ζωής στις καπιταλιστικές μας κοινωνίες είναι τόσο υψηλό, η εργασία δεν είναι φέρνει αναγκαστικά οικονομική αυτονομία για τους εργάτες (άντρες και γυναίκες) αλλά αυτή η αυτονομία είναι απαραίτητη προκειμένου όλες οι γυναίκες ν' αποκτήσουν αυτενέργεια και να είναι ελεύθερες να κάνουν επιλογές που θα τις απεμπλέξουν από την αντρική κυριαρχία.

Η πορεία προς την οικονομική ανεξαρτησία θα φέρει στο προσκήνιο εναλλακτικούς τρόπους ζωής που αναγκαστικά θα έρθουν σε ρήξη με τις εικόνες της αποδεκτής ζωής που προωθούν τα λευκά, καπιταλιστικά πατριαρχικά ΜΜΕ. Προκειμένου να ζούμε γεμάτες ζωές αυτοπραγμάτωσης, να κάνουμε δουλειές που προωθούν την αυτοπεποίθηση και την αυτοεκτίμηση ενώ πληρωνόμαστε αρκετά ώστε να ζούμε καλά, θα χρειαστούμε προγράμματα που θα μοιράζουν την εργασία. Δασκαλ@ς και άτομα σε όλες τις δουλειές παροχής υπηρεσιών θα πρέπει να πληρώνονται περισσότερο. Οι γυναίκες και οι άντρες που θέλουν να μένουν στο σπίτι και να αναλαμβάνουν τη φροντίδα σπιτιού και παιδιών, θα πρέπει να λαμβάνουν κρατικές επιδοτήσεις καθώς και

να έχουν τη δυνατότητα να μπορούν να ολοκληρώσουν διάφορα επίπεδα εκπαίδευσης από το σπίτι (με την πρόοδο της τεχνολογίας κάτι τέτοιο θα ήταν απολύτως εφικτό). Αν το κράτος ξόδευε περισσότερα για την παιδεία απ' ό,τι ξοδεύει για πολεμικούς εξοπλισμούς, αν όλοι οι πολίτες είχαν πρόσβαση σε κρατική οικονομική στήριξη για κάποιον καιρό της ζωής τους αν το χρειάζονταν, τότε το στίγμα που έχει η οικονομική κοινωνική πρόνοια θα μειωνόταν κατακόρυφα και αν οι άντρες είχαν μεγαλύτερη πρόσβαση στην πρόνοια, θα χανόταν και το έμφυλο στίγμα.

Υπάρχει ένα ολοένα αυξανόμενο ταξικό χάσμα που διαχωρίζει τις μάζες των φτωχών γυναικών από τις προνομιούχες γυναίκες. Στην πραγματικότητα, η ταξική δύναμη που έχουν στη διάθεσή τους οι πλούσιες ελίτ γυναίκες στην κοινωνία μας, αποκτάται σε βάρος της ελευθερίας άλλων γυναικών. Βέβαια, υπάρχουν μικρές ομάδες γυναικών με ταξική δύναμη που έχουν ως στόχο να γεφυρώσουν το χάσμα αυτό μέσα από οικονομικά προγράμματα που παρέχουν βοήθεια και στήριξη σε μη προνομιούχες γυναίκες. Υπάρχουν ακόμη και πλούσιες γυναίκες (ειδικά όσες έχουν κληρονομημένο πλούτο) που παραμένουν πιστές στο όραμα της φεμινιστικής απελευθέρωσης και αναπτύσσουν στρατηγικές για συμμετοχικά οικονομικά μοντέλα -πράγμα που αποδεικνύει το ενδιαφέρον και την αλληλεγγύη τους προς τις γυναίκες χωρίς ταξική δύναμη. Αυτήν τη στιγμή βέβαια, οι γυναίκες αυτές είναι η μειοψηφία, αλλά καθώς το έργο τους γίνεται πιο γνωστό, ο αριθμός τους θ' αυξάνεται.

Τριάντα χρόνια πριν οι φεμινίστριες δεν μπορούσαν να προβλέψουν τις τεράστιες αλλαγές που θα συνέβαιναν στον χώρο της εργασίας. Δεν μπορούσαν να φανταστούν ότι η μαζική ανεργία θα ήταν πια δεδομένη, πως ουσιαστικά οι γυναίκες τότε προετοιμαζόνταν να εργαστούν σε θέσεις που πια δεν υπάρχουν. Δεν μπορούσαν να προβλέψουν την τόσο έντονη επίθεση στο κράτος κοινωνικής πρόνοιας από τους πολιτικούς ή το μέγεθος της δαιμονοποίησης των «ανύπαντρων» μητέρων. Όλες αυτές οι μη-προβλέψιμες πραγματικότητες, τονίζουν την ανάγκη φεμινιστριών στοχαστριών με όραμα, που θα μπορούν να προσεγγίσουν με νέους τρόπους τη σκέψη ανάμεσα στην εργασία και την απελευθέρωση.

Ενώ η φεμινιστική ακαδημία έχει πολλά να πει σχετικά με τον ρόλο της εργασίας στις ζωές των γυναικών σήμερα, τον τρόπο που έχει αλλάξει την αίσθηση των εαυτών τους και τον ρόλο τους μέσα στο σπίτι, δεν έχουμε διαθέσιμες πολλές έρευνες που ν' αναλύουν τον αντίκτυπο που είχε η αύξηση των εργαζόμενων γυναικών στην αντρική κυριαρχία. Πολλοί άντρες κατηγορούν τις εργαζόμενες γυναίκες για την αύξηση της ανεργίας καθώς και για την απώλεια του ρόλου του προμηθευτή που τους έδινε ο πατριαρχικά χτισμένος ρόλος τους μέσα στην παραδοσιακή οικογένεια -ακόμη κι αν αυτός ο ρόλος ήταν ένα ψέμα. Σημαντικό κομμάτι της φεμινιστικής ατζέντας για το μέλλον θα είναι να ενημερωθούν σωστά οι άντρες για την πραγματικότητα των γυναικών στην αγορά εργασίας, ώστε να συνειδητοποιήσουν ότι οι εργαζόμενες γυναίκες δεν είναι εχθροί τους.

Οι γυναίκες βρίσκονται ενεργά στην αγορά εργασίας εδώ και πάρα πολλά χρόνια. Είτε πληρωνόμαστε καλά, είτε είμαστε χαμηλόμισθες, οι περισσότερες γυναίκες δεν έχουν βιώσει την εργασία τόσο ικανοποιητική όσο υπέθεταν ουτοπίστριες φεμινίστριες του παρελθόντος. Όταν οι γυναίκες εργάζονται για να κερδίσουν λεφτά προκειμένου να καταναλώνουν περισσότερο, αντί για να βελτιώσουν την ποιότητα ζωής τους, τότε η εργασία δεν οδηγεί σε οικονομική ανεξαρτησία. Περισσότερα λεφτά δεν σημαίνει περισσότερη ελευθερία όταν τα οικονομικά μας δεν χρησιμοποιούνται για να στηρίξουν τη βελτίωσή μας. Η επανεξέταση του νοήματος της εργασίας θα πρέπει να είναι

σημαντικό στοιχείο του φεμινιστικού κινήματος από δω και στο εξής, ειδικά η ανάλυση των τρόπων που οι γυναίκες μπορούν να ξεφύγουν από τη φτώχεια και να χρησιμοποιήσουν την εργασία στρατηγικά ώστε να βελτιώσουν τις ζωές τους -αναλύσεις που θα είναι κεντρικές στην επιτυχία του κινήματος στο μέλλον.

Στις αρχές του το σύγχρονο κίνημα δεν έθεσε ως κέντρο του αγώνα την οικονομική ανεξαρτησία των γυναικών. Όμως, η εξερεύνηση των οικονομικών προβλημάτων των γυναικών ίσως τελικά να είναι η φεμινιστική πλατφόρμα εκείνη που θα προσελκύσει περισσότερες αντιδράσεις από ευρύ φάσμα κόσμου. Ίσως να γίνει το σημείο γύρω από το οποίο θα υπάρξουν μαζικές κινητοποιήσεις -το ζήτημα που θα ενώσει όλες τις γυναίκες.

Ο Φεμινισμός Είναι για Όλους | Κεφάλαιο 10: Φυλή και φύλο

Posted on 05/03/2018 από **Anelis**

0

Το Feminism is for Everybody της bell hooks είναι πολύ καλό εισαγωγικό εγχειρίδιο για το φεμινισμό, για τη φεμινιστική θεωρία και για το κίνημα. Απευθύνεται σε όποιον ενδιαφέρεται να μάθει για το σύγχρονο φεμινισμό, καθώς εκφράζει σε γενικές γραμμές το τρίτο κύμα και έννοιες όπως η διαθεματικότητα. Θεωρούμε πως είναι χρήσιμο να υπάρχει μεταφρασμένο στα ελληνικά και να είναι διαθέσιμο στο σάιτ μας, καθώς αναλύει με απλή, κατανοητή γλώσσα γιατί όντως ο φεμινισμός είναι για όλους. Κάθε κεφάλαιο θα αναρτάται μόλις μεταφράζεται.

10

ΦΥΛΗ ΚΑΙ ΦΥΛΟ

Καμία παρέμβαση δεν άλλαξε το πρόσωπο του αμερικανικού φεμινισμού περισσότερο από την απαίτηση να αναγνωρίσουν οι φεμινίστριες στοχάστριες την πραγματική υπόσταση της φυλής και του ρατσισμού. Όλες οι λευκές γυναίκες σε τούτη τη χώρα ξέρουν ότι η θέση τους είναι διαφορετική από εκείνη των μαύρων γυναικών / γυναικών άλλου χρώματος. Το ξέρουν από τότε που ήταν μικρά κορίτσια μπροστά στην τηλεόραση και έβλεπαν μόνο τη δική τους εικόνα να αντιπροσωπεύεται, που διάβαζαν περιοδικά όπου επίσης έβλεπαν μόνο τη δική τους εικόνα. Ξέρουν ότι ο μόνος λόγος που οι μη λευκοί είναι απούσ@/ αόρατ@ είναι επειδή δεν είναι λευκοί. Όλες οι λευκές γυναίκες σε τούτη τη χώρα ξέρουν ότι η λευκότητα είναι μια προνομιούχα κατηγορία. Το γεγονός ότι μπορούν να επιλέξουν να καταστείλουν ή να απαρνηθούν αυτή τη γνώση, δεν σημαίνει ότι δεν την έχουν. Σημαίνει ότι είναι σε άρνηση. Καμία ομάδα λευκών γυναικών δεν κατανόησε τις διαφορές μεταξύ της δικής της θέσης και εκείνης των μαύρων γυναικών περισσότερο από την ομάδα πολιτικά συνειδητοποιημένων λευκών γυναικών που δραστηριοποιούνταν στον αγώνα για δικαιώματα του πολίτη. Ημερολόγια και απομνημονεύματα αυτής της περιόδου στην αμερικανική ιστορία γραμμένα από λευκές γυναίκες τεκμηριώνουν αυτή τη γνώση. Ωστόσο, πολλά από αυτά τα άτομα μετακινήθηκαν από τα δικαιώματα του πολίτη στην απελευθέρωση των γυναικών και ηγήθηκαν ενός φεμινιστικού κινήματος μέσα στο

οποίο κατέστειλαν και απαρνήθηκαν την επίγνωση της διαφοράς που είχαν δει και ακούσει να αρθρώνεται από πρώτο χέρι στον αγώνα των δικαιωμάτων του πολίτη. Μόνο και μόνο επειδή συμμετείχαν σε αντιρατσιστικό αγώνα, δε σήμαινε ότι είχαν αποποιηθεί τον ακραίο ρατσισμό που προκύπτει από την ιδέα της λευκής επικυριαρχίας, ή της εντύπωσης ότι ήταν ανώτερες από τις μαύρες γυναίκες, πιο ενημερωμένες, καλύτερα μορφωμένες, και πιο κατάλληλες για να «ηγηθούν» ενός κινήματος.

Κατά πολλές έννοιες, ακολουθούσαν τα βήματα των προγόνων τους που ήταν υπέρ της κατάργησης της δουλείας και απαιτούσαν να δοθεί σε όλ@ (λευκές γυναίκες και ολ@ οι μαύρ@) δικαίωμα ψήφου, αλλά όταν ήρθαν αντιμέτωπ@ με το ενδεχόμενο να αποκτήσουν οι μαύροι άνδρες το δικαίωμα του εκλέγειν, ενώ βάσει του φύλου αυτό ήταν αδύνατο, επέλεξαν να συμμαχήσουν με τους άνδρες και ενώθηκαν κάτω από την κατηγορία της λευκής υπεροχής. Οι σύγχρονες λευκές γυναίκες που έβλεπαν με τα μάτια τους τη μαχητική απαίτηση για περισσότερα δικαιώματα για τους μαύρους ανθρώπους επέλεξαν ακριβώς εκείνη τη στιγμή για να διεκδικήσουν περισσότερα δικαιώματα και για τις ίδιες. Μερικά από αυτά τα άτομα ισχυρίζονται ότι η ενασχόληση με τη διεκδίκηση δικαιωμάτων του πολίτη ήταν εκείνη που τους έκανε να αντιληφθούν και να συνειδητοποιήσουν το σεξισμό και την σεξιστική καταπίεση. Ωστόσο, αν αυτή ήταν πράγματι η συνολική εικόνα, θα μπορούσε κανείς να υποθέσει πως αυτή η νεοανακαλυφθείσα πολιτική συνειδητοποίηση της διαφορετικότητας θα μεταφερόταν και στον τρόπο με τον οποίο προσέγγιζαν θεωρητικά το σύγχρονο φεμινιστικό κίνημα. Μπήκαν στο κίνημα διαγράφοντας και απαρνούμενες τη διαφορετικότητα, χωρίς να βάζουν τη φυλή μαζί με το φύλο, αλλά εξαλείφοντας τη φυλή από τη συνολική εικόνα. Το να φέρουν το φύλο στο προσκήνιο σήμαινε ότι οι λευκές γυναίκες θα μπορούσαν να βρίσκονται στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος, και θα μπορούσαν να οικειοποιηθούν το κίνημα ως αποκλειστικά δικό τους παρόλο που καλούσαν όλες τις γυναίκες να συμμετάσχουν. Το ουτοπικό όραμα της γυναικείας αλληλεγγύης που αναδύθηκε σε ένα φεμινιστικό κίνημα που αρχικά δεν πήρε τη φυλετική διαφορετικότητα ή τον αντι-ρατσιστικό αγώνα στα σοβαρά, δεν αιχμαλώτισε τη φαντασία των περισσότερων μαύρων γυναικών / γυναικών άλλου χρώματος. Οι μεμονωμένες μαύρες γυναίκες που δραστηριοποιούνταν στο κίνημα από την απαρχή του, ως επί το πλείστον παρέμειναν στη θέση τους. Όταν ξεκίνησε το φεμινιστικό κίνημα, η φυλετική ενσωμάτωση ήταν ακόμα σπάνια. Πολλοί μαύροι άνθρωποι μάθαιναν πώς να αλληλεπιδρούν με τους λευκούς με αφορμή το ότι ήταν ισότιμοι, για πρώτη φορά στη ζωή τους. Δεν αποτελεί έκπληξη λοιπόν το ότι οι μεμονωμένες μαύρες γυναίκες που επέλεγαν το φεμινισμό ήταν απρόθυμες να γνωστοποιήσουν την ευαισθητοποίησή τους σχετικά με τα φυλετικά θέματα. Θα πρέπει να ήταν απίστευτα φοβερή η αίσθηση του να έχουν λευκές γυναίκες να προωθούν τη γυναικεία αλληλεγγύη σε έναν κόσμο όπου τις είχαν βιώσει κυρίως ως εκμεταλλεύτριες και καταπιεστές.

Μια νεότερη γενιά μαύρων γυναικών / γυναικών άλλου χρώματος στα τέλη της δεκαετίας του '70 και στις αρχές του '80 αμφισβήτησε το ρατσισμό των λευκών γυναικών. Σε αντίθεση με τις μεγαλύτερες μαύρες γυναίκες συμμάχους, εμείς είχαμε ως επί το πλείστον εκπαιδευτεί σε κυρίως λευκά περιβάλλοντα. Οι περισσότερ@ από μάς δεν ήταν ποτέ σε υποδεέστερη θέση σε σχέση με μια λευκή γυναίκα. Οι περισσότερ@ από εμάς δεν είχαμε δουλέψει. Ποτέ δεν ήμασταν στη θέση μας. Ήμασταν σε ευνοϊκότερη θέση όσον αφορούσε την κριτική του ρατσισμού και της «λευκής επικυριαρχίας» μέσα στο κίνημα των γυναικών. Οι μεμονωμένες λευκές γυναίκες που

είχαν προσπαθήσει να οργανώσουν το κίνημα γύρω από το λάβαρο της κοινής καταπίεσης δημιουργώντας την εντύπωση ότι οι γυναίκες αποτελούσαν μια έμφυλη τάξη / κάστα, ήταν οι πιο απρόθυμες να αναγνωρίσουν τις διαφορές μεταξύ των γυναικών, διαφορές που επισκίαζαν όλες τις κοινές εμπειρίες που είχαν οι γυναίκες. Η φυλή ήταν η πιο προφανής διαφορά.

Στη δεκαετία του '70 έγραψα το πρώτο προσχέδιο του Ain't I a Woman: Black Women and Feminism. Ήμουν 19 ετών. Δεν είχα δουλέψει ποτέ σε πλήρη απασχόληση. Είχα έρθει από μια φυλετικά διαχωρισμένη μικρή πόλη στο νότο, στο Πανεπιστήμιο του Στάνφορντ. Ενώ είχα μεγαλώσει αντιστεκόμενη στην πατριαρχική σκέψη, το πανεπιστήμιο ήταν το μέρος όπου ενστερνίστηκα τη φεμινιστική πολιτική θεωρία και πρακτική. Ήταν εκεί, που ως η μόνη μαύρη γυναίκα σε φεμινιστικές αίθουσες, σε περιβάλλον συνειδητοποίησης και ευαισθητοποίησης, άρχισα να ασχολούμαι με το φυλετικό και το έμφυλο θεωρητικά. Ήταν εκεί που άρχισα να απαιτώ αναγνώριση του τρόπου με τον οποίο οι ρατσιστικές προκαταλήψεις διαμόρφωναν τη φεμινιστική σκέψη και την παρότρυνση για αλλαγή. Σε άλλες περιοχές, μεμονωμένες μαύρες γυναίκες / γυναίκες άλλου χρώματος ασκούσαν την ίδια κριτική.

Εκείνο τον καιρό οι λευκές γυναίκες που ήταν απρόθυμες να αντιμετωπίσουν την πραγματικότητα του ρατσισμού και των φυλετικών διαφορών, μας κατηγορήσαν ως προδότριες που εισαγάγαμε το φυλετικό ζήτημα. Λανθασμένα, το αντιλήφθηκαν ως εκτροπή από την επικέντρωση στο φύλο. Στην πραγματικότητα, απαιτούσαμε να κοιτάξουμε τη θέση των γυναικών ρεαλιστικά, και αυτή η ρεαλιστική κατανόηση να χρησιμεύσει ως θεμέλιο για μια πραγματική φεμινιστική πολιτική θεωρία και πρακτική. Η πρόθεσή μας δεν ήταν να μειώσουμε το όραμα της γυναικείας αλληλεγγύης.

Επιδιώξαμε να θέσουμε σε εφαρμογή μια συγκεκριμένη πολιτική αλληλεγγύης που θα επέτρεπε την πραγματική αδελοφσύνη μεταξύ γυναικών. Γνωρίζαμε ότι δε θα μπορούσε να υπάρξει πραγματική αδελοφσύνη μεταξύ λευκών γυναικών και γυναικών άλλου χρώματος αν οι λευκές γυναίκες δεν ήταν σε θέση να αποποιηθούν τη λευκή ανωτερότητα και αν το φεμινιστικό κίνημα δεν ήταν θεμελιωδώς αντι-ρατσιστικό.

Οι κρίσιμες παρεμβάσεις γύρω από τη φυλή δεν κατέστρεψαν το κίνημα των γυναικών. Το έκαναν ισχυρότερο. Το ότι ξεπεράστηκε η άρνηση σε σχέση με το φυλετικό, βοήθησε τις γυναίκες να αντιμετωπίσουν την πραγματικότητα της διαφορετικότητας σε όλα τα επίπεδα. Και εμείς επιτέλους θέταμε σε εφαρμογή ένα κίνημα που δεν τοποθετούσε τα ταξικά συμφέροντα των προνομιούχων γυναικών, ειδικά των λευκών γυναικών, πάνω από εκείνα όλων των άλλων. Θέσαμε σε εφαρμογή ένα όραμα γυναικείας αλληλεγγύης όπου μπορούσαν να εκφραστούν οι πραγματικότητες όλων μας. Δεν έχει υπάρξει κανένα σύγχρονο κίνημα για κοινωνική δικαιοσύνη, όπου μεμονωμέν@ συμμετέχοντες και συμμετέχουσες ασχολούμεν@ με την διαλεκτική ανταλλαγή που έλαβε χώρα μεταξύ φεμινιστριών στοχαστριών για το φυλετικό, που να οδήγησε στον αναστοχασμό μεγάλου μέρους της φεμινιστικής θεωρίας και πρακτικής. Το γεγονός ότι οι συμμετέχουσες στο φεμινιστικό κίνημα μπορούσαν να έρθουν αντιμέτωπ@ με την κριτική και την αμφισβήτηση, ενώ εξακολουθούσαν να παραμένουν ολόψυχα αφοσιωμέν@ σε ένα όραμα για δικαιοσύνη και απελευθέρωση, είναι μια απόδειξη της δύναμης και της ισχύος του κινήματος. Αυτό μας δείχνει ότι όσο λάθος κι αν είχαν κάνει οι φεμινίστριες στοχάστριες στο παρελθόν, η θέληση για αλλαγή, η θέληση να δημιουργήσουν πλαίσιο για αγώνα και απελευθέρωση, παραμένει ισχυρότερη από την ανάγκη για προσκόλληση σε λάθος πεποιθήσεις και υποθέσεις.

Για χρόνια έβλεπα την απροθυμία των λευκών φεμινιστριών στοχαστριών να αναγνωρίσουν τη σημασία της φυλής. Είδα την άρνησή τους να αποποιηθούν τη λευκή υπεροχή, την απροθυμία τους να αναγνωρίσουν το γεγονός ότι ένα αντι-ρατσιστικό φεμινιστικό κίνημα ήταν το μόνο πολιτικό θεμέλιο που θα έκανε τη γυναικεία αλληλεγγύη πραγματικότητα. Και είδα και την επανάσταση στη συνειδητοποίηση που συνέβη όταν μεμονωμένες γυναίκες άρχισαν να απελευθερώνονται από την άρνηση, να απελευθερώνονται από το ρατσιστικό τρόπο σκέψης της λευκής υπεροχής. Αυτές οι απίστευτες αλλαγές αποκατέστησαν την πίστη μου στο φεμινιστικό κίνημα και ενίσχυσαν την αλληλεγγύη που αισθάνομαι προς όλες τις γυναίκες.

Γενικά η φεμινιστική σκέψη και θεωρία έχει ωφεληθεί από όλες τις κρίσιμες παρεμβάσεις για το θέμα της φυλής. Το μόνο προβληματικό πεδίο ήταν η μεταφορά της θεωρίας στην πράξη. Ενώ μεμονωμένες λευκές γυναίκες έχουν ενσωματώσει αναλύσεις για το φυλετικό σε ένα πολύ μεγάλο μέρος του ακαδημαϊκού φεμινισμού, αυτές οι ιδέες δεν είχαν τόσο μεγάλο αντίκτυπο στην καθημερινή σχέση μεταξύ των λευκών γυναικών και των γυναικών άλλου χρώματος. Οι αντι-ρατσιστικές αλληλεπιδράσεις μεταξύ γυναικών είναι δύσκολες σε μια κοινωνία που παραμένει φυλετικά διαχωρισμένη. Παρά τα διάφορα περιβάλλοντα εργασίας, η συντριπτική πλειοψηφία του κόσμου ακόμα συναναστρέφεται μόνο με άτομα της δικής τους ομάδας. Ο συνδυασμός ρατσισμού και σεξισμού δημιουργούν επιβλαβή εμπόδια μεταξύ των γυναικών. Μέχρι στιγμής οι φεμινιστικές στρατηγικές για να αλλάξει αυτό δεν έχουν αποδειχτεί πολύ χρήσιμες. Οι μεμονωμένες λευκές γυναίκες και γυναίκες άλλου χρώματος που έχουν διαχειριστεί επιτυχημένα τις δυσκολίες ώστε να δημιουργήσουν χώρους όπου μπορούν να προκύψουν δεσμοί αγάπης και πολιτικής αλληλεγγύης, πρέπει να μοιραστούν τις μεθόδους και τις στρατηγικές που έχουμε εφαρμόσει με επιτυχία. Σχεδόν καθόλου προσοχή δε δίνεται στη σχέση μεταξύ κοριτσιών από διαφορετικές φυλές. Ο προκατειλημμένος ακαδημαϊκός φεμινισμός που επιχειρεί να δείξει ότι τα λευκά κορίτσια είναι κατά κάποιο τρόπο πιο ευάλωτα σε σεξιστική προσαρμογή συμπεριφοράς απ'ό,τι τα κορίτσια άλλου χρώματος, δικαιώνει απλώς τη ρατσιστική θεώρηση ότι τα λευκά θηλυκά υποκείμενα χρειάζονται και αξίζουν περισσότερη προσοχή για τις ανησυχίες και τα δεινά τους σε σχέση με άλλες ομάδες. Πράγματι, ενώ τα κορίτσια άλλου χρώματος μπορεί να εκφράσουν μια διαφορετική συμπεριφορά απ'ό,τι οι λευκές ομόλογοί τους, παρ'όλ'αυτά όχι μόνο εσωτερικεύουν αυτό το σεξιστικό προγραμματισμό, αλλά είναι και πολύ πιο πιθανό να γίνουν θύματα του σεξισμού με μη αναστρέψιμες επιπτώσεις.

Το φεμινιστικό κίνημα, ιδιαίτερα το έργο μαύρων ακτιβιστριών με όραμα, άνοιξε το δρόμο για μια επανεξέταση της φυλής και του ρατσισμού που είχε θετικό αντίκτυπο στην κοινωνία μας ως σύνολο. Σπάνια το αναγνωρίζουν αυτό το γεγονός τα κυρίαρχα ρεύματα κοινωνικής κριτικής. Ως φεμινίστρια θεωρητικός που έχει γράψει εκτενώς για το θέμα της φυλής και του ρατσισμού μέσα στο φεμινιστικό κίνημα, ξέρω ότι παραμένουν πολλά που πρέπει να αμφισβητηθούν και να αλλάξουν, αλλά είναι εξίσου σημαντικό να γιορτάσουμε τις τεράστιες αλλαγές που έχουν επιτευχθεί. Αυτή η γιορτή, της κατανόησης των θριάμβων μας και της χρήση τους ως υποδείγματα, σημαίνει ότι μπορούν να γίνουν γερό θεμέλιο για την οικοδόμηση ενός μαζικού αντι-ρατσιστικού φεμινιστικού κινήματος.

Posted on 05/03/2018 από **Anelis**

1

Το Feminism is for Everybody της bell hooks είναι πολύ καλό εισαγωγικό εγχειρίδιο για το φεμινισμό, για τη φεμινιστική θεωρία και για το κίνημα. Απευθύνεται σε όποιον ενδιαφέρεται να μάθει για το σύγχρονο φεμινισμό, καθώς εκφράζει σε γενικές γραμμές το τρίτο κύμα και έννοιες όπως η διαθεματικότητα. Θεωρούμε πως είναι χρήσιμο να υπάρχει μεταφρασμένο στα ελληνικά και να είναι διαθέσιμο στο σάιτ μας, καθώς αναλύει με απλή, κατανοητή γλώσσα γιατί όντως ο φεμινισμός είναι για όλους. Κάθε κεφάλαιο θα αναρτάται μόλις μεταφράζεται.

11

BAZONTAS TELOS STH BIA

Μια από τις πιο διαδεδομένες θετικές παρεμβάσεις του σύγχρονου φεμινιστικού κινήματος παραμένει μακράν η προσπάθεια να δημιουργήσει και να διατηρήσει μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση σχετικά με την ενδοοικογενειακή βία, καθώς και τις αλλαγές που πρέπει να γίνουν στη σκέψη και τη δράση μας αν θέλουμε να την εξαλείψουμε. Σήμερα το πρόβλημα της ενδοοικογενειακής βίας συζητιέται σε τόσους πολλούς κύκλους, από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης μέχρι πανεπιστήμια, που συχνά ξεχνάμε ότι το σύγχρονο φεμινιστικό κίνημα ήταν η δύναμη που αποκάλυψε και εξέθεσε θεαματικά την ατέλειωτη πραγματικότητα της ενδοοικογενειακής βίας. Αρχικά η φεμινιστική έμφαση στην ενδοοικογενειακή βία υπογράμμισε την ανδρική βία κατά των γυναικών, αλλά όσο το κίνημα προχωρούσε στοιχεία έδειξαν ότι υπήρχε επίσης ενδοοικογενειακή βία σε σχέσεις του ίδιου φύλου, ότι οι γυναίκες σε σχέσεις με γυναίκες ήταν και είναι συχνά θύματα κακοποίησης, ότι τα παιδιά ήταν επίσης θύματα της ενήλικης πατριαρχικής βίας προκαλούμενη και από γυναίκες και από άνδρες. Η πατριαρχική βία στο σπίτι βασίζεται στην πεποίθηση ότι είναι αποδεκτό ένα άτομο με μεγαλύτερη ισχύ να ελέγχει τους άλλους μέσα από διάφορες μορφές καταναγκασμού. Αυτός ο διευρυμένος ορισμός της ενδοοικογενειακής βίας περιλαμβάνει την ανδρική βία κατά των γυναικών, τη βία από και προς άτομα του ίδιου φύλου και τη βία των ενηλίκων κατά των παιδιών. Ο όρος «πατριαρχική βία» είναι χρήσιμος επειδή, σε αντίθεση με την πιο αποδεκτή φράση «ενδοοικογενειακή βία», θυμίζει συνεχώς στον ακροατή ότι η βία στο σπίτι είναι συνδεδεμένη με το σεξισμό και τη σεξιστική σκέψη καθώς και με την ανδρική κυριαρχία. Από πολύ παλιά, ο όρος ενδοοικογενειακή βία χρησιμοποιείται ως ένας «μαλακός» όρος που υποδηλώνει ότι προκύπτει σε ένα οικείο πλαίσιο που είναι ιδιωτικό και κάπως λιγότερο απειλητικό, λιγότερο βίαιο από τη βία που συμβαίνει έξω από το σπίτι. Δεν είναι έτσι, δεδομένου ότι περισσότερες γυναίκες ξυλοκοποούνται και δολοφονούνται πιο συχνά στο σπίτι από ό,τι έξω. Επίσης, οι περισσότεροι άνθρωποι τείνουν να αντιλαμβάνονται την ενδοοικογενειακή βία μεταξύ ενηλίκων ως ξεχωριστή και διακριτή από τη βία κατά των παιδιών, ενώ δεν είναι. Συχνά τα παιδιά υφίστανται κακοποίηση καθώς προσπαθούν να προστατεύσουν μια μητέρα που δέχεται επίθεση από έναν άνδρα σύντροφο ή σύζυγο, ή καταστρέφονται συναισθηματικά όταν γίνονται μάρτυρες βίας και κακοποίησης.

Ακριβώς όπως μια συντριπτική πλειοψηφία των πολιτών σε τούτη τη χώρα πιστεύουν στην ίση αμοιβή για ίση εργασία, οι περισσότεροι πιστεύουν ότι οι άνδρες δε θα πρέπει να δέρνουν τις γυναίκες και τα παιδιά. Ωστόσο, όταν ακούνε ότι η ενδοοικογενειακή βία είναι η άμεση έκβαση του σεξισμού, ότι δεν θα τελειώσει μέχρι να τελειώσει και ο σεξισμός, δεν είναι σε θέση να κάνουν αυτό το λογικό άλμα καθώς αυτό απαιτεί την αμφισβήτηση και την αλλαγή θεμελιωδών τρόπων σκέψης σχετικά με το φύλο. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι ανήκω σε εκείνες τις σπάνιες φεμινίστριες θεωρητικούς που πιστεύουν ότι είναι ζωτικής σημασίας για το φεμινιστικό κίνημα να έχει στην ημερήσια διάταξη και ως επιτακτικό τελικό στόχο τη λήξη όλων των μορφών βίας. Η φεμινιστική έμφαση στην πατριαρχική βία κατά των γυναικών πρέπει να παραμείνει πρωταρχικό μέλημα. Ωστόσο, το να τονίζεται η ανδρική βία κατά των γυναικών με τρόπο που υπονοεί ότι είναι πιο φρικτή από όλες τις άλλες μορφές πατριαρχικής βίας, δεν εξυπηρετεί την προώθηση των συμφερόντων του φεμινιστικού κινήματος. Θολώνει την πραγματικότητα στην οποία μεγάλο μέρος της πατριαρχικής βίας καταφέρεται σε παιδιά από σεξιστικές γυναίκες και άνδρες.

Σε μια ενθουσιώδη προσπάθεια να επιστήσουν την προσοχή στην ανδρική βία κατά των γυναικών, οι ρεφορμίστριες φεμινίστριες στοχάστριες εξακολουθούν να επιλέγουν συχνά την απεικόνιση των γυναικών ως πάντα θύματα και τα μόνα θύματα. Το γεγονός ότι πολλές βίαιες επιθέσεις σε παιδιά διαπράττονται από γυναίκες δεν επισημαίνεται το ίδιο και θεωρείται ως άλλη μια έκφραση της πατριαρχικής βίας. Γνωρίζουμε πλέον ότι τα παιδιά παραβιάζονται όχι μόνο όταν είναι οι άμεσοι στόχοι της πατριαρχικής βίας, αλλά και όταν αναγκάζονται να γίνουν μάρτυρες βίαιων πράξεων. Αν όλες οι φεμινίστριες στοχάστριες εξέφραζαν οργή ενάντια στην πατριαρχική βία που ασκείται από γυναίκες, τοποθετώντας την επί ίσοις όροις με τη βία των ανδρών κατά των γυναικών, θα είχε γίνει και θα γινόταν ακόμα και σήμερα πιο δύσκολο για την κοινή γνώμη να αγνοήσει την έμφαση που δίνεται στην πατριαρχική βία, με το να τη βλέπουν ως πρόγραμμα δράσης κατά των ανδρών.

Οι ενήλικες που υπήρξαν θύματα πατριαρχικής βίας που διαπράττεται από γυναίκες γνωρίζουν ότι οι γυναίκες δεν είναι μη βίαιες, όσες έρευνες κι αν υπάρχουν που μας λένε ότι οι γυναίκες είναι περισσότερο διατεθειμένες να χρησιμοποιούν μη-βία. Η αλήθεια είναι ότι τα παιδιά δεν έχουν καμία οργανωμένη συλλογική φωνή για να μιλήσουν για την πραγματικότητα του πόσο συχνά είναι αντικείμενα γυναικείας βίας. Αν δεν είχαμε αυτό τον τεράστιο αριθμό παιδιών που χρειάζονται ιατρική βοήθεια λόγω βίας που ασκείται από γυναίκες και άνδρες, ίσως να μην υπήρχε κανένα στοιχείο που να τεκμηριώνει τη γυναικεία βία.

Αυτές τις ανησυχίες τις εξέφρασα πρώτη φορά στο κεφάλαιο «Φεμινιστικό Κίνημα για το Τέλος της Βίας» στο *Feminist Theory: From Margin to Center*, δηλώνοντας:

Είναι απαραίτητο ο συνεχής φεμινιστικός αγώνας να βάλει τέλος στη βία κατά των γυναικών. Είναι απαραίτητο αυτός ο αγώνας να θεωρηθεί ως συστατικό στοιχείο μιας συνολικής κίνησης για τον τερματισμό της βίας. Μέχρι στιγμής το φεμινιστικό κίνημα έχει επικεντρωθεί κατά κύριο λόγο στην ανδρική βία, και κατά συνέπεια προσδίδει αξιοπιστία σε σεξιστικά στερεότυπα που θέλουν τους άνδρες να είναι βίαιοι ενώ οι γυναίκες όχι. Τους άνδρες να είναι κακοποιητές, τις γυναίκες θύματα. Αυτό το είδος της σκέψης μας επιτρέπει να αγνοούμε την έκταση στην οποία οι γυναίκες (με τους άνδρες) σε αυτήν την κοινωνία δέχονται και διαιωνίζουν την ιδέα ότι είναι αποδεκτό μια κυρίαρχη ομάδα να διατηρεί εξουσία επί της κυριαρχούμενης μέσω καταναγκασμού. Μας επιτρέπει να παραβλέπουμε ή να αγνοούμε την έκταση στην οποία οι γυναίκες

ασκούν καταπιεστική εξουσία πάνω σε άλλους ή ενεργούν βίαια. Το γεγονός ότι οι γυναίκες ίσως να μη τη διαπράττουν τόσο συχνά όσο οι άνδρες δεν αναιρεί την πραγματικότητα της γυναικείας βίας. Πρέπει να δούμε τόσο τους άνδρες όσο και τις γυναίκες σε αυτή την κοινωνία ως ομάδες που υποστηρίζουν τη χρήση της βίας αν θέλουμε να την εξαλείψουμε. Μια μητέρα που δεν είναι ποτέ βίαιη, αλλά διδάσκει τα παιδιά της, ειδικά τους γιους της, ότι η βία είναι ένα αποδεκτό μέσο άσκησης κοινωνικού ελέγχου, εξακολουθεί να συνεργεί στην πατριαρχική βία. Ο τρόπος σκέψης της πρέπει να αλλάξει.

Είναι σαφές ότι οι περισσότερες γυναίκες δεν χρησιμοποιούν βία για να κυριαρχήσουν στους άνδρες (αν και ένας μικρός αριθμός γυναικών κακοποιούν τους άνδρες στη ζωή τους), αλλά πολλές γυναίκες πιστεύουν ότι ένα άτομο στην εξουσία έχει το δικαίωμα να χρησιμοποιήσει βία για να τη διατηρήσει. Μια τεράστια πλειοψηφία γονέων χρησιμοποιούν κάποια μορφή σωματικής ή λεκτικής επίθεσης εναντίον των παιδιών. Εφόσον οι γυναίκες παραμένουν οι κύριες φροντιστές των παιδιών, τα γεγονότα επιβεβαιώνουν την πραγματικότητα, ότι δηλαδή δεδομένου ενός ιεραρχικού συστήματος σε μια κουλτούρα κυριαρχίας που ενδυναμώνει τις γυναίκες (όπως η σχέση γονέα-παιδιού), πολύ συχνά χρησιμοποιούν καταναγκαστικά μέτρα για να διατηρήσουν την κυριαρχία τους. Σε μια κουλτούρα κυριαρχίας όλοι διαμορφώνονται με τρόπο που τους κάνει να βλέπουν τη βία ως αποδεκτό μέσο κοινωνικού ελέγχου. Οι κυρίαρχες ομάδες διατηρούν την εξουσία τους με την απειλή (που μπορεί είτε να υλοποιηθεί είτε όχι) ότι θα χρησιμοποιείται κακοποιητική τιμωρία, σωματική ή ψυχολογική, κάθε φορά που οι ιεραρχικές δομές απειλούνται, είτε αυτό είναι η σχέση αρσενικού-θηλυκού, είτε ο δεσμός μεταξύ γονέα και παιδιού.

Η ανδρική βία κατά των γυναικών έχει λάβει πολλή προσοχή από τα μέσα ενημέρωσης (όπως επισημαίνεται από πραγματικές δικαστικές υποθέσεις όπως η δίκη εναντίον του Ο. J. Simpson), αλλά η ευαισθητοποίηση δεν έχει οδηγήσει το αμερικανικό κοινό να αμφισβητήσει τα βαθύτερα αίτια αυτής της βίας, να αμφισβητήσει την πατριαρχία. Η σεξιστική σκέψη συνεχίζει να υποστηρίζει την ανδρική κυριαρχία και τη βία αυτής ως συνέπεια. Δεδομένου ότι οι μάζες των άνεργων ανδρών και της εργατικής τάξης δεν αισθάνονται ισχυροί στις θέσεις εργασίας τους εντός της λευκής ρατσιστικής πατριαρχίας, ενθαρρύνεται η ιδέα του να αισθάνονται ότι το μοναδικό μέρος όπου θα έχουν απόλυτη εξουσία και σεβασμό είναι το σπίτι. Οι άνδρες παροτρύνονται από άλλους άνδρες που ανήκουν σε ομάδες της κυβερνούσας τάξης, να δεχτούν την κυριαρχία που υφίστανται στο δημόσιο χώρο της εργασίας και να πιστεύουν ότι ο ιδιωτικός χώρος του σπιτιού και οι στενές σχέσεις θα αποκαταστήσουν την αίσθηση ισχύος που εξισώνουν με την αρρενωπότητα. Καθώς όλο και περισσότεροι άνδρες είναι άνεργοι ή παίρνουν χαμηλούς μισθούς, και όλο και περισσότερες γυναίκες έχουν αρχίσει να δουλεύουν, ορισμένοι άνδρες αισθάνονται ότι η χρήση βίας είναι ο μόνος τρόπος με τον οποίο μπορούν να παγιώσουν και να διατηρήσουν την εξουσία και την κυριαρχία μέσα στο σεξιστικό ρόλο της έμφυλης ιεραρχίας. Μέχρι να ξεμάθουν το σεξιστικό τρόπο σκέψης που τους λέει ότι έχουν το δικαίωμα να κυριαρχούν επί των γυναικών με οποιοδήποτε μέσο, η ανδρική βία κατά των γυναικών θα συνεχίσει να είναι ο κανόνας.

Από τις αρχές της φεμινιστικής σκέψης, οι ακτιβίστριες συχνά αποτύγχαναν να παρομοιάσουν την ανδρική βία κατά των γυναικών με τον ιμπεριαλιστικό μιλιταρισμό.

Αυτή η σύνδεση συχνά δε γινόταν επειδή εκείνοι που ήταν εναντίον της ανδρικής βίας συχνά δέχονταν ή ακόμη και υποστήριζαν τη στρατοκρατία. Όσο η σεξιστική σκέψη διαμορφώνει τα αγόρια ως «δολοφόνους», είτε στο φαντασιακό ρόλο του «καλού εναντίον κακού» είτε ως στρατιώτες του ιμπεριαλισμού προκειμένου να διατηρήσουν εξουσία επί άλλων χωρών, η πατριαρχική βία κατά των γυναικών και των παιδιών θα συνεχίζεται. Τα τελευταία χρόνια, καθώς νέοι άνδρες με διαφορετικό υπόβαθρο έχουν διαπράξει φρικτές πράξεις βίας, υπήρξε εθνική καταδίκη των πράξεων αυτών, αλλά σχεδόν καμία προσπάθεια να γίνει σύνδεση αυτής της βίας με τη σεξιστική σκέψη.

Κλείνω το κεφάλαιο σχετικά με τη βία στο *Feminist Theory: From Margin to Center* τονίζοντας ότι οι άνδρες δεν είναι οι μόνοι άνθρωποι που δέχονται, συγχωρούν, και διαιωνίζουν τη βία, που δημιουργούν μια κουλτούρα βίας. Καλώ τις γυναίκες να αναλάβουν την ευθύνη για το ρόλο που παίζουν στην επιδοκιμασία της βίας:

Με το να εφιστούμε την προσοχή μόνο στην ανδρική βία κατά των γυναικών, ή με το να χαρακτηρίζουμε τη στρατοκρατία απλά ως άλλη μια έκφραση της ανδρικής βίας, αποτυγχάνουμε στην επαρκή αντιμετώπιση του προβλήματος της βίας και καθιστούμε δύσκολη τη δημιουργία βιώσιμων στρατηγικών αντίστασης και λύσεων Ενώ φυσικά δε χρειάζεται να μειώσουμε τη σοβαρότητα του προβλήματος της ανδρικής βίας κατά των γυναικών, ή της ανδρικής βίας κατά των εθνών ή του πλανήτη, πρέπει να αναγνωρίσουμε ότι οι άνδρες και οι γυναίκες έχουν από κοινού καταντήσει τις Ηνωμένες Πολιτείες κουλτούρα βίας και πρέπει να εργαστούν από κοινού για να διαμορφώσουν και να δημιουργήσουν εκ νέου την κουλτούρα τους. Οι γυναίκες και οι άνδρες πρέπει να αντιταχθούν στη χρήση της βίας ως μέσο κοινωνικού ελέγχου σε όλες τις εκφάνσεις της: πόλεμο, βία ανδρών κατά των γυναικών, βία ενηλίκων κατά των παιδιών, εφηβική βία, φυλετική βία, κ.λπ. Οι φεμινιστικές προσπάθειες για τον τερματισμό της ανδρικής βίας κατά των γυναικών πρέπει να επεκταθούν σε ένα κίνημα για τον τερματισμό όλων των μορφών βίας. Και είναι ιδιαίτερα σημαντικό οι γονείς να μάθουν να εξασκούν το ρόλο τους με μη βίαιο τρόπο. Γιατί τα παιδιά μας δεν θα στραφούν μακριά από τη βία αν είναι ο μόνος τρόπος που ξέρουν να χειρίζονται δύσκολες καταστάσεις.

Στη χώρα μας, η βία ανησυχεί και απασχολεί ένα τεράστιο αριθμό ανθρώπων, οι οποίοι πεισματικά αρνούνται να συνδέσουν αυτή τη βία με την πατριαρχική σκέψη ή την ανδρική κυριαρχία. Η φεμινιστική σκέψη προσφέρει μια λύση. Και είναι στο χέρι μας να καταστήσουμε αυτή τη λύση διαθέσιμη σε όλους.

Ο Φεμινισμός Είναι για Όλους | Κεφάλαιο 12: Φεμινιστική αρρενωπότητα

Posted on 05/03/2018 από **Anelis**

5

Το [Feminism is for Everybody](#) της [bell hooks](#) είναι πολύ καλό εισαγωγικό εγχειρίδιο για το φεμινισμό, για τη φεμινιστική θεωρία και για το κίνημα. Απευθύνεται σε όποιον

ενδιαφέρεται να μάθει για το σύγχρονο φεμινισμό, καθώς εκφράζει σε γενικές γραμμές το τρίτο κύμα και έννοιες όπως η διαθεματικότητα. Θεωρούμε πως είναι χρήσιμο να υπάρξει μεταφρασμένο στα ελληνικά και να είναι διαθέσιμο στο σάιτ μας, καθώς αναλύει με απλή, κατανοητή γλώσσα γιατί όντως ο φεμινισμός είναι για όλους. Κάθε κεφάλαιο θα αναρτάται μόλις μεταφράζεται.

12

ΦΕΜΙΝΙΣΤΙΚΗ ΑΡΡΕΝΩΠΙΟΤΗΤΑ

Όταν πρωτοξεκίνησε το σύγχρονο φεμινιστικό κίνημα, υπήρχε έντονη κλίκα κατά των ανδρών. Μεμονωμένες ετεροφυλόφιλες γυναίκες είχαν έρθει στο κίνημα από σχέσεις όπου οι άνδρες ήταν σκληροί, βίαιοι, άπιστοι. Πολλοί από αυτούς τους άνδρες ήταν ριζοσπαστικοί στοχαστές που συμμετείχαν σε κινήματα για την κοινωνική δικαιοσύνη, μιλώντας εξ' ονόματος των εργαζομένων, των φτωχών, μιλώντας για τη φυλετική δικαιοσύνη. Αλλά όσον αφορούσε το θέμα του φύλου, ήταν τόσο σεξιστές όσο το συντηρητικό τους περιβάλλον. Οι μεμονωμένες γυναίκες κατέφθασαν από αυτές τις σχέσεις θυμωμένες. Και χρησιμοποίησαν αυτό το θυμό ως καταλύτη για την απελευθέρωση των γυναικών. Καθώς το κίνημα προχωρούσε και η φεμινιστική σκέψη αναπτυσσόταν, πεφωτισμένες φεμινίστριες ακτιβίστριες είδαν ότι δεν ήταν οι άνδρες το πρόβλημα, ότι το πρόβλημα ήταν η πατριαρχία, ο σεξισμός, και η ανδρική κυριαρχία. Ήταν δύσκολο να αντιμετωπίσουν την πραγματικότητα του ότι το πρόβλημα δεν έγκειτο μόνο στους άνδρες. Το να αντιμετωπίσουν αυτή την πραγματικότητα απαιτούσε πιο σύνθετη θεωρητικοποίηση. Απαιτούσε την αναγνώριση του ρόλου που παίζουν οι γυναίκες στη διατήρηση και διαιώνιση του σεξισμού. Καθώς όλο και περισσότερες γυναίκες απομακρύνονταν από καταστροφικές σχέσεις με άντρες, τους ήταν πιο εύκολο να δουν ολόκληρη την εικόνα. Κατέστη σαφές ότι ακόμη και αν μεμονωμένοι άνδρες αποποιούνταν του πατριαρχικού τους προνομίου, το σύστημα της πατριαρχίας, του σεξισμού, και της ανδρικής κυριαρχίας θα εξακολουθούσε να παραμένει άθικτο και οι γυναίκες θα εξακολουθούσαν να πέφτουν θύματα εκμετάλλευσης ή/και καταπίεσης. Τα συντηρητικά μέσα μαζικής ενημέρωσης διαρκώς παρουσίαζαν τις φεμινίστριες ως μίσανδρες. Και όταν υπήρχε κλίκα κατά των ανδρών ή μισανδρικό αίσθημα στο κίνημα, το αναδείκνυαν για να αμαυρώσουν το φεμινισμό. Ενσωματωμένη στην απεικόνιση των φεμινιστριών ως μίσανδρων ήταν η εικασία ότι όλες οι φεμινίστριες ήταν λεσβίες. Κάνοντας έκκληση στην ομοφοβία, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης ενέτειναν το αντι-φεμινιστικό συναίσθημα μεταξύ των ανδρών. Πριν το σύγχρονο φεμινιστικό κίνημα κλείσει τα 10 του χρόνια, οι φεμινίστριες στοχαστρίες είχαν αρχίσει να μιλούν για τον τρόπο με τον οποίο η πατριαρχία ήταν επιβλαβής και για τους άνδρες. Χωρίς να αλλάξουμε τη σφοδρή κριτική μας απέναντι στην ανδρική κυριαρχία, η φεμινιστική θεωρία και πρακτική επεκτάθηκε ώστε να περιλάβει την αναγνώριση ότι η πατριαρχία στερούσε από τους άνδρες ορισμένα δικαιώματα, επιβάλλοντάς τους μια σεξιστική αρρενωπή ταυτότητα.

Οι άνδρες αντι-φεμινιστές είχαν πάντα μια ισχυρή δημόσια φωνή. Οι άνδρες που φοβόνταν και μισούσαν τη φεμινιστική σκέψη και τις φεμινίστριες ακτιβίστριες έσπευσαν να συγκεντρώσουν τις συλλογικές δυνάμεις τους και να επιτεθούν στο κίνημα. Αλλά από την έναρξη του κινήματος υπήρχε μια μικρή ομάδα ανδρών που αναγνώρισε ότι το φεμινιστικό κίνημα ήταν τόσο έγκυρο ως κίνημα για την κοινωνική δικαιοσύνη, όσο όλα τα άλλα ριζοσπαστικά κινήματα στην ιστορία της χώρας μας που άνδρες είχαν πρότινος υποστηρίξει. Αυτοί οι άνδρες έγιναν οι σύντροφοί μας στον αγώνα και σύμμαχοί μας. Μεμονωμένες ετεροφυλόφιλες γυναίκες που δραστηριοποιούνταν στο

κίνημα είχαν συχνά στενές σχέσεις με αυτούς που δυσκολεύονταν να συμφιλωθούν με το φεμινισμό. Η μεταστροφή αυτών των αντρών στη φεμινιστική σκέψη ήταν συχνά θέμα επιλογής ανάμεσα στην ανταπόκριση στην πρόκληση αυτή και στο ρίσκο να διακοπούν οι ερωτικοί δεσμοί τους.

Οι μίσανδρες κλίκες μέσα στο φεμινιστικό κίνημα αγανακτούσαν με την παρουσία των αντισεξιστών ανδρών, επειδή η παρουσία τους εξυπηρετούσε στη διάλυση της όποιας επιμονής ότι όλοι οι άντρες είναι καταπιεστές, ή ότι όλοι οι άνδρες μισούν τις γυναίκες. Οι κλίκες αυτές προωθούσαν τα συμφέροντα των φεμινιστριών που ζητούσαν μεγαλύτερη ταξική κινητικότητα και πρόσβαση σε μορφές πατριαρχικής εξουσίας να πολώσουν τους άνδρες και τις γυναίκες με το να μας βάζουν σε αυστηρές κατηγορίες καταπιεστή / καταπιεσμένου. Απεικονίζαν όλους τους άνδρες ως τον εχθρό με σκοπό να απεικονίσουν επομένως και όλες τις γυναίκες ως θύματα. Αυτή η εστίαση στους άνδρες εξέτρεψε την προσοχή από το ταξικό προνόμιο μεμονωμένων φεμινιστριών ακτιβιστριών καθώς και την επιθυμία τους να αυξήσουν την ταξική εξουσία τους. Αυτές οι μεμονωμένες ακτιβίστριες που καλούσαν όλες τις γυναίκες να απορρίψουν τους άνδρες αρνήθηκαν να δουν τους δεσμούς φροντίδας μεταξύ γυναικών και ανδρών αλλά και τους οικονομικούς και συναισθηματικούς δεσμούς (είτε θετικούς είτε αρνητικούς) που συνδέουν τις γυναίκες με τους άνδρες σεξιστές.

Οι φεμινίστριες που ζήτησαν την αναγνώριση των ανδρών ως συντρόφους στον αγώνα ποτέ δεν έλαβαν μαζικής προσοχή από τα μέσα ενημέρωσης. Η θεωρητική μας δουλειά στην κριτική της δαιμονοποίησης των ανδρών ως εχθρό δεν άλλαξε τις προοπτικές των γυναικών που ήταν κατά των ανδρών. Και ήταν η αντίδραση στην αρνητική αναπαράσταση του ανδρισμού που οδήγησε στην ανάπτυξη ενός κινήματος των ανδρών που ήταν ενάντια των γυναικών. Γράφοντας για το «κίνημα για την απελευθέρωση των ανδρών» επέστησα την προσοχή στον ομορτουνισμό που στήριζε αυτό το κίνημα:

Οι άνδρες αυτοί αυτοπροσδιορίζονταν ως θύματα σεξισμού, που αγωνίζονταν για την απελευθέρωση των ανδρών. Ως κύρια πηγή θυματοποίησής τους αναγνώρισαν τους άκαμπτους έμφυλους ρόλους και ενώ ήθελαν να αλλάξουν την έννοια της αρρενωπότητας, δεν τους ένοιαξε ιδιαίτερα η σεξιστική τους εκμετάλλευση και καταπίεση των γυναικών.

Με πολλούς τρόπους, το ανδρικό κίνημα καθρέφτιζε τις πιο αρνητικές πτυχές του γυναικείου κινήματος.

Παρόλο που οι κλίκες κατά των ανδρών στο φεμινιστικό κίνημα ήταν μικρές σε αριθμό, ήταν δύσκολο να αλλάξει στη φαντασία του κοινού η εικόνα των φεμινιστριών ως μίσανδρες. Φυσικά χαρακτηρίζοντας το φεμινισμό ως μίσανδρο, οι άνδρες μπορούσαν να εκτροχιάσουν την προσοχή μακριά από την ανάληψη ευθυνών για την ανδρική κυριαρχία. Αν η φεμινιστική θεωρία είχε προσφέρει περισσότερες απελευθερωτικές εικόνες της αρρενωπότητας θα ήταν αδύνατο να απορρίψει οποιοσδήποτε το κίνημα ως ενάντιο των ανδρών. Σε ένα μεγάλο βαθμό, το φεμινιστικό κίνημα απέτυχε να προσελκύσει ένα μεγάλο αριθμό γυναικών και ανδρών επειδή η θεωρία μας δε συζήτησε αποτελεσματικά το θέμα όχι μόνο του τι μπορούν να κάνουν οι άνδρες για να είναι αντισεξιστές, αλλά και τι μορφή θα μπορούσε να έχει μια εναλλακτική αρρενωπότητα. Συχνά, η μόνη εναλλακτική στην πατριαρχική αρρενωπότητα που παρουσίασε το φεμινιστικό κίνημα ή το κίνημα των ανδρών ήταν η ιδέα του να γίνουν οι άντρες πιο θηλυπρεπείς. Όμως η θηλυκότητα που προτεινόταν/υπονοούνταν προέκυπτε από σεξιστικό τρόπο σκέψης αντί να αντιπροσωπεύει μία ουσιαστική εναλλακτική αυτού.

Αυτό που χρειαζόταν και χρειάζεται ακόμα είναι ένα όραμα της αρρενωπότητας όπου η αυτοεκτίμηση και η αγάπη του εαυτού της μοναδικότητας του καθενός αποτελεί τη βάση της ταυτότητας. Οι κουλτούρες κυριαρχίας επιτίθενται στην αυτοεκτίμηση, αντικαθιστώντας τη με μια αντίληψη ότι η αίσθηση της ύπαρξής μας πηγάζει από την κυριαρχία μας πάνω σε κάποιον άλλο. Η πατριαρχική αρρενωπότητα διδάσκει τους άνδρες ότι η αίσθηση του εαυτού και της ταυτότητάς τους, ο λόγος της ύπαρξής τους, προκύπτει από την ικανότητά τους να κυριαρχούν πάνω στους άλλους. Για να το αλλάξουν αυτό οι άνδρες πρέπει να κριτικάρουν και να αμφισβητήσουν την ανδρική κυριαρχία πάνω στον πλανήτη, στους λιγότερο ισχυρούς άνδρες, στις γυναίκες και στα παιδιά. Αλλά πρέπει επίσης να έχουν ένα σαφές όραμα του πώς είναι η φεμινιστική αρρενωπότητα. Πώς θα γίνεις αυτό που δεν μπορείς να φανταστείς; Και αυτό το όραμα δεν έχει κατασταθεί ακόμα σαφές από φεμινίστριες στοχάστριες, είτε γυναίκες είτε άντρες.

Όπως συμβαίνει συχνά σε επαναστατικά κινήματα για την κοινωνική δικαιοσύνη, είμαστε καλύτεροι στο να δίνουμε όνομα στο πρόβλημα από ό,τι στο να οραματιζόμαστε τη λύση του. Γνωρίζουμε πράγματι ότι η πατριαρχική αρρενωπότητα ενθαρρύνει τους άνδρες να είναι παθολογικά ναρκισσιστές, παιδαριώδεις, και ψυχολογικά εξαρτώμενοι από τα προνόμια (όσο σχετικά κι αν είναι) που λαμβάνουν απλώς επειδή γεννήθηκαν άνδρες. Πολλοί αισθάνονται ότι οι ζωές τους απειλούνται αν τους πάρουν αυτά τα προνόμια, καθώς δεν έχουν δομήσει κάποια ουσιαστική βασική ταυτότητα. Αυτός είναι και ο λόγος που το ανδρικό κίνημα προσπάθησε να διδάξει τους άνδρες πώς να επανασυνδεθούν με τα συναισθήματά τους, να επαναδιεκδικήσουν το χαμένο αγόρι μέσα τους και να φροντίσουν την ψυχή και την πνευματική του ανάπτυξη.

Δεν έχει εμφανιστεί εκτενής φεμινιστική βιβλιογραφία που να απευθύνεται σε αγόρια, που να τους γνωστοποιεί πώς μπορούν να κατασκευάσουν μια ταυτότητα που δεν έχει τις ρίζες της στο σεξισμό. Οι άνδρες αντισεξιστές έχουν κάνει ελάχιστη εκπαίδευση για κριτική συνείδηση η οποία να περιλαμβάνει μια έμφαση στην παιδική ηλικία των αγοριών και ειδικότερα στην ανάπτυξη των εφήβων. Ως συνέπεια αυτού του κενού, τώρα που οι συζητήσεις για την ανατροφή των αγοριών λαμβάνουν εθνική προσοχή, οι φεμινιστικές οπτικές υπάρχουν σπάνια, αν όχι καθόλου, ως μέρη αυτής της συζήτησης. Δυστυχώς, είμαστε μάρτυρες μιας αναζωπύρωσης επιβλαβών μισογύνικων εικασιών ότι οι μητέρες δεν μπορούν να μεγαλώσουν υγιείς γιους, ότι τα αγόρια επωφελούνται από τις πατριαρχικές μιλιταριστικές ιδέες της αρρενωπότητας που τονίζουν την πειθαρχία και την υπακοή στην εξουσία. Τα αγόρια χρειάζονται υγιή αυτοεκτίμηση. Χρειάζονται αγάπη. Και μια σοφή και στοργική φεμινιστική πολιτική θεωρία και πρακτική μπορεί να προσφέρει τη μόνη βάση για να σώσει τις ζωές των αρσενικών παιδιών. Η πατριαρχία δε θα τα θεραπεύσει. Αν ήταν έτσι όλοι οι άντρες και όλα τα αγόρια, θα ήταν καλά.

Οι περισσότεροι άνδρες σε τούτη τη χώρα αισθάνονται προβληματισμένοι σχετικά με τη φύση της ταυτότητάς τους. Παρόλο που παραμένουν προσκολλημένοι στην πατριαρχία, αρχίζουν να διαισθάνονται ότι αυτή είναι μέρος του προβλήματος. Η έλλειψη θέσεων εργασίας, η άκαρπη φύση της αμειβόμενης εργασίας, και η αυξημένη ταξική ισχύς των γυναικών, έχει καταστήσει δύσκολο για τους άνδρες που δεν είναι πλούσιοι και ισχυροί να γνωρίζουν ποια είναι η θέση τους. Η λευκή επικυριαρχική καπιταλιστική ρατσιστική πατριαρχία δεν είναι σε θέση να παρέχει όλα όσα έχει υποσχεθεί. Πολλοί άνδρες είναι εξαγριωμένοι επειδή δεν ασκούν την απελευθερωτική κριτική που θα τους επέτρεπε να αντιμετωπίσουν το γεγονός ότι οι υποσχέσεις αυτές αφενός είχαν τις ρίζες τους στην αδικία και την κυριαρχία και αφετέρου, ακόμα και όταν πληρούνται, δεν έχουν

οδηγήσει ποτέ τους άνδρες προς τη δόξα. Με το να καταπολεμούν την απελευθέρωση, ενώ ταυτόχρονα επαναχαράσσουν τους καπιταλιστικούς πατριαρχικούς τρόπους σκέψης της λευκής κυριαρχίας που έχουν δολοφονήσει τις ψυχές τους εξαρχής, είναι τόσο πλανημένοι και κατεστραμμένοι όσο και πολλά άλλα αγόρια.

Ένα φεμινιστικό όραμα που αγκαλιάζει τη φεμινιστική αρρενωπότητα, που αγαπά τα αγόρια και τους άνδρες και απαιτεί για λογαριασμό τους κάθε δικαίωμα που επιθυμούμε για τα κορίτσια και τις γυναίκες, μπορεί να αναβιώσει τον Αμερικανό άνδρα. Η φεμινιστική σκέψη μας διδάσκει όλους πώς να αγαπάμε τη δικαιοσύνη και την ελευθερία με τρόπους που ενισχύουν και επιβεβαιώνουν τη ζωή. Είναι σαφές ότι χρειαζόμαστε νέες στρατηγικές, νέες θεωρίες, κατευθυντήριες γραμμές που θα μας δείξουν πώς να δημιουργήσουμε έναν κόσμο όπου η φεμινιστική αρρενωπότητα ευδοκimeί.